ACADEMICA

REVISTĂ EDITATĂ DE ACADEMIA ROMÂNĂ

DIRECTOR: ACAD. IONEL HAIDUC, PREȘEDINTELE ACADEMIEI ROMÂNE

Nr. 11

NOIEMBRIE

2013

Anul XXIII

277

DIRECTORI:

Acad. Mihai DRĂGĂNESCU
(director fondator)
octombrie 1990 – ianuarie 1994

Acad. V.N. CONSTANTINESCU
februarie 1994 – ianuarie 1998

Acad. Eugen SIMION
februarie 1998 – aprilie 2006

Acad. Ionel HAIDUC
mai 2006 –

CONSILIUL EDITORIAL:

Acad. Ionel HAIDUC
Acad. Dan BERINDEI
Acad. Cristian HERA
Acad. Marius SALA
Acad. Ionel-Valentin VLAD
Acad. Păun Ion OTIMAN
Acad. Dan BĂLTEANU
Acad. Solomon MARCUS
Constantin IONESCU-TÂRGOVIŞTE,
membru corespondent
al Academiei Române

COLEGIUL DE REDACȚIE:

Redactor-şef
Dr. Narcis ZĂRNESCU

Secretar de redacție
Sofia ȚIBULEAC

Redactori I
Elena SOLUNCA-MOISE
Mihaela-Dora NECULA

SECTOR TEHNIC:

Tehnoredactori
Maria PRICOPI
Stela ŞERBĂNESCU

Operatori-corectori
Aurora POPA
Ioneta VLAD

E-mail: revista_academica2006@yahoo.com
Tel. 021 3188106/2712, 2713; Fax: 021 3188106/2711

SESIUNEA ANIVERSARĂ DAN BERINDEI – 90
Ionel Haiduc, **Academicianul Dan Berindei – un savant nonagenar** 5
Marius Sala, **Academicianul Dan Berindei – un model** 7
Dinu C. Giurescu, **Istoricul Dan Berindei la 90 de ani** 9
Alexandru Zub, **Minuție documentară şi sinteză istoriografică: academicianul Dan Berindei** 11
Ioan-Aurel Pop, **Istoricul României moderne** 14
Dan Berindei, **Bilanțul unei vieți de nonagenar** 16

SESIUNEA ANIVERSARĂ MIRCEA I. V. SĂNDULESCU – 80
Ionel Haiduc, **Academicianul Mircea Ioan Valentin Săndulescu, geolog de reputație internațională** 18
Dan Bălteanu, **Academicianul Mircea Săndulescu – un model de gândire şi colaborare în ştiințele pământului** 19
Dorel Zugrăvescu**, Academicianul Mircea Ioan Valentin Săndulescu la 80 de ani** 20
Ioan Bucur, **Academicianul Mircea Săndulescu la 80 de ani: un destin şi o operă** 23
Alexandru Ungureanu, **Moldova în opera geologică a academicianului Mircea I.V. Săndulescu** 26
Mircea Ioan Valentin Săndulescu, **Sunt încântat că am ales geologia** 28

SUB CUPOLA ACADEMIEI
Ionel-Valentin Vlad, **Darea de seamă a Academiei Române pe anul 2012 Activitatea de cercetare ştiințifică şi de formare a cercetătorilor** 30

SESIUNEA ANIVERSARĂ SPITALUL ELIAS – 75
Doina Dimulescu, **Spitalul Elias – centru de excelență academică** 58
Leonida Gherasim, **Spitalul Elias – o unitate medicală complexă** 60
Vasile Stănescu, **Spitalul fondat de familia Menachem H. Elias. 75 de ani de la înființare. 10 ani de activitate sub egida Academiei Române** 62

ANIVERSĂRI
Păun Ion Otiman, **Dr. Nicolae Corneanu, membru de onoare al Academiei Române, la 90 de ani** 65
Nicolae Dinculeanu, **Profesorul Cassius Tocqueville Ionescu Tulcea la 90 de ani** 69

CRONICA VIEȚII ACADEMICE 71

APARIȚII LA EDITURA ACADEMIEI 74

GHID PENTRU AUTORI 75

Academicianul Dan Berindei – un savant nonagenar*

Acad. ***Ionel Haiduc***
Preşedintele Academiei Române

Academia Română este în sărbătoare, la o splendidă aniversare. Academicianul Dan Berindei, vicepreşedinte al Academiei Române, savant fără egal în țara noastră în domeniul ştiințelor istorice, a împlinit vârsta de 90 de ani, în deplină putere de muncă şi neobosit proces de creație. Opera academicianului Dan Berindei numără multe volume şi mii de pagini, dar, dincolo de acestea, se află un om minunat pentru care, potrivit propriei mărturisiri, *„Academia Română este patria sa cea mică"* pe care constatăm că o slujeşte cu mult devotament şi dăruire, ca distins membru şi ca vicepreşedinte. Opera sa bogată este încununată de cele nouă volume din *Tratatul de istorie a românilor*, lucrare coordonată de Domnia Sa în ultimii ani, comparabilă ca importanță cu cele 19 volume ale *Dicționarului-Tezaur al Limbii Române*, lucrare, de asemenea, realizată de lingviştii din Academia Română.

La venerabila vârstă de 90 de ani, academicianul Dan Berindei uimeşte prin vioiciunea sa intelectuală, prin scrisul şi cuvântul său în toate împrejurările în care este necesară contribuția Domniei Sale. Prezent cu conferințe şi expuneri, în țară şi străinătate, acad. Dan Berindei împărtăşeşte din erudiția sa şi răspunde fără ezitări oricărei chemări sau invitații.

Născut la 3 noiembrie 1923, într-o familie de intelectuali cu rădăcini nobile, a trăit o viață care este ea însăşi istorie. A urmat şcoala în Bucureşti la Liceul „Spiru Haret" şi a obținut bacalaureatul la Liceul „Mihai Eminescu". La facultate a urmat studii de istorie, filosofie şi drept, dar a ales în final istoria, care avea să-l consacre.

A beneficiat de profesori cu nume mari, ca George I. Brătianu, Constantin C. Giurescu, Dimitrie Gusti, Henri Stahl, Tudor Vianu, Victor Papacostea şi alții. A susținut teza de doctorat în anul 1944 şi, în anul următor, a publicat primul său articol despre „Revoluția din 1948 din Franța şi tinerii români aflați la Paris"; era începutul unui şir lung de publicații care continuă şi astăzi. Istoricul Dan Berindei şi-a început cariera la Institutul de Studii şi Cercetări Balcanice, în 1946, iar în anul 1948 a fost încadrat la noul Institut de Istorie al Academiei Române.

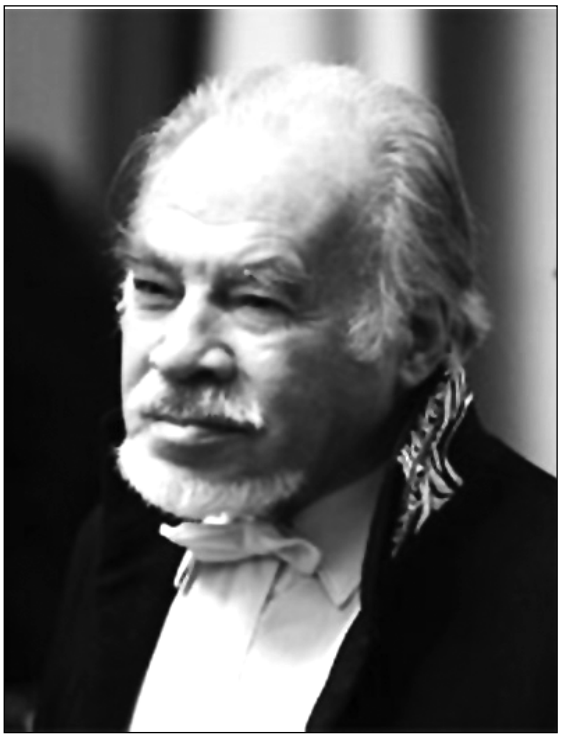

Au venit vremuri grele în viața sa de familie, ca urmare a arestării soției sale, iar în anul 1952 a fost eliminat din Institut şi a fost nevoit să lucreze ca muncitor la o cooperativă, apoi ca referent la Institutul de Proiectare a Oraşelor, unde a avut totuşi ocazia să redacteze studii de istorie a unor localități. A revenit la Institutul de Istorie al Academiei în calitate de colaborator extern şi apoi cercetător în anul 1955.

**Alocțiune susținută la Sesiunea aniversară „Dan Berindei – 90"*
(4 noiembrie 2013, Aula Academiei Române)

Activitatea ştiinţifică a domnului academician Dan Berindei – concretizată în cărţi, articole, studii, conferinţe – s-ar înşira pe multe pagini, dacă ar fi listată, şi despre aceasta vor vorbi cu competenţă specialiştii în domeniul istoriei, capabili să ne înfăţişeze adevărata valoare a operelor sale. Mie îmi revine numai posibilitatea de a aprecia activitatea domnului academician Dan Berindei ca vicepreşedinte al Academiei Române.

În grupul de conducere a Academiei Române – Biroul şi Prezidiul – am avut întotdeauna un colaborator de bază, lucid şi echilibrat, ferm, dar înţelegător, un sprijin pe care l-am apreciat în permanenţă. A fost un privilegiu ca în cele două mandate să lucrez cu academicianul şi vicepreşedintele Academiei, Dan Berindei, care nu a fost doar un colaborator preţios, ci şi un sfătuitor înţelept.

La ceas aniversar, îmi doresc să asist şi la centenarul academicianului Dan Berindei, dorindu-i să se bucure de multă sănătate cu aceeaşi dragoste de viaţă şi putere de muncă. Editura Academiei Române a publicat lucrările academicianului Dan Berindei în această colecţie, *Carte de căpătâi*, pe care aş vrea să i-o înmânez cu această ocazie. Sper că a fost un secret bine păstrat.

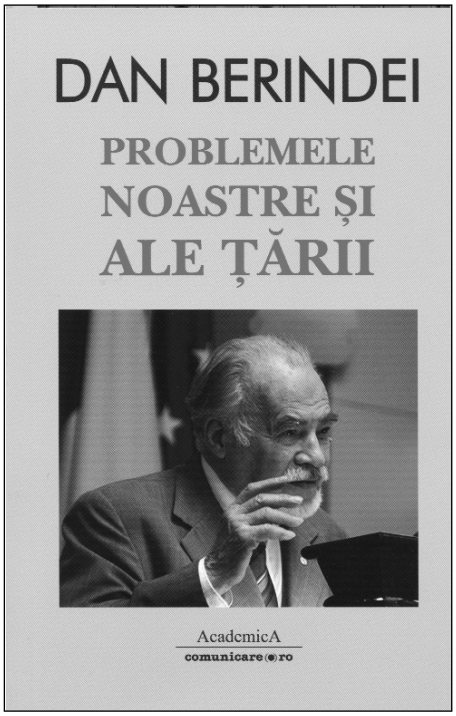

Academicianul Dan Berindei – un model*

Acad. ***Marius Sala***
Vicepreşedinte al Academiei Române

În discursul meu de recepție la Academia Română, prezentat la 6 ianuarie 2006 şi intitulat *Cei doi stâlpi ai înțelepciunii*, i-am evocat pe maeştrii mei, profesorii Iorgu Iordan şi Alexandru Rosetti, două dintre modelele care m-au îndrumat în cariera profesională pe care n-am părăsit-o până astăzi. Alături de aceşti mentori ai mei, pot să-l aşez acum şi pe Dan Berindei, colegul meu de Academie, ajuns şi Domnia Sa la vârsta venerabilă a înțelepciunii (deşi impresia mea este că a ştiut să fie „înțelept" toată viața).

Am avut ocazia să-l cunosc mai bine în ultimii opt ani, când am fost „parteneri" în Biroul Prezidiului Academiei Române şi trebuie să mărturisesc că ceea ce m-a impresionat, de la bun început, în persoana acestui boier autentic au fost distincția, calmul şi discreția care îl caracterizează în cel mai înalt grad. Am încercat să-l iau ca model în balanța fină cu care cumpăneşte lucrurile, atât pe cele din trecut, cât şi pe cele din prezent. În şedințele de birou, l-am admirat întotdeauna pentru stilul său de a pune întrebările, formulate cu eleganță, dar susținute cu o fermitate niciodată supărătoare. Delicatețea manierelor sale mi-o aduce mereu în minte pe doamna Ioana Berindei, în a cărei carte despre zilele petrecute în temnițele comuniste n-am găsit încrâncenarea din alte scrieri similare, ci numai împăcarea unui om echilibrat, capabil să se detaşeze cu demnitate de amintirea încercărilor nedrepte la care a supus-o jocul destinului: nu ne putem alege nici locul, nici vremurile în care ne naştem şi trăim. Am avut ocazia să stau de vorbă cu Domnia Sa şi nu-i pot uita zâmbetul uşor trist, din care am înțeles că lasă pe seama Celui din ceruri să aleagă binele de rău, la Judecata de Apoi.

Pe Dan Berindei l-am avut ca model şi pentru felul în care iubeşte istoria poporului din care face parte. Peste învățăturile moştenite de la Iorgu Iordan, care îmi repeta mereu „*matale nu trebuie să uiți niciodată că limba română este o limbă romanică*", sau peste cele ale lui Al. Rosetti, care insista asupra valorii inestimabile a textelor vechi româneşti, s-a aşezat cumințenia dragostei sincere pentru istoria poporului nostru pe care o inspiră Dan Berindei. Numai cine nu ştie, sau nu vrea să ştie, câtă pasiune a pus în elaborarea ediției revăzute a *Tratatului de istorie a României*, de care s-a ataşat ca un adevărat părinte, nu îi recunoaşte meritul de coordonator perfect al dificilei munci depuse, pentru a realiza această piatră de temelie a culturii noastre. Studierii istoriei României i s-a dedicat în cea mai mare parte a prodigioasei sale activități ştiințifice (peste 60 de volume scrise ca autor unic sau în colaborare şi circa 650 de articole şi studii, apărute în reviste prestigioase din țară şi din străinătate). A abordat mai ales aspecte ale istoriei noastre din secolul XIX (revoluțiile din 1821 şi 1848, Unirea Principatelor, Războiul de Independență). O atenție specială a acordat şi istoriei oraşului Bucureşti – teza sa de doctorat a fost despre *Oraşul Bucureşti, reşedință şi capitală a Țării Româneşti (1451–1862)* –, dar şi istoriei Academiei Române (în perioada 1866–2006).

În egală măsură, Dan Berindei a fost atras de figurile de seamă care au marcat istoria României (M. Kogălniceanu şi N. Bălcescu), personalități pe care le-a evocat în studii monografice remarcabile. Un rol important în activitatea sa de istoric l-a avut cercetarea izvoarelor privitoare la istoria modernă a României. L-am văzut lucrând la *Jurnalul politic* al profesorului Ioan Hudiță (începând din 1997 a publicat 16 volume din jurnalul socrului său, o „restituire" de suflet). Sunt, de asemenea, cunoscute şi apreciate (nu numai de către specialişti) lucrările sale de heraldică sau de genealogie.

În sfârşit, l-am avut ca model, alături de alt profesor al meu, Al. Graur, în dorința de a se adresa prin opera sa şi unui public mai larg, fiind interesat de a prezenta istoria națională într-o manieră mai accesibilă sau, altfel spus, de a o „exporta" în rândul celor

**Alocțiune susținută la Sesiunea aniversară „Dan Berindei – 90"*
(4 noiembrie 2013, Aula Academiei Române)

mulți, în special în rândul tinerilor, dintre care mulți au pierdut, se pare, sensul real al noțiunii de patriotism.

Recunoaşterea meritelor sale a venit atât din țară (a primit Ordinul „Steaua României" în grad de cavaler, titlul de *doctor honoris causa* la diverse universități), cât şi din străinătate (a fost ales membru în numeroase foruri ştiințifice internaționale şi în comitetele de redacție ale unor valoroase reviste de specialitate).

Domnul Dan Berindei este ataşat puternic de Academia Română, fiind unul dintre principalii donatori în viață (a oferit Academiei conacul, moşia şi pădurea Dobroteşti din județul Teleorman).

Fără să fim foarte „intimi", adică fără să ne tutuim şi să ne facem vizite la domiciliu, am simțit întotdeauna că mă onorează cu o prietenie caldă; la sfârşitul conversațiilor noastre telefonice, nu uită niciodată să transmită omagii soției mele şi are o vorbă de duh şi pentru pisica noastră Cleo, iar noi ne interesăm de „evoluția" domnişoarei Prada, actualul membru canin al familiei sale. Oriunde s-ar afla, domnul Dan Berindei aduce cu sine un aer de bonomie şi de civilitate jovială.

Acum un an, cu ocazia sărbătoririi mele la 80 de ani, colegul Dan Berindei mi-a dorit să fiu sărbătorit, în acelaşi cadru solemn, şi la 90 de ani, sperând că va fi şi el de față la eveniment. Iubite domnule Berindei, mă asociez acestei dorințe a dumneavoastră urându-vă, din tot sufletul, să petreceți ani mulți în Academia noastră, căreia prin prezența dumneavoastră îi ridicați prestigiul.

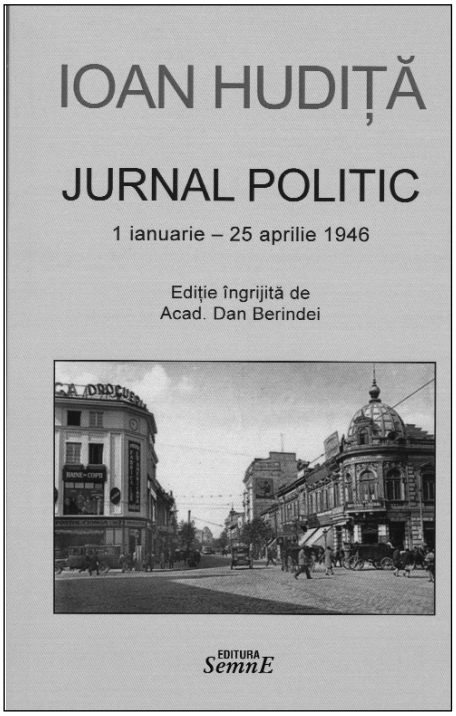

Istoricul Dan Berindei la 90 de ani*

Acad. ***Dinu C. Giurescu***

Familia boierească de obârşie oltenească în care s-a născut Dan Berindei la 3 noiembrie 1923, este atestată la mijlocul secolului al XVIII-lea, în judeţul Teleorman. Străbunicul patern, arhitectul Dimitrie Berindei, a fost ministru al lucrărilor publice în guvernul Ion Ghica (1870), iar străbunicul matern, cunoscutul om politic Emil Costinescu, a fost de repetate ori ministru al Finanţelor.

Între anii 1877–1878, doi străbunici – generalul Anton Berindei şi maiorul Alexandru Zănescu – au fost pe front, iar alţi doi, participanţi la Adunarea Deputaţilor care a proclamat independenţa statului român la 9/21 mai 1877.

Apartenenţa prin naştere la o familie sau alta este un dat firesc. Drumul pe care-l străbate însă fiecare depinde de reacţiile celui în cauză şi în parte de împrejurări. Admis la Facultatea de Litere şi Filosofie din Bucureşti, Secţia istorie, în toamna anului 1941, Dan Berindei îşi încheie studiile şi licenţa – *magna cum laude* – în februarie 1945, cu patru luni înainte de terminarea anului universitar respectiv, pe temeiul rezultatelor foarte bune la examene şi seminarii. Tot în februarie 1945 se căsătoreşte cu colega sa, Ioana Hudiţă.

Chiar din 1945, publică şi primul său studiu „Revoluţia din 1848 în Franţa şi tinerii români aflaţi la Paris". Până în octombrie 1952 vor urma, cu regularitate, studii, articole şi comunicări.

Temeiul multiplu al lui Dan Berindei pentru istorie – prin studiile sale, tradiţiile familiei şi prin căsătorie – s-a lovit curând de mersul în sens contrar evenimentelor din ţară, la finele celui de al Doilea Război Mondial. Evoluţiile sunt cunoscute.

Profesorul Ioan Hudiţă, fruntaş naţional ţărănist şi adversar ireductibil al politicii comuniste, este arestat în 1948. Sub o acuzaţie absurdă, Ioana Berindei este condamnată la doi ani şi, în detenţie, dă naştere unei fetiţe, Ruxandra.

Dar, în octombrie 1952, Dan Berindei este „eliberat din funcţie" de la Institutul de Istorie al Academiei RPR. Aşa încât, în toamna anului 1952, rămas fără slujbă, Dan Berindei avea şi grija celor doi copii, Mihnea şi Ruxandra; şi nu avea pe nimeni să-l ajute.

„Noroc" cu Cooperativa „Mecanica Nouă", unde a fost angajat mecanic presator şi unde a lucrat cu sârg la confecţionarea placheurilor pentru încălţăminte şi a altor produse metalice.

Când poţi să rezişti adversităţii, lucruri se mai şi îndreaptă.

Reintrarea în meserie a avut loc, într-o primă etapă, în aprilie 1953, când Dan Berindei este încadrat ca referent tehnic de specialitate la Institutul de Proiectare a Oraşelor (ICSOR) şi ulterior, în octombrie 1955, prin revenirea sa la Institutul de Istorie al Academiei RPR în calitate de cercetător ştiinţific.

Cum să prezinţi rezultatele unei activităţi şi creaţii ştiinţifice care durează de 68 de ani, din 1945 şi până la 2013?

În cifre, aceasta cuprinde 44 volume de autor, alte 14 volume de autor în colaborare, alte 16 documente de arhivă cu studiu introductiv şi adnotări, 17 îngrijiri de ediţii cu introducerile corespunzătoare, trei cu tematică diversă; în total 94 de cărţi. Cât despre studii şi articole ştiinţifice, cifra este de 1061 din 1945 şi până la data de 4 iulie 2013, iar numărătoarea continuă şi în prezent.

Ceea ce impresionează de la început este durata acestei cercetări a trecutului, timp de 68 de ani. Alături de întinderea în timp, vine, deopotrivă, varietatea temelor analizate, fie că este vorba de Unirea Principatelor, de Reforma agrară din 1864, de Războiul de Independenţă, de mişcarea revoluţionară din 1821 sau de Revoluţia de la 1848, teme majore cercetate nu numai în cauzalitatea şi secvenţa faptelor, dar şi în felul de a gândi al oamenilor şi al societăţii în ansamblu. Astfel, Dan Berindei ne-a dat *Românii şi Europa în epoca premodernă şi modernă*, 454 p. (1997), *Societatea românească în vremea lui Carol I (1866–1876)*, 314 p. (2002), deopotrivă *Les Roumains en Europe au XIX siècle*, 695 p., cât şi *Constituirea României moderne*, *150 de ani*

**Alocuţiune susţinută la Sesiunea aniversară „Dan Berindei – 90"*
(4 noiembrie 2013, Aula Academiei Române)

de la Unirea Principatelor – o sinteză de istorie diplomatică şi socială, 541 p. (2009), însoţită de volumul *Politică externă şi diplomaţi la începuturile României moderne*, 367 p. (2011).

Atenţia s-a îndreptat şi spre editarea documentelor – indispensabilă oricărei cercetări inovatoare –, de exemplu *Bibliografia analitică a perioadelor româneşti 1851–1858*, trei volume (1970–1972), sau *Documente privind domnia lui Alexandru Ioan Cuza* (1989), sau *Documente străine despre români* (1992); de asemenea, editarea cu studii introductive şi note a *Jurnalului politic* al lui Ioan Hudiţă, de un deosebit interes pentru anii 1938–1947.

Dan Berindei este şi iniţiator, mentor şi coautor în proiectul major *Istoria românilor*, sinteză în zece volume sub egida Academiei Române, care porneşte de la începuturile îndepărtate până în 1989, proiect ce se încheie în acest an.

Studiile şi articolele – reamintim, în număr de 1061 până în iulie 2013 – se caracterizează prin extrema lor varietate tematică, cât şi prin prezentarea lor la reuniuni internaţionale, sesiuni naţionale, mese rotunde sau cu alte prilejuri.

Dan Berindei a fost şi este mesager şi ambasador de prim rang al ştiinţei istorice româneşti în Europa (în Germania, Olanda, Luxemburg, Franţa, Austria, Italia, Spania, Ungaria, Bulgaria, Turcia, Grecia), dar şi la congresele internaţionale ale ştiinţelor istorice organizate din cinci în cinci ani; Congresul al XV-lea care a avut loc la Bucureşti în 1980, s-a soldat cu rezultate notabile, materializate şi în două volume de comunicări.

Nu pot fi lăsate deoparte calităţile sale ca promotor şi organizator al Secţiei de istorie şi arheologie a Academiei (două mandate, iar acum preşedinte de onoare) şi ca vicepreşedinte al Academiei Române (două mandate). O activitate care cere şi consumă timp şi energie, în care eşti confruntat cu probleme, dar nu mai puţin cu susceptibilităţile, invidiile, resentimentele confraţilor. În rezolvarea lor, Dan Berindei dovedeşte tact, răbdare, dorinţă de a soluţiona şi de a aplana tensiunile. Nu este uşor să aduci împreună tendinţe şi temperamente contrarii.

Cum de a găsit Dan Berindei puterea să treacă peste adversităţi şi să dea o altă dimensiune timpului, să îmbine cercetarea cu îndatoririle academice? Răspunsul îl poate da el însuşi.

Ceea ce-l caracterizează pe Dan Berindei este răspunderea faţă de meserie, vocaţia sa pentru cercetare, dorinţa de a cunoaşte ce va fi fost, dar şi atenţia dată vremurilor în care trăim. Şi-a respectat şi continuă să-şi respecte meseria, fapt care îi îngăduie să treacă peste adversităţi.

Ne-am întâlnit cu peste 50 de ani în urmă; suntem prieteni, colaborăm la proiectele Academiei, împărtăşim speranţe şi destule îngrijorări.

Acum, în acest moment aniversar, la 90 de ani îi urez, cu emoţie şi prietenie, sănătate şi puterea de a continua spre binele nostru, al tuturor.

Minuție documentară şi sinteză istoriografică: academicianul Dan Berindei

Acad. ***Alexandru Zub***

Istoria, ca disciplină umanistă, e un domeniu în care se ajunge la performanță relativ târziu, anevoie şi cu destule sacrificii. „*La plus difficile des sciences*", constata la timpul său Fustel de Coulanges, el însuşi un artizan tenace al domeniului şi un reper de neocolit, convins că e necesară *„o viață de analiză pentru o clipă de sinteză*". Rar se întâmplă ca un istoric să dea măsura competenței sale din primii ani, pe seama însuşirilor personale, ca şi a unei bune opțiuni tematice şi de metodă. Este cazul academicianului Dan Berindei, ani de-a rândul preşedinte al secției de resort, actualmente vicepreşedinte al savantului corp, poziție din care a exercitat o legitimă influență asupra istoriografiei.

Nu e de mirare că a fost evocat la răstimpuri în reuniuni de profil şi i s-au dedicat volume omagiale, iar diverse universități i-au conferit titlul de doctor onorific, în semn de apreciere a operei sale, pe tărâm ştiințific şi socio-cultural. Însă, un anume impact profesional, în cazul său, e sesizabil încă din primii ani, ca specialist în epoca modernă, preocupat îndeosebi de mişcările social-politice care au jalonat istoria secolului XIX, mişcări în miezul cărora s-au situat figuri de mare forță combativă (Tudor Vladimirescu, Nicolae Bălcescu, Al.I. Cuza), mişcări pe care le-a studiat monografic, cu o documentație mereu extinsă şi analize menite a stârni interesul breslei şi al publicului totodată. Moderniştii au tras un real profit din numeroasele documente de epocă scoase la iveală de tânărul istoric, precum şi din analizele secvențiale privind un aspect sau altul. În centru s-a plasat mereu mişcarea paşoptistă, cu antecedentele şi efectele ei, constituind pentru autor o temă de reflecție şi de continuă adâncire. A fost o bună alegere, una ce îngăduia o extensie continuă de orizont informațional şi exegetic, la care au contribuit concomitent şi alți specialişti: Cornelia Bodea, Silviu Dragomir, Gh. Platon, Apostol Stan etc. I s-a revelat ideea că „*fără generația paşoptistă România n-ar fi existat. A fost generația celor care s-au aflat pe baricadele Revoluției din 1848, pentru ca, apoi, tot ei să fie făuritorii statului modern. A fost generația care – însuflețită de un ardent patriotism, dar şi de inteligență politică – a ştiut să înlăture piedici ce păreau de netrecut şi să pună temeiurile existenței statului modern*"[1]. Nu e greu de sesizat faptul că acea epocă i-a oferit istoricului nu doar o temă de studiu şi reflecție, ci şi modele de împlinire civică şi morală.

Dotările personale, formația intelectuală şi inițierea în domeniul istoriei cu profesori de elită (G.I. Brătianu, I. Hudiță, V. Papacostea ş.a.) au constituit atuuri însemnate în devenirea sa *en historien*, în pofida unor elemente de obstrucție inerente în epocă, pe care a ştiut însă cum să le depăşească. A publicat, intens, volume de documente, studii secvențiale, monografii, sinteze privind modernitatea românească, relațiile cu lumea din afară, impunându-se ca un specialist de marcă, unul ale cărui opinii contau tot mai mult în evoluția istoriografiei. În țară, ca şi în anumite organisme internaționale de resort, el a ajuns o figură proeminentă, una demnă de stima breslei apartenente.

Recunoaşterile nu i-au lipsit, mai cu seamă în ultimul sfert de secol, când soarta i-a facilitat unele poziții de înaltă răspundere, nu doar simbolică. Profesionalismul, stăruința în proiect, abilitatea în raporturile cu ceilalți, palmaresul istoriografic au rodit exponențial, dacă se poate spune aşa, mai ales în perioada post-totalitară.

Din această perioadă datează inițierea de ample sinteze colective, precum *Istoria românilor*, sub egida Academiei Române, alături de frecvente activități de interes național desfăşurate în acelaşi cadru, pe linie de cercetare ştiințifică, însă şi privitor la didactica istoriei. „*Visez la o Enciclopedie a istoriei românilor, în care să se însumeze biografiile. Sunt preocupat şi de o valorificare a propriilor lucrări*", mărturisea neobositul istoric, într-un interviu pătruns anume de spiritul său militant şi tenace[2].

A pune rânduială în propria biografie, după exemplul unor înaintaşi de seamă, a fost o preocupare a sa constantă, din care s-au înfiripat deja unele

volume de *ego-istorie*, în sensul practicat şi de alţi profesionişti ai domeniului. Ar fi de menţionat aici *Drumuri în lume, în vremuri de speranţă şi incertitudini* (2005), *În mijlocul cetăţii* (2009), *Gânduri îngrijorate* (2011), *Românii între trecut şi viitor* (2012), cărţi care, din păcate, nu s-au bucurat de o difuziune pe măsură.

Nimic mai firesc la un istoric decât să-şi evoce călătoriile, fie acestea cu rost profesional sau de agrement. În spaţiul românesc, exemplele de acest fel abundă, de la Kogălniceanu şi Xenopol la Iorga şi C.C. Giurescu, de la D. Prodan la N. Djuvara, dacă e să menţionăm numai câteva nume. Este surprinzător că nimeni nu le-a supus încă unei analize mai atente, cu toate că „literatura" călătoriilor constituie, deja, la intersecţie de genuri, un capitol dens al istoriei culturale. Mai mult încă, *historicus viator* se simte cumva descoperit când ţine să observe mai de aproape ego-istoria[3].

În sensul amintit şi cu gândul, poate, la o resistematizare autobiografică, Dan Berindei a scos, cu ceva timp în urmă, un asemenea volum, conţinând relatări despre călătoriile sale prin lume, limitându-se momentan la trei lustri puşi sub semnul speranţei şi incertitudinilor[4]. Ca şi în alte lucrări, autorul se mulţumeşte a consemna fapte, evenimente specifice, reducând la minimum consideraţiile de ordin teoretic.

Argumentul cu care se deschide volumul include o asemenea reflecţie: „*Călătoria este o componentă esenţială a vieţii omeneşti. A vedea altceva înseamnă a cunoaşte şi a înţelege ceea ce este dincolo de-o existenţă limitată în spaţiu şi pe mulţi alţii. A ieşi din tiparele propriei vieţi, din hotarele cotidianului, reprezintă pentru om o năzuinţă firească, cu atât mai normală în condiţiile mondializării. Călătoria te ajută să devii un om cu o altă putere de comprehensiune, cu un alt orizont, un cetăţean al lumii"*[5].

Fără a dramatiza câtuşi de puţin, autorul constată că între întâia călătorie − efectuată ca adolescent, în spaţiul balcanic − şi prima ieşire, *dincolo*, în lumea apuseană, s-au scurs aproape trei decenii, timp în care lumea însăşi se schimbase fundamental. Regimul instalat în România după al Doilea Război Mondial, sub dominaţia sovietică, a întors spatele lumii libere, limitând la minimum contactele cu aceasta şi supraveghindu-le sever pe cele tolerate încă.

Mai complex ca finalitate se arată volumul *În mijlocul cetăţii* (2009)[6], titlu echivalent cu un *credo* profesional, asumabil de orice istoric devotat comunităţii sale. E un triptic tematic, în care prima secţiune (*Gânduri despre lume şi viaţă*) trimite anume la un eseu pârvanian; a doua se referă la *Istoria astăzi*; ultima, la problematica tranziţiei privită sub unghi istoric. Autorul nu ezită să pună în discuţie teme ardente în ultimele decenii, ca patria, naţiunea, şcoala, predarea istoriei, relaţia cu politica, nevoia de modele etc., zugrăvind în ansamblu un tablou *sui generis* al unei istoriografii în care adevărul şi spiritul civic se află în bună concordie.

Spre deosebire de confraţii care „se joacă" de-a pluralismul în istoriografie, Dan Berindei s-a menţinut în orizont pozitivist, susţinând că „*adevărul este unul singur, dar cunoaşterea sa ridică marile probleme*"[7], asupra cărora distinsul istoric n-a socotit că e cazul să insiste. După opinia sa, „*istoriografia trăieşte un proces neîntrerupt de înnoire*", întemeiat pe „*acumulările tradiţiei, pe munca şi creativitatea înaintaşilor*", însă şi pe înnoirile aduse de confraţi. Istoricul trebuie să ştie măsura lucrurilor, să rămână un „*judecător imparţial*"[8], ca în ştiuta maximă ciceroniană reiterată adesea de-a lungul timpului. În cazul de faţă, s-a impus cumva concluzia că „*istoria rămâne o ştiinţă în obiective şi în metode, deşi scrierea istoriei trebuie să fie, în măsura posibilului, frumoasă şi atractivă*"[9], adică să aibă şi o valenţă artistică. Simpla înregistrare de fapte nu-l poate mulţumi pe istoricul autentic, sensibil la semnificaţii şi la sinteza integrativă[10].

Ca şi alţi contemporani, Dan Berindei a preferat, mai ales în primii ani, să publice documente, antologii tematice, bibliografii dintre cele mai pretenţioase, ca răspuns la anumite comenzi, desigur, însă şi pentru a evita „pogorămintele" impuse la lucrările mai sintetice. A început prin a edita rapoarte consulare, documente interne, „izvoare" privind statul român în epoca modernă, fără a se limita însă nicicând la simpla compulsare documentologică, ci folosindu-le pentru restituţii fragmentare şi studii monografice, înainte de a le topi, aşa-zicând, în sinteze.

Biografiile întocmite pe parcurs (cea a lui Bălcescu a fost şi premiată de Academia Română) rămân exemplare prin exactitate şi deschideri, autorul silindu-se a integra fiecare personaj în epocă şi în istoria culturii. Portrete de istorici a zugrăvit mereu, sintetic, în revuistica de specialitate sau chiar în volume de autor, cel mai ataşant şi mai comprehensiv fiind poate portretul lui „*Florin Constantiniu, un mare învăţat şi un prieten*"[11]. Un dens capitol din volumul *Portrete istorice* (2001) e închinat de altfel confraţilor de breaslă, integraţi legitim în devenirea

cronotopică a naţiunii noastre[12]. *A scrie şi a face istorie* constituie, ca în sintagma sallustiană, acţiuni afine şi consubstanţiale[13]. Secvenţele ego-istorice publicate în presă sub titlul *Memorii sincere sau dreapta măsură în judecata trecutului* sugerează existenţa unui proiect vast, în relaţie cu care se cer puse volumele deja apărute în anii următori[14]. Era de aşteptat ca ecoul lor să fie mai puternic decât se vădeşte în dificila noastră „normalizare".

Unele secvenţe privitoare la istoria de azi ar putea fi socotite ca excesive: „*Nu mai avem patrioţi! Nu mai avem conştiinţă colectivă şi nici un fel de educaţie naţională. Ţara se risipeşte*"[15]. Este o generalizare ce nu ţine seama, pare-se, de acea „Românie veşnică", evocată *În mijlocul cetăţii*. Acea Românie poate fi adesea somnolentă şi uneori să adoarmă, ca Frumoasa din basm, dar o trezire se produce la un moment dat, fie şi cu aparenţe miraculoase, ca în fatidicul paşoptism pe care Dan Berindei l-a situat în centrul reflecţiei sale *en historien*, asigurându-i însă perspectiva duratei lungi, orizont indispensabil celui care ţine să afle „cum a fost" şi dacă se poate trage profit din experienţa trecutului. Răspunsul distinsului istoric, în ambele registre, e tonic, fiindcă activează cumva speranţa redresării. La popasul aniversar de acum, lectura operei sale, vastă şi coerentă, ne poate reconforta.

Note

1 *Apud* Dan Berindei, *Generaţia paşoptistă*, Discurs de recepţie la Academia Română, 26 aprilie 2001, p. 6.

2 *Idem*, *„Viaţa mea a fost o luptă stăruitoare, neîncetată"* (II), în *Pro-Saeculum*, 7–8/2006, p. 10.

3 P. Nora (ed.), *Essais d'égo-histoire*, Paris, 1987.

4 D. Berindei, *Drumuri în lume, 1965–1980. În vremuri de speranţă şi incertitudini*, Piteşti, Paralela 45, 2005.

5 *Ibidem*, p. 5.

6 *Idem*, *În mijlocul cetăţii*, Bucureşti, Ed. Comunicare.ro, 2009, 238 p.

7 *Idem*, *„Viaţa mea a fost o luptă..."*, p. 6.

8 *Ibidem*, p. 7.

9 *Ibidem*, p. 8.

10 *Idem*, *Istoria – factor fundamental al existenţei românilor*, în volumul *Eugen Simion. Manual de trudire a cuvântului*, Bucureşti, Univers Enciclopedic, 2003, pp. 300–305.

11 D. Berindei, *Florin Constantiniu, un mare învăţat şi un prieten*, în volumul *In memoriam Acad. Florin Constantiniu*, ed. Laurenţiu Constantiniu, Bucureşti, 2013, pp. 89–91.

12 *Idem*, *Portrete istorice*, Bucureşti, Viitorul românesc, 2001, pp. 309–438.

13 Al. Zub, *A scrie şi a face istorie. Istoriografia română postpaşoptistă*, Iaşi, Ed. Junimea, 1981.

14 *Dosarele istoriei*, VI, 10(62), 2001, pp. 55–56, unde fragmentul respectiv are numărul 12.

15 Interviu în volumul *Singurătate* de Ion N. Oprea, Iaşi, PIM, 2013, p. 44.

Istoricul României moderne*

Acad. ***Ioan-Aurel Pop***

Sărbătorirea seniorilor, mai ales a celor care se confundă cu secolul şi cu făurirea României Mari, trebuie să fie o îndatorire supremă a noastră, a tuturor. Un astfel de senior, descins dintr-o spiţă boierească, participantă la mai toate actele energice ale românilor de la întemeiere încoace, este istoricul Dan Berindei.

Profesorul Dan Berindei, născut la 3 noiembrie 1923, în Bucureşti, s-a afirmat, de mulţi ani, drept o personalitate marcantă a istoriografiei româneşti, ajungând, mai ales în deceniile din urmă, să se confunde cu scrisul istoric însuşi şi, îndeobşte, cu cea mai importantă instituţie de consacrare a valorilor culturale româneşti – Academia Română. Ales, în 1991, membru corespondent al prestigiosului for menţionat, devine titular la scurt timp (1992), apoi preşedinte şi preşedinte de onoare al Secţiei de ştiinţe istorice şi arheologie (din 1993 până azi). De asemenea, din 2006, este vicepreşedinte al Academiei Române.

Format în ambianţa şcolii istorice de la Bucureşti, în cea dintâi universitate a ţării, profesorul Dan Berindei şi-a desfăşurat o parte substanţială din cariera de istoric la Institutul de Istorie „Nicolae Iorga“ al Academiei, în calitate de cercetător. Graţie modelului oferit cu generozitate de către profesorii săi – unii dintre cei mai de seamă istorici români ai secolului trecut –, precum şi dăruirii şi dotării personale excepţionale, tânărul învăţăcel a ajuns repede la performanţe ştiinţifice deosebite, apreciate de către cunoscători. Aprecierea aceasta cvasiunanimă a avut însă şi sincopele sale, datorate dictaturii comuniste, dificultăţilor de exprimare obiectivă a reconstituirii trecutului, primatului politicului şi al ideologiei, încât venerabilul istoric de astăzi s-a văzut chiar îndepărtat pentru un număr de ani din activitatea de cercetare. Au urmat însă apoi anii maturităţii creatoare, care au corespuns şi cu relativa destindere şi liberalizare a societăţii comuniste. Specializat în istoria modernă a României, a ajuns de-a lungul deceniilor să fie autorul, individual sau în colaborare, a circa 65 de volume şi a aproape 650 de articole şi studii apărute în prestigioase reviste ştiinţifice din ţară şi din străinătate, în care abordează aspecte referitoare la istoria politică şi socială a secolului al XIX-lea (revoluţiile din 1821 şi 1848, Unirea Principatelor, Războiul de Independenţă), la istoria economică, istoria culturii, a jurnalismului, a oraşului Bucureşti, istoria diplomaţiei şi relaţiile internaţionale: *La réforme agraire de 1864 en Roumanie et son application* (în colab.); *Reforma agrară din 1864*; *Cucerirea independenţei României*; *L'Union des Principautés Roumaines*; *L'année révolutionnaire 1821 dans les Pays Roumains*; *Revoluţia română de la 1848*; *Independenţa României*; *Epoca Unirii*; *1848 în Ţările Române*; *Călători români paşoptişti*; *Revoluţia română de la 1821*; *Societatea românească în vremea domniei lui Carol I. 1866–1876*; *Revoluţia română din 1848–1849. Consideraţii şi reflexii*; *Românii şi Europa în epoca premodernă şi modernă*; *Les Roumains et la France au carrefour de leur modernité* etc. În egală măsură, a fost atras şi de unele figuri de seamă ale istoriei moderne a României: *Mihail Kogălniceanu, Texte social-politice alese*; *Pe urmele lui Nicolae Bălcescu*; *Portrete istorice* ş.a. Recent a publicat *Istoria Academiei Române*. A depistat şi a publicat izvoare istorice privitoare la istoria modernă a României: *Documente privitoare la Unirea Principatelor* (vol. I, II, IV); *Documente Hurmuzaki. Serie nouă. Rapoarte consulare austriece (1812–1823)*; *Războiul pentru independenţă naţională 1877–1878. Documente militare* (în colab.); *Independenţa României. Documente* (II/1–2, în colab.); *Documente privind domnia lui Alexandru Ioan Cuza.* I. *1859–1861* (în colab.). În domeniul istoriei contemporane, a tipărit *Jurnalul politic* al profesorului Ioan Hudiţă (opt volume). A fost coordonator şi autor la tratatul *Istoria românilor* (vol. VII/1). S-a numărat printre autorii a numeroase lucrări colective, este redactor-şef al unor publicaţii prestigioase („Memoriile Secţiei de ştiinţe istorice şi arheologie“ – Academia Română, „Revue Roumaine d'Histoire", „Studii şi materiale de istorie modernă") şi membru în colegiile de

**Alocuţiune susţinută la Sesiunea aniversară „Dan Berindei – 90“ (4 noiembrie 2013, Aula Academiei Române)*

redacție a unor periodice de profil, românești și străine („Historia Urbana”, „Arhiva Genealogică”, „Cahiers «Charles Fourier»” din Besançon, „Revue d’Europe Centrale” din Strasbourg-Paris). A fost ales, de-a lungul anilor, membru al unor academii și foruri științifice străine (Academia Europeană de Științe, Arte și Litere, Academia Polonă de Științe și Litere din Cracovia, Comisia internațională a presei, Asociația de istorie contemporană din Franța, Societatea de Istorie Modernă a Franței, Confederația Internațională de Genealogie și Heraldică, Comisia Internațională de Studii Slave, Centrul Italo-Român de Studii Istorice din Milano, Comisia de Istoria Relațiilor Internaționale, Societatea Austriacă pentru Istoria Secolului al XVIII-lea, Asociația Istoricilor Europeni, Societatea de Istoria Revoluției de la 1848 și a Revoluțiilor din Secolul XIX din Franța, Societatea Sud-Est Europeană din Germania, Societatea „P.J. Proudhon” din Besançon, Asociația Istoricilor Francofoni din Paris, Societatea de Genealogie și Heraldică a Greciei etc.).

Scrierile Domniei Sale au desenat, cu trăsături energice, portretul unei epoci numite îndeobște „secolul naționalităților“, evidențiind, în cadru european, afirmarea modernă a românilor și a României, cu toate procesele importante de-atunci: revoluțiile de emancipare socială și națională, formarea statului român unitar, domnia lui Alexandru Ioan Cuza, instaurarea și afirmarea dinastiei de Hohenzollern-Sigmaringen, marile reforme, cucerirea independenței de stat, desăvârșirea unității naționale și Primul Război Mondial etc.

Îmbinând cu îndemânare de maestru analiza cu sinteza, editarea izvoarelor cu elaborarea de monografii, istoria națională cu implicațiile sale europene și universale, academicianul Dan Berindei s-a situat mereu în centrul culturii poporului său, pe care a înțeles să-l facă apreciat și cunoscut în lume. Concepția istorică reflectată de lucrările Domniei Sale evidențiază preocuparea constantă pentru cercetarea trecutului în acord cu faptele reieșite din izvoare, în vederea stabilirii adevărului, atât cât este acesta omenește posibil. Tinzând spre o asemenea reconstituire, profesorul Dan Berindei a urmat modele celebre din istoriografiile franceză și germană, prin îmbinarea erudiției și acribiei cu verbul înaripat, cu expunerea frumos meșteșugită, într-o limbă română plină de farmec. În acest fel, a închinat mii de pagini Revoluției de la 1848, epocii Unirii de la 1859, domniilor lui Alexandru Ioan Cuza și Carol I, independenței de stat a României, figurilor reprezentative de bărbați de stat, ajunși protagoniști ai acestor împliniri. Prin toate acestea, academicianul Dan Berindei a alcătuit, de fapt, portretul României moderne, după legatul lăsat de scrisul istoric de la cumpăna secolelor XIX și XX, prin pana lui Alexandru D. Xenopol, Ioan Bogdan, Constantin Giurescu și Nicolae Iorga. Preocupat de epoca cea mai dinamică a modernizării României sau a sincronizării civilizației românești cu cea europeană (cum ar fi zis Eugen Lovinescu), domnul Dan Berindei s-a situat în pleiada de istorici activi în plan continental și preocupați de nivelul european al scrisului nostru istoric. Studiind drumul triumfal al națiunii române spre formarea statului modern și spre nașterea și consolidarea instituțiilor de model occidental, autorul a adoptat un ton potrivit evenimentelor și proceselor relatate, situându-se pe fondul unui optimism moderat și realist. Toate aceste scrieri au fost însoțite de un tonic sentiment patriotic, urmărind educarea românilor (și mai ales a tinerilor) în spiritul dragostei față de locul de naștere a lor și a strămoșilor, față de țara care ne ține pe toți, față de valorile culturale rezultate din zbaterea milenară a poporului nostru. Astfel, profesorul Dan Berindei și-a dedicat viața și cariera nu doar instruirii tinerilor cu scopul cunoașterii corecte de către aceștia a trecutului, ci și educării românilor, după principiul care spune că știința fără conștiință devine caducă și poate naște, ca și somnul rațiunii, monștri.

Cu mulțumirea datoriei împlinite, istoricul Dan Berindei este, astăzi ca întotdeauna, o apariție senină, tonică, plină de înțelegere pentru oameni și nevoile lor spirituale. Viața sa zbuciumată, grea și dramatică pe alocuri l-a pus și în grave situații limită – în anii regimului stalinist-comunist – judecate de unii cu prea mare ușurință sau în necunoștință de cauză. Le-a răspuns tuturor cu demnitate și calm, punând în prim-plan zecile de tomuri și sutele de studii închinate trecutului național, văzut mereu ca o premisă pentru prezent și o garanție pentru viitor. A sprijinit și condus de-a lungul vieții instituții și oameni, maturi și tineri, convins, în manierea unei succesiuni eterne de umanisme, că omul este valoarea supremă pe acest pământ.

La ceas aniversar, îi dorim împlinirea pe mai departe a vocației Domniei Sale, aceea de a scoate la iveală trecutul „așa cum a fost“ – după expresia celebră a unui ilustru antecesor, din secolul pe care istoricul Dan Berindei l-a iluminat cu atâta pricepere și dăruire –, înălțând în continuare edificiul istoriografic al României moderne.

Bilanțul unei vieți de nonagenar*

Acad. ***Dan Berindei***
Vicepreşedinte al Academiei Române

Mărturisesc că sunt puțin copleşit. S-au spus atâtea lucruri aici care m-au făcut să tot călătoresc înapoi şi înainte şi care mi-au făcut o deosebită plăcere, pentru că, mai ales, am găsit în cuvintele dumneavoastră foarte multă căldură. Eu țin foarte mult la căldura omenească. Prefer bunătatea răutății şi consider că nu există conflicte care nu pot fi rezolvate prin înțelegere şi bunătate, la nivelul oamenilor şi chiar la nivelul popoarelor, al națiunilor.

La 90 de ani mi se pare puțin ciudat – vă mărturisesc, aproape anormal – pentru că nu mă simt de 90 de ani, iar astăzi am chiar 90 de ani şi-o zi! Sunt un nonagenar cu acte depline în regulă, dar nu izbutesc să mă simt nonagenar. Poate că este bine lucrul acesta, nu ştiu… Mă uit în urmă, 90 de ani. Privirea mea înapoi este o privire de înțelegere, de curiozitate față de propriile aventuri în cele nouă decenii şi niciun pic de ranchiună sau de ură. Sigur că viața mea ar fi putut să fie altfel, dar, pe de altă parte, viața mea poate că s-a împlinit, s-a rotunjit şi prin încercările prin care a trebuit să trec. Lucrul acesta îl spun cu multă înțelegere. Sigur că nu au fost clipe uşoare. Mărturisesc că de la cooperativă am un singur gând apăsător, la propriu şi la figurat: tuburile de oxigen de două ori pe lună. Atelierul era alimentat cu trei-patru tuburi de oxigen, care trebuiau aduse de la camion, urcate două etaje pe o scară cam îngustă, şi apoi coborâte trei etaje la subsol, unde aveam atelierul. Tubul de oxigen este foarte greu. Pe de altă parte, eu eram pe vremea aceea, să zicem, un tânăr intelectual ajuns acolo şi nu voiam ca tovarăşii mei de muncă să interpreteze că fac pe nebunul, că nu vreau să duc un tub şi, în consecință, le duceam. Dar, mărturisesc că, de nu ştiu câte ori, pe parcursul acestor scări, în sus şi în jos, aveam senzația că trebuie să arunc tubul, dar ştiți ce înseamnă să arunci un tub de oxigen, înseamnă explozie. Este singura imagine negativă, aproape înspăimântătoare care mă urmăreşte după atâția ani. Faceți socoteala, din 1952 şi suntem în 2013! Dar, dincolo de acest lucru, îmi amintesc cu multă plăcere, cu multă recunoştință de colegii mei de muncă din acel atelier; oameni diverşi, aruncați de soartă acolo, cam aceştia ajungeau la cooperativă. Aveam un coleg – cel mai bun dintre noi şi singurul care se pricepea, în fond, la meserie – era un muncitor adventist, care la cooperativă putea lipsi sâmbăta, ceea ce nu putea la fabrică şi, în consecință, lucra la cooperativă. Era, apoi, nea Gogu, un şofer de taxi – nefericitul suferise un accident, îşi pierduse o mână –, deci n-avea decât o singură mână aptă pentru muncă şi pe el toate greutățile cădeau, pentru că se spunea: „*Are o singură mână, trebuie să lucreze dublu*”. El avea o vorbă pe care n-am uitat-o toată viața: „*Este uşor să dai 25 la fundul altuia*”; era totuşi un optimist şi făcea față. Era Mitza, care venea de la Chiajna cu gândul de a se mărita la Bucureşti şi de a căpăta buletin de Bucureşti (atunci acesta era marele ideal). Era o lume variată, amestecată, dar maistrul, care era într-adevăr priceput, nu era întotdeauna şi drăguț – cu mine a fost, dar pe ceilalți îi cam bruftuluia. Aşa era atunci lumea şi impactul pe care l-am avut cu ea a contat pentru mine foarte mult şi cred că m-a format ca om. Întâmplări de acest fel aveau întotdeauna două părți: o parte negativă, dureroasă, suferitoare, dar şi una din care învățai ceva, rămâneai cu o experiență şi, poate, şi cu o altă imagine a lucrurilor. De aceea, eu nu mă uit înapoi cu mânie, ci cu înțelegere şi cu dorință de comprehensiune, ca să înțeleg toate mecanismele prin care am trecut.

Am marea bucurie şi satisfacție de a mulțumi din suflet celor care au luat cuvântul şi vreau să fac un scurt bilanț al unei vieți care s-a legat de la început de această instituție, de Academia Română; la început indirect şi apoi direct. Indirect, pentru că din 1948 de când s-a creat Institutul de Istorie al Academiei am fost slujitorul acestui institut timp de cinci decenii, cu pauza care a fost amintită de un antevorbitor. Momentul în care am fost luați de la Academie a fost unul de durere, de şoc şi, de aceea, nu întâmplător, în 1990, toate institutele au vrut să se reîntoarcă în Academie, pentru că prin alte părți eram cam a cincea roată la căruță.

**Alocțiune susținută la Sesiunea aniversară „Dan Berindei – 90“ (4 noiembrie 2013, Aula Academiei Române)*

Deci, eu am fost legat de Academie de la început, deşi direct, în fond de un sfert de veac, din 9 martie 1991, când am fost ales membru corespondent şi atunci m-am legat puternic, într-adevăr, pentru mine a fost *patria cea mică* şi am slujit-o cu bucurie şi plăcere, chiar cu pasiune, şi o voi sluji şi mai departe. Consider că această instituție, care s-a născut odată cu România, nu trebuie să fie numai ceea ce sunt academiile în lume, ci o instituție care are datoria să slujească știința, cultura, dar şi România. Marile probleme ale țării se cuvine să fie apreciate de cărturarii acestui popor, care să aibă un cuvânt de spus şi să contribuie la mersul înainte, care este atât de complicat uneori, atât de dificil.

Istoria a fost şi ea o pasiune, urmărită cu orice chip, timp de o viață, fără întrerupere, de la 13 ani, când am scris un studiu despre Carol al IV-lea, duce de Lorena, un studiu, dacă vreți, progresist, în sensul luptei pe care Carol al IV-lea a dus-o cu Regele Soare, Ludovic al XIV-lea, care a cuprins Lorena în Franța. Acesta a fost începutul şi de-atunci n-am avut niciun fel de ezitare – tinerii, de obicei, trec prin tot felul de profesiuni – eu n-am dorit decât să fiu istoric şi mă bucur că am reuşit.

Îmi amintesc de vremea când lucram la cooperativă, era o viață destul de complicată; plecam la şase dimineața de-acasă şi mă întorceam după-amiaza pe la patru-cinci, aveam grijă de copii, le făceam baie, îi hrăneam, şi totuşi în fiecare seară, măcar o oră, o oră şi jumătate o dedicam meseriei.

Istoria a fost o pasiune şi va rămâne – până când nu voi mai fi – pasiunea vieții mele. Dar o pasiune care să nu fie un hobby oarecare, ci o pasiune care să servească țării mele. Pentru că, în fond, marea mea pasiune rămâne această țară, pe care m-am străduit s-o slujesc şi căreia sper că i-am făcut mai mult bine decât rău, şi lucrul acesta mă încurajează la bilanțul de nonagenar.

Istoria m-a interesat în trăsătura ei cea mai lăuntrică şi mă interesează. Consider că meseria aceasta impune muncă de reconstituire şi reînviere. Trebuie să reînsufleţeşti ceea ce a fost (lucru deloc uşor, pentru că tu trăieşti astăzi şi ceea ce a fost ieri, a fost acum un secol sau două în urmă şi trebuie să intri în atmosfera acelei perioade ca s-o înțelegi pe deplin). M-am străduit toată viața să fac acest lucru şi, totodată, m-am dus către oamenii de-atunci, pentru că prin oameni poți să înțelegi mersul societății. De aceea, au fost câteva personalități care m-au atras cu precădere. Bălcescu a fost un fel de obiectiv al vieții mele, un obiectiv care merita întreaga cinstire şi dăruire.

Vă mulțumesc din suflet pentru acest moment aniversar. Este emoționant ca, în momente de bilanț, să priveşti în jur şi să vezi o sală plină, mai ales în Academie, unde, din păcate, nu întotdeauna sălile sunt pline. Vă mulțumesc tuturor din suflet şi, în primul rând, preşedintelui şi conducerii Academiei, care mi-au oferit această bucurie.

Academicianul Mircea Ioan Valentin Săndulescu, geolog de reputație internațională*

Acad. ***Ionel Haiduc***
Preşedintele Academiei Române

Sunt bucuros să particip la aniversarea a 80 de ani de viață ai academicianului Mircea Ioan Valentin Săndulescu.

Mircea Ioan Valentin Săndulescu a fost ales membru corespondent al Academiei Române în ziua de 9 martie 1991 şi membru titular, în anul 1994. Este preşedinte al Secției de ştiințe geonomice de 20 de ani, perioadă în care a desfăşurat o bogată activitate în cadrul Academiei ca organizator şi manager. Dar, mai importantă este activitatea ştiințifică a Domniei Sale, desfăşurată de-a lungul unei cariere de mare succes.

Mircea Săndulescu provine dintr-o regiune a țării, din sudul Transilvaniei, care a dat nume mari şi numeroşi membri ai Academiei Române. A urmat Liceul „Gheorghe Lazăr" din Sibiu, apoi studiile la Institutul de Petrol şi Gaze pe care l-a absolvit, în anul 1956, ca inginer geolog.

A finalizat doctoratul în anul 1972 şi a făcut specializări în geologia tectonică în Franța, în anul 1968. În perioada 1956–1960 a început activitatea ca geolog la Întreprinderea de Prospecțiuni din Bucureşti, iar apoi a fost cercetător la Institutul Geologic al României. În toată activitatea profesională a fost profesor asociat la Universitatea „Pierre & Marie Curie" din Paris şi la Universitatea din Grenoble, dar a susținut cursuri şi în țară, la Facultatea de Geologie.

Profesorul Săndulescu a participat la elaborarea *Hărții tectonice a României* şi apoi a Europei, şi chiar la *Harta mondială* girată de UNESCO, ceea ce dovedeşte că s-a bucurat de o reputație internațională competentă într-un domeniu atât de important. Are contribuții deosebite în domeniul geotectonicii,

geologiei structurale, stratigrafiei şi altor domenii sau subdomenii ale ştiințelor pământului.

Are numeroase publicații, dar despre acestea vor vorbi cunoscătorii, specialiştii care sunt calificați să facă aprecieri asupra calității şi conținutului acestei contribuții ştiințifice.

Academicianul Săndulescu este membru al mai multor organizații ştiințifice naționale şi internaționale (membru al Academiei Europeea) şi al unor societăți ştiințifice din Franța, Statele Unite, Bulgaria, Polonia.

Este un distins membru al Academiei Române, care face cinste instituției noastre prin activitatea ştiințifică şi prin prezența sa națională şi internațională.

**Cuvânt de deschidere susținut la Sesiunea aniversară „Mircea Ioan Valentin Săndulescu – 80" (7 noiembrie 2013, Aula Academiei Române)*

Academicianul Mircea Săndulescu – un model de gândire şi colaborare în ştiinţele pământului*

Acad. ***Dan Bălteanu***

Îl sărbătorim pe academicianul Mircea Săndulescu, personalitate marcantă a ştiinţei româneşti, cu o largă recunoaştere internaţională în domeniul ştiinţelor geonomice. Această recunoaştere este evidenţiată de numărul mare de publicaţii şi de proiecte internaţionale coordonate, prin problematica transfrontalieră a cercetărilor şi de conţinutul inovativ, interdisciplinar, al acestora. Suportul geologic şi mai ales geotectonic, asigurat de aceste lucrări, reprezintă un cadru de o mare valoare ştiinţifică pentru cercetările din celelalte domenii ale geoştiinţelor, cum sunt geofizica, geochimia, geografia şi nu numai.

Acest suport este dublat de un spirit de colaborare interdisciplinară, dezvoltat prin cercetări de teren aprofundate în Munţii Carpaţi şi în alte catene montane ale Europei şi prin observaţii asupra unor sisteme muntoase din Africa, Asia, America de Nord şi Australia. Pe baza experienţei dobândite, s-a implicat în cercetări interdisciplinare asupra unor aspecte complexe de evoluţie a sistemelor orogenice, a căror înţelegere se bazează pe o bună cunoaştere a structurilor geologice specifice şi pe contextul global în care se desfăşoară această evoluţie. Interesul major pentru sistemul montan al Carpaţilor s-a păstrat de-a lungul întregii activităţi.

Lucrarea sa fundamentală *Geotectonica României* (1984) este un model de studiu de sinteză regional, reprezentativ pentru Europa Centrală şi de Sud-Est. În această lucrare, sunt aplicate o serie de concepte noi, legate de tectonica plăcilor, concepte care au fost dezvoltate şi în diferite articole ştiinţifice din reviste internaţionale de prestigiu, unul dintre cele mai semnificative fiind publicat în revista „Nature“. Volumul amintit este dedicat profesorului Ion Dumitrescu, considerat de autor *„primul profesor de geologie structurală şi geotectonică pe care l-a avut geologia românească“*. Este o trăsătură importantă a domnului Săndulescu, de recunoaştere şi respect pentru înaintaşi. În încheierea acestei lucrări, profesorul Săndulescu sublinia că *„o sinteză care abordează domeniul geotectonicii trebuie să împace cât se poate de armonios particularităţile majorităţii disciplinelor Ştiinţelor Pământului“*. Acest crez, de gândire interdisciplinară, exprimat încă din 1984, avea să domine activitatea domnului acad. Săndulescu, de coordonator al Secţiei de ştiinţe geonomice a Academiei Române.

Pe lângă realizarea mai multor ediţii ale hărţii tectonice a României (prima în 1958), profesorul Săndulescu a participat la elaborarea hărţilor tectonice internaţionale ale Europei şi ale lumii, articolul teoretic referitor la principiile legendei acestor hărţi, publicat în 1974 la Paris, fiind frecvent citat.

Un alt domeniu important al preocupărilor academicianului Mircea Săndulescu este legat de conturarea modelului geotectonic al regiunii seismogene Vrancea, în strânsă legătură cu unităţile structurale înconjurătoare, model care aduce contribuţii esenţiale în înţelegerea producerii cutremurelor din ţara noastră.

În cadrul Academiei Române, profesorul Săndulescu coordonează Comisia pentru studiul hazardelor naturale, care are ca scop studierea interdisciplinară a impactului unor fenomene extreme, cum sunt cutremurele, alunecările de teren, hazardele climatice şi hidrologice, asupra societăţii şi mediului. În acest context, conferinţele ştiinţifice internaţionale, organizate împreună cu prof. Dan Lungu, de la INCERC Bucureşti, au avut un rol important în cunoaşterea Regiunii Seismogene Vrancea şi a efectelor cutremurelor asupra societăţii.

De o deosebită importanţă sunt studiile geologice regionale, care constituie baza cercetărilor de geomorfologie, geochimie, pedologie şi hidrologie şi pentru numeroase alte domenii ale ştiinţei. Este

**Alocuţiune susţinută la Sesiunea aniversară „Mircea Ioan Valentin Săndulescu – 80“ (7 noiembrie 2013, Aula Academiei Române)*

cazul Munților Hăghimaş, studiați în cadrul tezei de doctorat, al Munților Postăvaru şi al unor unități mai extinse, cum sunt Carpații Meridionali, Carpații Orientali şi Subcarpații. Aceste investigații sunt importante, nu numai pentru cercetarea fundamentală, ci şi pentru aspectele economice, referitoare la resursele minerale utile şi la modificările complexe de mediu, legate de activitățile miniere.

Pentru studiile de geomorfologie dinamică – aspecte referitoare la evoluția rețelei hidrografice, la formarea teraselor, modelarea versanților şi albiilor – sunt necesare hărțile geologice la scări mari şi cele referitoare la mişcările neotectonice. În calitate de coordonator al Secției Hărți Geologice din Institutul Geologic al României, a fost promotorul realizării hărților geologice la scările 1: 200 000 şi 1: 50 000, care constituie baza multor activități practice. În strânsă legătură cu realizarea hărților geologice, profesorul Mircea Săndulescu s-a implicat şi în promovarea aplicării metodelor de Remote Sensing, care ulterior s-au dezvoltat într-o direcție majoră de cercetare în ştiințele geonomice.

Academicianul Săndulescu este coautor, alături de regretatul Marius Visarion, membru al Academiei Române, al *Hărții mişcărilor crustale recente* (1978). Această hartă, de evaluare a mişcărilor scoarței, este esențială pentru regionarea proceselor geomorfologice actuale şi a fost utilizată şi în alte lucrări fundamentale elaborate de Institutul de Geografie.

Pentru *Atlasul Geografic Național* (1979), acad. Mircea Săndulescu a elaborat (în colaborare) un set de hărți care, vreme de trei decenii, a constituit suportul geologic pentru majoritatea lucrărilor de geografie şi în primul rând pentru cele de geomorfologie. Acestea cuprind *Harta Geologică a României 1: 1 000 000*, *Harta tectonică* şi *Harta neotectonică*. Îmi amintesc cu emoție întrunirile colegiului de redacție al *Atlasului* din anii '70–'75, la care participau dr. Lucian Badea şi dr. Gheorghe Niculescu şi era invitat frecvent profesorul Săndulescu.

În ultimii ani, în cadrul colaborării cu Institutul de Geografie, acad. Mircea Săndulescu s-a implicat în diferite proiecte interdisciplinare de anvergură, cum este, spre exemplu, un proiect din cadrul Programul Națiunilor Unite pentru Mediu (UNEP), intitulat „Carpathians Environment Outlook". Volumul publicat cu acest prilej se concentrează asupra aspectelor economice, sociale şi culturale. Capitolul al treilea, coordonat de acad. Mircea Săndulescu, include o caracterizare geologică, însoțită de hărți ale resurselor de minerale utile din țările Europei Centrale.

Doresc să vă mulțumesc, domnule academician, pentru toate sugestiile valoroase legate de proiectele Institutului de Geografie, pentru implicarea directă în unele proiecte internaționale şi pentru prietenia pe care mi-ați arătat-o de fiecare dată.

În numele Comitetului Național de Geografie şi al Institutului de Geografie, vă urez multă sănătate şi viață lungă, plină de satisfacții personale şi împliniri!

Academicianul Mircea Ioan Valentin Săndulescu la 80 de ani*

Dorel Zugrăvescu
Membru corespondent al Academiei Române

În urmă cu opt decenii, la Sibiu, a făcut primii paşi în lumea noastră Mircea Ioan Valentin Săndulescu, astăzi geolog binecunoscut în lumea ştiinţelor geonomice.

A devenit membru titular al Academiei Române în 1994 şi ales preşedinte al Secţiei de ştiinţe geonomice a Academiei Române în 1995, funcţie pe care o îndeplineşte şi astăzi.

Mircea Ioan Valentin Săndulescu a absolvit Liceul Gheorghe Lazăr din Sibiu şi a urmat studiile superioare în Bucureşti, la Facultatea de Geologia Petrolului din cadrul Institutului de Petrol şi Gaze. Studiile le-a terminat în anul 1956 când a fost repartizat ca inginer geolog la Întreprinderea de Prospecţiuni şi Laboratoare din Bucureşti (1956–1960).

În 1960 a câştigat prin concurs un post de cercetător ştiinţific în cadrul Institutului de Geologie, poziţie pe care a ocupat-o apoi succesiv la Institutul de Geologie şi Geofizică, respectiv la Institutul Geologic al României.

Activitatea de cercetare ştiinţifică a început-o imediat după absolvirea facultăţii, prin participarea sa la elaborarea primei hărţi tectonice a României.

Implicarea sa în studiile geologice, ce au fost necesare pentru elaborarea primei hărţi tectonice a României şi, mai ales, continuitatea preocupărilor tânărului cercetător, asigurată de faptul că a lucrat şi după aceea la elaborarea celorlalte ediţii ale hărţii, inclusiv la elaborarea hărţilor la alte scări, l-au obligat să aprofundeze atent problematica complexă impusă de un astfel de studiu şi, în mod particular, de studiul cerut de înţelegerea zonelor cu o tectonică deosebit de complicată, cum este, în ţara noastră, tectonica Zonei Geodinamice Active Vrancea.

Subliniem faptul că studiul acestei zone a impus multidisciplinaritatea, metodă devenită familiară cercetătorilor din întreaga lume abia în ultimul timp.

Pentru descifrarea/înţelegerea acestei zone a fost necesară completarea cercetărilor geologice/geotectonice cu cercetări geofizice/seismologice, cu cercetări geodinamice, cu cercetări de mecanica rocilor, respectiv cu cercetări de teledetecţie.

În perioada în care academicianul Mircea Săndulescu a lucrat la realizarea hărţii tectonice a României, Domnia Sa a acordat o atenţie deosebită structurii Carpaţilor şi Dobrogei, cu privire specială asupra modului şi perioadelor în care au apărut şi a felului în care au evoluat pânzele de şariaj.

Participarea sa la elaborarea *Hărţii Tectonice a României* a fost apreciată de către specialişti ca o excelentă carte de vizită pentru includerea sa în grupul cercetătorilor care, sub egida UNESCO, a lucrat la realizarea hărţilor tectonice ale Europei, respectiv a hărţilor tectonice ale Lumii.

Studiile care i-au revenit în cadrul participării sale la realizarea *Hărţii Tectonice a Europei* au privit, în afara zonelor din România – Carpaţi şi Dobrogea – mai ales zone din Pirinei, din Balcani şi din Caucaz, iar participarea sa la realizarea *Hărţii Lumii* a fost axată mai ales asupra studiului unor zone din Tibet, din Himalaya, respectiv din Cordiliera Americană, studii ce i-au asigurat o autoritate internaţională. Aceasta a impus permanentizarea sa ca membru al Comisiilor de redactare a *Hărţii Tectonice a Europei*, respectiv a *Hărţii Tectonice a Lumii*.

Academicianul Mircea Ioan Valentin Săndulescu fost invitat şi a activat de mai multe ori ca profesor

**Alocuţiune susţinută la Sesiunea aniversară „Mircea Ioan Valentin Săndulescu – 80“ (7 noiembrie 2013, Aula Academiei Române)*

asociat la Universitatea „Pierre et Marie Curie” din Paris şi la Universitatea „Joseph Fourier” din Grenoble.

Este membru de onoare al Societății Geologice a Franței, al Societății Geologice a Americii şi membru al Societăților geologice din Polonia şi Bulgaria.

Membru străin al Academiei Polone de Ştiințe, academicianul Săndulescu este şi membru al Academiei Europeea.

A fost distins cu Premiul „Grigore Cobălcescu” al Academiei Române şi cu Premiul Societății Geologice a Franței. A primit, de asemenea, şi Ordinul Național „Serviciul Credincios” în grad de Mare Ofițer.

Mircea Ioan Valentin Săndulescu este un om care are un adevărat cult al prieteniei, care a reuşit întotdeauna să fie şi să rămână – celor ce i-au fost apropiați – un prieten adevărat.

Îl felicit pentru cei 80 de ani împliniți şi îi doresc din inimă sănătate, aceeaşi putere de muncă cu care ne-a obişnuit şi, în continuare, succesele la care o viață de activitate intensă îi dau pe deplin dreptul.

Academicianul Mircea Săndulescu la 80 de ani: un destin şi o operă*

Ioan Bucur

Membru corespondent al Academiei Române

Este dificil uneori să ne dăm seama ce ne-a făcut să devenim ceea ce suntem; un vis din copilărie, o întâmplare din adolescență, o carte sau mai multe, o conjunctură de factori, întâlniri neaşteptate… sau poate toate la un loc.

Nu este în căderea mea să arăt cum a ajuns academicianul Mircea Săndulescu geolog. Sper că ne-o va spune chiar Domnia Sa într-o viitoare carte de amintiri. S-ar putea ca o rudă, un mare geolog român, Mircea Ilie să fi avut o influență importantă asupra adolescentului devenit, ulterior, geolog; cel puțin, aşa lăsau să se înțeleagă unele fapte povestite chiar de cel pe care îl aniversăm astăzi. Cert este că odată opțiunea luată, ea s-a transformat în destin: destinul unei vieți şi al unei opere dedicate geologiei.

Deşi se ocupă de studiul unor procese şi fenomene atât de vechi, măsurabile în sute de milioane de ani, geologia este o ştiință relativ nouă. Dacă luăm ca punct de referință anul publicării primei lucrări de geologie în limba română, geologia românească tocmai împlineşte 150 de ani. De atunci şi până azi, istoria geologiei româneşti este presărată cu nume de mari personalități cu o contribuție de excepție la dezvoltarea cunoaşterii geologice. Aş aminti aici doar câteva, care au făcut parte de-a lungul timpului din Academia Română: Grigoriu Ştefănescu, Grigore Cobălcescu, Sabba Ştefănescu, Ludovic Mrazec, Ion Simionescu, Gheorghe Munteanu-Murgoci, Ion Atanasiu, Ion Băncilă. Oricine ar trece în revistă galeria acestor personalități îl va include, indiscutabil, şi pe academicianul Mircea Săndulescu.

Destinul a făcut ca începuturile activității în geologie ale Domniei Sale să se desfăşoare alături de un alt mare structuralist al geologiei româneşti, Ion Dumitrescu. Angajat încă de foarte tânăr în activitatea de elaborare şi redactare a hărților tectonice ale României şi Europei, Mircea Săndulescu va deveni în timp unul dintre numele de referință în domeniul geologiei regionale şi al tectonicii, cu rezonanță nu numai în arealul carpatic, ci în întreaga Europă şi dincolo de aceasta.

Nu este uşor să găseşti pe teritoriul românesc vreo regiune geologică, în a cărei descifrare, activitatea academicianul Săndulescu să nu-şi fi pus amprenta. Dacă nu direct, cel puțin prin reflexul conceptelor geotectonice pe care le-a dezvoltat. O prezentare exhaustivă a operei sale ştiințifice ar depăşi cu mult cadrul în care ne aflăm aici, aşa încât o să mă rezum la a aminti câteva dintre cele mai importante contribuții ale Domniei Sale la cunoaşterea geologică a teritoriului românesc.

O scurtă trecere în revistă a celor peste 130 de lucrări publicate ne va arăta că unul dintre arealele cele mai cercetate (şi, probabil, cele mai iubite) de academicianul Mircea Săndulescu este cel al Carpaților Orientali. O mare parte dintre studii se referă la depozitele de fliş. Începând cu zona de curbură a Carpaților, asupra căreia a publicat una dintre primele lucrări în 1961 şi până la granița de nord şi la flişul transcarpatic din Maramureş, depozitele de fliş mezozoice sau cenozoice din Carpații Orientali au fost studiate sub raport stratigrafic şi tectonic: Pânzele interne ale flişului din centrul Carpaților Orientali (1965), Bazinul superior al Văii Moldovei (1976), Relațiile genetice şi structurale dintre flişul şi molasa Carpaților Orientali (1981), Pânza flişului curbicortical (1984), Flişul din Ceahlău şi Bicaz (1992), Flişul negru (2009), sunt doar câteva repere care jalonează această preocupare continuă. O preocupare la fel de constantă a constituit-o însă şi studiul zonei cristalino-mezozoice a Carpaților Orientali şi al zonei de curbură, începând cu masivul Postăvaru-Runc (1964), Interiorul curburii Carpaților (1965) şi Terenurile mezozoice de la estul masivului cristalin al Făgăraşului (1967). Contribuții deosebite, atât stratigrafice cât şi tectonice, sunt legate de ceea ce unii au denumit Sinclinalul marginal extern, cu depozite mezozoice aflorând în Munții Hăghimaş şi Rarău. În 1967 Mircea Săndulescu a pus în evidență o nouă pânză de decolare în Carpații Orientali: pânza de Hăghimaş. Problemele tectonice ale sinclinalului Hăghimaş au fost urmărite în continuare în anii 1968, 1969 şi încununate cu o teză de doctorat în 1972 publicată trei ani mai târziu ca o amplă

**Alocuțiune susținută la Sesiunea aniversară „Mircea Ioan Valentin Săndulescu – 80“ (7 noiembrie 2013, Aula Academiei Române)*

monografie lămuritoare şi inovatoare asupra geologiei acestui areal. Depozitele întrucâtva similare din Rărău au fost abordate în 1973, 1976, 1978, studiile publicate incluzând, de asemenea, numeroase noutăţi de ordin stratigrafic şi tectonic, inclusiv o corelare a Rarăului cu Hăghimaşul (1974). Pornind de la aceste studii, întreaga structură şi tectonică a Carpaţilor Orientali a fost regândită şi oglindită logic, pregătind marile sinteze care i-au urmat.

Depresiunea Transilvaniei a fost un areal abordat ceva mai târziu, prima lucrare fiind publicată în 1975, urmată în 1978 de o nouă imagine a structurii şi tectonicii subasmentului, pentru ca în 1979 autorul să abordeze structura subasmentului Depresiunii Panonice şi în 1990 tectonica Munţilor Apuseni, prin evidenţierea unor remagnetizări fini-cretacice cu ecou în rotaţia ulterioară a acestui teritoriu în sensul acelor de ceasornic. Tot în această perioadă, a fost publicată lucrarea asupra klippelor pienine (1982), precum şi unele lucrări asupra zonelor de platformă din faţa Carpaţilor (e.g. platforma Moesică, 1988). Este superfluu cred, să mai amintim că toate aceste contribuţii de geologie regională (stratigrafice, structurale, tectonice) au fost încorporate în materiale cartografice noi şi apoi în mari sinteze cartografice şi tectonice.

Acesta este de fapt, al doilea aspect major al operei academicianului Mircea Săndulescu asupra căruia doresc să mă opresc pe scurt. Cooptarea, încă de foarte tânăr, la elaborarea hărţii tectonice a României (1962) alături de Ion Dumitrescu, a dus în timp la o colaborare care s-a fructificat în contribuţii remarcabile asupra tectonicii Carpaţilor şi a zonelor adiacente: *Remarci asupra tectonicii României* (1968); *Probleme structurale fundamentale ale Carpaţilor* (1968); *Consideraţii asupra divizării sistemelor orogene* (1969); *Zona de fliş a Carpaţilor Orientali* (1974); *Avanfosa Carpaţilor* (1974), nemaimenţionând hărţile tectonice ale României şi Europei. Devenit, practic, după 1970 cel mai important tectonician al României, academicianul Mircea Săndulescu a continuat să elaboreze şi să publice studii de sinteză asupra arealului carpatic şi a zonelor adiacente acestuia: *Heterocronismul fazelor tectonice alpine din Carpaţii Româneşti* (1971); *Contribuţii asupra arealului Carpato-Balcanic* (într-o sinteză asupra tectonicii Europei); *Reconstituirea elementelor paroxismale alpine ale Dacidelor Orientale* (1973); *Mezozoicul din Carpaţii Orientali, zona de fliş, Carpaţii Meridionali şi avanfosa carpatică*, într-o lucrare de sinteză asupra arealului carpato-balcanic, publicată în 1974 la Bratislava.

O amplă lucrare, care precede cartea din 1984, şi care a fost intitulată *Sinteza structurală a Carpaţilor*, a fost publicată în 1975 în „Bulletin de la Société Géologique de France". Au urmat, în 1978, *Carpaţii, Balcanii, Platforma Moesică şi Dobrogea de Nord* în „Atlasul geologic al Europei alpine şi al ariilor învecinate; Corelări ale Carpaţilor Orientali cu Carpaţii Meridionali" (1980), *Analiza geotectonică a catenelor alpine din jurul părţii vestice a Mării Negre* (1980); contribuţii la sinteza *Geologia lanţurilor alpine originare în Tethys*, prezentată la Congresul Internaţional Geologic de la Paris (1980); *Marile ansambluri structurale ale Carpaţilor*, la Congresul Asociaţiei Geologice Carpato-Balcanice de la Kiev (1980); *Contribuţii (Platforma Moesică, Dobrogea, Carpaţii)* la sinteza *Tectonica Europei şi a ariilor adiacente* (1982); *Modele geotectonice alpine comparate* (1984); *Evoluţia geodinamică a zonei de sutură tethysiană în arealul Carpato-Balcanic* (1985); *Istoria geotectonică cenozoică a Carpaţilor* (1988); contribuţii esenţiale în cadrul proiectului IGCP intitulat *Evoluţia marginii nordice a Tethysului* (1989) şi la Atlasul *Tethys paleoenvironment maps* (1992). Şi nu le-am amintit pe toate. N-am amintit rezultatele colaborărilor deosebite pe care academicianul Mircea Săndulescu le-a avut cu academicianul Dan Rădulescu, însă nu pot să nu amintesc măcar două dintre ele. În primul rând, lucrarea din 1973 din revista „Tectonophysics", prima lucrare care aplică conceptul tectonicii plăcilor la teritoriul României; şi, apoi, lucrarea *Interarc spreading în the Carpathian area (Expansiunea interarc în arealul carpatic)*, lucrare publicată în 1975 în revista „Nature", cea mai prestigioasă revistă ştiinţifică din lume.

Nu putem încheia acest periplu, fără a preciza hărţile geologice la care academicianul Mircea Săndulescu a fost autor; sunt peste 40 de hărţi, de la hărţile geologice/tectonice ale Europei la scările 1:1.500.000 şi 1:2.500.000, la harta regiunii carpato-balcanice la scara 1:1.000.000, hărţile geologice ale României la scările 1:1.000.000, 1: 500.000, 1: 200.000 (6 foi), şi 1: 50.000 (21 de foi). În fapt, academicianul Mircea Săndulescu a condus mulţi ani activitatea de elaborare a hărţilor geologice de către Institutul Geologic, aşa încât, practic, întreaga reprezentare a alcătuirii geologice a României a trecut prin supervizarea Domniei Sale şi prin aceasta prin cunoaşterea, gândirea, interpretarea bazată pe conceptele sale geotectonice.

Mai recent, sunt unii (puţini, este drept) care îşi fac un titlu de glorie din a-l contrazice, în lucrările lor, pe Săndulescu. Mai fac câteva analize chimice, mai scot o interpretare înghesuită şi se grăbesc să

afirme trâmbiţat că asta ar contrazice o afirmaţie sau alta a lui Săndulescu. Este şi acesta un mod de a încerca să te iveşti în lume. Fără îndoială, geologia este o ştiinţă vie, ea trăieşte din transformările pe care acumularea de noi cunoştinţe le aduce în completarea cunoştinţelor vechi. Tot atât de neîndoielnic este, însă, că dorinţa de a demola dintr-o fugă de creion un edificiu construit pe un fundament de decenii de cunoaştere, nu-ţi aduce glorie ci, eventual, te cufundă în ridicol.

Or, opera academicianului Săndulescu s-a edificat nu numai pe acumulările generaţiilor anterioare, ci şi pe decenii de muncă asiduă şi pasionată în teren, pe o cunoaştere pas cu pas a alcătuirii complexe a structurilor carpatice, pe integrarea acestora într-un context european şi global, adesea cunoscut din aceeaşi experienţă proprie, şi pe o excepţională putere de sinteză, care l-a determinat să scoată în evidenţă elementele esenţiale.

Sinteza experienţei de mai multe decenii a activităţii sale geologice este încorporată într-o carte de excepţie care se numeşte *Geotectonica României*. Aş vrea să reiau aici câteva cuvinte pe care le-am spus cu zece ani în urmă, într-un cadru festiv asemănător:

„*Aveam 33 de ani, eram un tânăr geolog, şi de câţiva ani asistent la Universitatea din Cluj, când a apărut Geotectonica României. La vremea aceea, Mircea Săndulescu era deja o personalitate de prim rang a geologiei româneşti, numele lui fiind alăturat celor al marilor creatori şi autori ai edificiului ştiinţific geologic din ţara noastră. Dincolo de acest adevăr, Geotectonica României a fost însă o revelaţie: geologia României, văzută într-o sinteză dinamică. O perspectivă de ansamblu, clară, concisă, clădită pe componente a căror poziţie, conţinut, semnificaţie, dau ansamblului o structură dinamică cum rareori se poate întâlni la o opera geologică scrisă. Aşa cum îndrăzneam să-i spun autorului la puţină vreme după apariţia ei, am citit această carte de geologie ca pe un roman poliţist de cea mai bună factură. Arareori cărţile de ştiinţă se citesc pe nerăsuflate; a fost, cel puţin pentru mine, cazul de faţă. Şi nu mă îndoiesc de faptul că n-am fost singurul. Generaţia mea, aflată la pragul a 30 de ani în acel moment, a fost profund marcată în gândirea geologică de această sinteză. Geologi ai generaţiei anterioare au apreciat cartea şi au preluat în operele lor modelul tectonic propus de autor; generaţiile mai noi se adapă în continuare de la acest model. Nu cred că este geolog serios în această ţară care să fi conceput şi publicat o lucrare de geologie regională şi care să nu fi făcut apel la Geotectonica României. (Şi, în paranteză fie spus, în această epocă a primatului citaţiei, Geotectonica României este, neîndoielnic, cea mai citată lucrare românească de geologie.)*

Un bun model nu-ţi oferă cu necesitate soluţii. Valoarea lui stă în întrebările pe care le ridică şi mai ales în întrebările pe care te obligă să ţi le ridici. Geotectonica României are această virtute. Modelul dinamic al geologiei României a declanşat indiscutabil o dinamică în gândirea geologică românească. Este poate virtutea supremă a acestei opere, carte emblematică pentru autorul ei, a cărui personalitate, evocată astăzi, s-a clădit şi exprimat pe mult mai multe coordonate, însă care, cred eu, este cuprinsă sintetic în ea".

Mintea şi sufletul omului creator nu obosesc. La 80 de ani, academicianul Mircea Săndulescu continuă să creeze şi să publice, oferind răspunsuri la întrebări mai vechi sau mai noi. Aşa este, de pildă, una dintre cele mai recente lucrări, referitoare la fereastra tectonică Ujgorod, publicată în revista de geologie a Academiei, sau multe alte lucrări din ultimii ani.

Revenind la alocuţiunea de acum zece ani, aş spune în continuare:

„*Destinul unei cărţi, ca şi acela al unei personalităţi, poate fi privit sub trei aspecte, precum sunt cei trei Ion sau Toma din teoria lui Holmes povestită de Unamuno în proologul nuvelelor sale exemplare: este aşa cum se vede el însuşi (să spunem, autorul, în cazul cărţii), aşa cum îl văd (o percep) ceilalţi şi aşa cum este în realitate. Sau, cum ar rezuma Unamuno, «ceea ce eşti, ceea ce crezi că eşti şi ceea ce crede despre tine celălalt»*".

Personalităţi de marcă ale geologiei româneşti îl omagiază pe academicianul Mircea Săndulescu la împlinirea frumoasei vârste de 80 de ani. Va fi, fără îndoială, în sensul comentariului lui Unamuno, ceea ce cred ceilalţi. Dacă însă percepţia celorlalţi se suprapune cu idealul pe care ni l-am creat pentru noi sau opera noastră, atunci putem crede că viaţa şi opera noastră sunt împlinite, pentru că, aşa cum spunea acelaşi Unamuno „*ne vom salva, sau ne vom pierde prin ceea ce am vrut să fim*".

Privind în ansamblu activitatea şi opera domnului academician Mircea Săndulescu, suntem frapaţi de ceea ce putem defini ca unitate în diversitate; diversitate de teme, de abordări, de problematici; unitate de gândire, izvorâtă dintr-un extraordinar simţ al sintezei.

O operă închegată, un destin împlinit!

La aniversarea împlinirii celor 80 de ani, vă urăm, domnule academician Mircea Săndulescu, viaţă lungă şi putere de muncă, pentru a deschide pe mai departe noi ferestre geologiei româneşti.

Moldova în opera geologică a academicianului Mircea I.V. Săndulescu*

Alexandru Ungureanu
Membru corespondent al Academiei Române

Academicianul Mircea Ioan Valentin Săndulescu, care împlineşte anul acesta frumoasa vârstă de 80 de ani, se distinge în pleiada geologilor români contemporani prin caracterul extrem de vast al operei sale, prin corelația strânsă cu ideile şi realizările contemporane ale ştiinței geologice europene şi prin căutarea sistematică a unor noi argumente pentru susținerea teoriilor tectonice celor mai recente.

Geolog de teren, dar şi de laborator, îndeplinind pe parcursul carierei numeroase sarcini de mare răspundere, Mircea I. V. Săndulescu a fost în situația de a pleca de la cercetări concrete în zone complicate din punct de vedere geologic, pentru a trece, apoi, la generalizări tectono-stratigrafice de mare amploare. Atât în primele, cât şi în cele din cea de a doua categorie nu a fost nici pe departe ocolită provincia din nord-estul țării, chiar dacă numeroşi savanți de renume o abordaseră în lucrările lor anterioare.

Cercetările bazate pe munca de teren din Moldova, precum şi pe interpretarea rezultatelor obținute, s-au desfăşurat cu precădere în lanțul Carpaților Orientali, unde viitorul academician a găsit şi materialul pentru teza sa de doctorat consacrată stratigrafiei şi tectonicii unei părți din Masivul Hăghimaş, publicată în *Anuarul Institutului Geologic* din 1975. Însă, nici celelalte sectoare ale catenei nu au fost neglijate – sinclinalul Rarăului[1], zona flişului din Munții Vrancei[2] şi molasa pericarpatică – toate contribuind la conturarea treptată a unei scheme proprii a etapelor de punere în loc a componentelor acestui lanț. Se confirmă, astfel, în mod indiscutabil, dar se dovedesc mai complicate decât se credea, pânzele carpatice, contribuția majoră a academicianului Mircea Săndulescu fiind la argumentarea şi elucidarea structurii zonei cristalino-mezozoice (zonă formată din pânza infrabucovinică, evidențiată de eroziune pe o arie foarte redusă, pânza subbucovinică, cu lambourile sale, pânza bucovinică şi pânzele transilvane – pânza de Rarău şi pânza de Hăghimaş[3]); se adaugă acesteia zona flişului carpatic (unitatea vest-internă, cu cele două digitații distinse de Mircea Săndulescu – digitația de Ciuc şi digitația de Bodoc – , pânza flişului curbicortical, pânza şisturilor negre, pânza de Tarcău, unitatea cutelor marginale)[4] şi molasa pericarpatică. Se precizează şi caracterul de sinclinale de pânze al sinclinalelor Hăghimaş şi Rarău, ca şi timpul producerii şariajului gneisselor de Rarău peste cristalinul de epizonă al seriei de Tulgheş (pretriasic, foarte probabil hercinic), confirmându-se astfel, cu noi argumente, opiniile mai vechi ale lui Streckeisen şi Kräutner.

Cu toată orientarea dominantă spre tectonică, nu lipsesc din lucrările academicianului Mircea Săndulescu nici cercetările cu caracter preponderent stratigrafic, cum este aceea din studiul consacrat eocenului din Carpații Orientali[5], în care se stabilesc limita dintre paleocen şi eocen, ca şi acelea dintre eocenul inferior, mediu şi superior, sau cercetările asupra orizonturilor de jaspuri negre din sinclinalului Rarăului, care ajunge la concluzia existenței a două orizonturi de jaspuri negre, unul triasic şi altul cretacic.

Geologului preponderent tectonician nu-i scapă, în lucrările sale, unele aspecte geomorfologice induse de litologie şi tectonică, aşa cum este acela al liniilor majore de relief grefate pe rocile carbonatice din zona cristalino-mezozoică (dolomitele triasice) sau pe cele din sinclinalele suspendate ale unității vest-interne (de exemplu, pe stratele de Bistra superioare din Muntele Apa), în vreme ce relieful deprimat corespunde cu unitatea flişului curbicortical, exprimat, printre altele, de culoarul longitudinal al Ciugheşului, din Munții Ciucului[6] ş. a.

Cunoaşterea în detaliu a structurii geologice a Carpaților Orientali i-a adus lui Micea Săndulescu şi sarcina de onoare de a conduce la teren, cu explicații riguros ştiințifice, una din excursiile Congresului Asociației Geologice Carpato-Balcanice din 1981.

O adevărată carte de vizită a geologiei româneşti este constituită de elaborarea şi publicarea hărților geo-

**Alocuțiune susținută la Sesiunea aniversară „Mircea Ioan Valentin Săndulescu – 80“ (7 noiembrie 2013, Aula Academiei Române)*

logice la scară mare, cu un schelet astfel conceput încât să se suprapună cu acela al hărților topografice. Mircea Săndulescu a contribuit, astfel, substanțial, la pregătirea şi publicarea hărții geologice a României la scara 1/200 000 (foile Toplița, Bacău ş.a.), precum şi a mai multor foi ale hărții geologice la scara 1/50 000, din aria moldovenească a Carpaților Orientali şi a Subcarpaților Moldovei – foile Câmpulung Moldovenesc, Pojorâta, Vatra Dornei, Coşnea, Rarău, Tazlău, Dămuc, Piatra Neamț, Slănic-Moldova, Târgul Ocna şi Ghimeş[7], editarea acestor hărți, exemplare ca ținută şi detaliere, deocamdată sistată, meritând, evident, să fie reluată.

La un nivel superior, cercetările academicianului Mircea Săndulescu s-au orientat spre o problematică mai largă, de nivel european, propunându-şi să elucideze istoria geologică a teritoriului României, implicit, deci, şi al Moldovei, în context larg şi în lumina cercetărilor celor mai recente asupra întregului geosinclinal alpino-carpato-himalayan.

Aceste cercetări au făcut obiectul unei serii întregi de comunicări şi articole[8], făcute publice atât în România, cât şi la nivel internațional, principala sinteză fiind prezentată în opera de bază a sărbătoritului de astăzi, *Geotectonica României*, publicată la Editura Tehnică din Bucureşti în anul 1984.

Principalele probleme tratate în aceste lucrări de anvergură, care, se înțelege, se referă şi la teritoriul Moldovei, sunt cele care abordează descifrarea alcătuirii, evoluției, vârstei şi tipurilor de pânze de şariaj din Carpați, precum şi aplicarea ideilor tectonicii plăcilor la ansamblul alpin al Europei Centrale şi de Sud-Est, ca şi la aria Mării Negre. Corelarea pânzelor de şariaj din Carpații Orientali româneşti cu cele din celelalte sectoare carpatice ajunge la ideea conform căreia pânza de Ceahlău corespunde cu Dacidele superioare, iar pânzele de Teleajen (a flişului curbicortical), de Audia (pânza şisturilor negre, foarte bine dezvoltată în Obcinele Bucovinei), de Tarcău şi de Vrancea corespund cu Moldavidele.

În relație strânsă cu această tematică general-europeană, Mircea Săndulescu a avut şi o preocupare permanentă pentru conceperea şi editarea unei serii întregi de hărți referitoare la întregul teritoriu național sau chiar la arii mai extinse, dar care, cum era şi firesc, au înglobat şi Moldova – harta tectonică la scara 1/1 000 000 (în colaborare cu I. Dumitrescu, două ediții), hărțile geologice ale formațiunilor antewestphaliene şi antevraconiene din România, harta neotectonică a României, porțiunile româneşti ale hărții geologice a Europei la scara 1/1 500 000, harta tectonică a regiunii carpato-balcanice şi dinarice la 1/1 000 000, harta tectonică a Europei la scara 1/2 500 000, harta mişcărilor crustale recente la 1/1 000 000 şi harta substanțelor minerale utile la scara 1/1 000 000.

O retrospectivă obiectivă a celor opt decenii de viață şi de activitate ştiințifică asiduă ne aduce în fața ochilor imaginea unei personalități de prim ordin a geologiei româneşti, cu contribuții substanțiale la cunoaşterea detaliată şi precisă a secretelor subsolului nostru, ca şi la explicarea modului în care au fost puse în loc marile unități structurale ale acestui pământ.

Geologii şi geografii din Universitatea „Alexandru I. Cuza“ din Iaşi şi de la Filiala Iaşi a Academiei Române îi urează domnului acad. dr. Mircea Ion Valentin Săndulescu o viață îndelungată, deplină sănătate, precum şi noi şi frumoase succese în munca de cercetare.

Note

[1] M. Săndulescu, *Contribuții la cunoaşterea structurii geologice a sinclinalului Rarău (sectorul central),* D. d. S. şed. Inst. Geol., seria 5 (tectonică şi geologie regională) vol. LIX, 1972.

[2] M. Săndulescu, Jana Săndulescu, M. Kusko, *Structura geologică a părții de NV a Munților Buzăului şi a părții de SV a Munților Vrancei,* D. d. S. Şed. Com. Geologic, Bucureşti, 1962.

[3] M. Săndulescu, *La nappe de Hăghimaş, une nouvelle nappe de décollement dans les Carpathes Orientales.* Se demonstrează şi caracterul posttectonic al conglomeratelor vraconian-cenomaniene de Bârnadu, a căror vârstă a fost determinată de Jana Săndulescu (Mircea Săndulescu – *Structura geologică a părții centrale a sinclinalului Hăghimaş,* D. d. S. Şed. Com. Geol., LIV, 3, 1967).

[4] M. Săndulescu, Jana Săndulescu, *Les nappes internes de la zone du flysch dans la partie centrale des Carpathes Orientales*, VII Congr. Assoc. Géol. Carp.- Balk., Sofia, 1965.

[5] M. Săndulescu, Mihai Micu, Elena Bratu, *Stratigraphy of the eocene flysch formations of the Eastern Carpathians* în *The eocene from the Transylvanian Basin*, Cluj, 1987.

[6] M. Săndulescu, *Stratele de Sinaia şi stratele de Bistra dintre Răchitiş şi Izvorul Ciobănuşului (Munții Ciuculu),* D. d. S. Şed. Com. Geol., Bucureşti, 1962–1963.

[7] L. Ionesi, *Rolul hotărâtor al academicianului Mircea Săndulescu în elaborarea hărții geologice a României*, „Academica“, XV, 29, 2004.

[8] V. Ianovici, Dan Rădulescu, I. Rădulescu, Mircea Săndulescu, *Crystalline, mezozoic complexes and volcanism in the East Carpathians (central sector),* Institutul Geologic, Bucureşti, 1965, I. Dumitrescu, Mircea Săndulescu, *Problèmes structuraux fondamentaux des Carpathes roumaines et de leur avant-pays*; An. Com; Geol. t. XXXVI, 1966, Mircea Săndulescu, *Considerații asupra posibilităților de corelare a structurii Carpaților Orientali şi Occidentali*, D. d. S. Şed. Com. Geol., s.5 – Tectonică şi Geol. Reg., t. LVIII, 1971, Mircea Săndulescu, *Corelarea seriilor mezozoice din sinclinalele Rarău şi Hăghimaş (Carpații Orientali),* D. d. S. Şed. Com. Geol. – Tectonică şi Geologie regională, vol. LX, 1973. Mircea Săndulescu, *Essai de synthèse structurale des Carpathes*, B. Soc. Géol. France, t. XVII, f.3, 1975, Mircea Săndulescu, *Analyse géotectonique des chaînes alpines situées autour de la Mer Noire occidentale,* An. Inst. Geol. Geofiz. t. VI 1980, Mircea Săndulescu, H. G. Kräutner, I. Balintoni, D. Russu-Săndulescu, M. Micu, *The structure of the East Carpathians,* XII Congress of the Carpatho-Balkanic Geol. Assc., Bucureşti, 1981 etc.

Sunt încântat că am ales geologia*

Acad. ***Mircea Ioan Valentin Săndulescu***

Mulțumesc foarte mult celor care au vorbit şi, în primul rând, domnului academician Dan Rădulescu care a invocat mai ales amintiri şi asta m-a impresionat foarte mult.

În viața mea, amintirile sunt o comoară deosebită privind meleagurile pe unde m-a purtat destinul şi care însumează cinci continente. Doar în America de Sud şi în Antarctica n-am făcut geologie.

Amintirile sunt multiple şi satisfacțiile de a cerceta alcătuiri geologice cu particularități şi vârste deosebite au reprezentat un fel de premiu, că la 17 ani am hotărât să urmez Facultatea de Geologie a Institutului de Petrol şi Gaze din Bucureşti. S-a întâmplat din îndemnul profesorului universitar geologul Mircea Ilie, înrudit prin alianță cu familia mea. Acesta venise în vara anului 1950 la Sibiu, unde locuia familia mea, pentru a carta sud-estul Depresiunii Transilvaniei şi limita cu formațiunile metamorfice ale Carpaților Meridionali. La un moment dat, m-a întrebat dacă nu vreau să merg cu el pe teren... *„ca să văd cum este geologia“*. Vreau să mentionez că, la sfârşitul anilor ‘40 şi începutul anilor ‘50, în liceu (este vorba de „liceul pe stil vechi), geologia se preda în clasa a IV-a a cursului inferior şi în clasa a VII-a (devenită a XI-a) a cursului superior. Aşa că, nu eram nepregătit. Dar, până atunci, mie îmi făcea cu ochiul chimia. Datorită profesoarei de chimie – domnişoara K...

Cum a decurs prima mea zi de teren face parte tot din comoara amintirilor mele „geologice“. Eram cu patru-cinci paşi în urma lui Mircea Ilie şi căutam limita între sedimentarul Depresiunii Transilvaniei şi metamorficul masivului Cindrel; puțin mai la vest de Gura Râului. Trebuie să menționez că, părinții mei îmi cumpăraseră cu o zi înainte un ciocan şi un carnet de teren pe care scriseseră *Carnetul de teren al lui Mircea Săndulescu.* Îl mai am şi acum în fundul unei lăzi. La un moment dat, îl aud pe profesor că se întreabă singur, cu glas tare: *„Om fi intrat în cristalin“?*

Din spate, un puşti de 17 ani se aude vorbind: „*Da, am intrat, că nu se mai văd fragmente de sedimentar.“* Mircea Ilie s-a întors spre mine şi a spus: „*Bravo, măi! Deja ai început să ai păreri?“* Aşa a început geologia pentru mine. Şi nu-mi pare rău. Am făcut cea mai fericită alegere, am urmat geologia care mi-a adus enorm de multe satisfacții.

Datorez o profundă amintire, aproape filială, profesorului universitar geologul Ion Dumitrescu, un personaj de legendă care încă din timpul facultății m-a luat alături de Domnia Sa şi cu care am colaborat în programe ştiințifice naționale şi internaționale până la moartea sa în anul 1979, la vârsta de 69 de ani. Am realizat împreună mai multe ediții ale *Hărții Tectonice a României* (1963, 1970, 1976) şi am fost promovat de Ion Dumitrescu în Comitetul de redacție al *Hărții Tectonice Carpato-Balcanice*. Tot el m-a propus, în locul lui în Comitetul de redacție al *Hărții Tectonice a Europei*. După care, am ajuns şi în Comitetul de redacție al *Hărții Tectonice a Lumii.*

Toate aceste activități, dar şi o sumă de schimburi ştiințifice internaționale, colocvii, conferințe sau invitații universitare mi-au prilejuit cunoaşterea geologică a structurii, mai ales a catenelor alpine, din cinci continente, aşa cum am menționat mai sus. În primul rând, este vorba de ansamblul geotectonic Carpato-Balcano-Dinaric. Dar şi Alpii, din Austria până în Franța, Pirineii, Catenele Betice şi Maghrebidele nord africane. Dar şi spre est, catenele Anatolian-Caucaziene şi Crimeia alpină. Am cunoscut catenele din vestul Australiei, dar şi Apalaşii şi Munții Stâncoşi din America de Nord.

Am lăsat la urmă cea mai formidabilă călătorie – geologică şi nu numai – pe care am avut-o: China centrală, Tibetul şi Himalaia de Nord. Asta s-a întâmplat în vara anului 1979, când am fost invitat de Academia de Ştiințe a Chinei pentru o lună şi jumătate, în cadrul schimburilor ştiințifice între Academii. Era doar la trei ani de la moartea lui Mao-Tze-Dung. Am fost întrebat, în scris, ce vreau să vizitez pe teren. Convins că mă vor plimba în jurul Beijingului, le-am răspuns: *„...continuarea Catenei Tian San în centrul Chinei, Tibetul de Sud, Sutura*

**Alocuțiune susținută la Sesiunea aniversară „Mircea Ioan Valentin Săndulescu – 80“ (7 noiembrie 2013, Aula Academiei Române)*

majoră Tethyssiană şi Himalaia de nord." Surpriza monumentală a apărut în seara primei zile petrecute la Beijing, când delegatul Academiei de Ştiinţe Chineze, însoţit de un geolog şi un translator (care m-au însoţit permanent, timp de o lună jumătate) de la Institutul Geologic al Academiei au venit la hotel să-mi comunice programul. Mai întâi, mi-au spus că, a doua zi, trebuie să mă ducă la o vizită medicală generală – şi aici a venit „lovitura" –, pentru că deplasarea în Tibet şi Himalaia necesita un control al stării mele de sănătate. Am trecut cu bine testul medical – deşi directoarea Policlinicii Diplomatice m-a informat că am o spondiloză cervicală care mi-a fost confirmată când am revenit în ţară. Cele patru săptămâni petrecute în sudul Tibetului, bazinul Brahmaputrei şi versantul nordic al Himalaiei (am ajuns până la 5500 m altitudine) au fost tulburătoare. Am vizitat Lhasa cu Marele Templu, Palatul lui Dhalai Lama sau Palatul de vară Seghatze cu Palatul lui Pnceng Lama sau Dzan Tzâ. La o invitaţie oficială a autorităţilor tibetane, mi s-a comunicat că aş fi primul român care a ajuns în Tibet. Se poate...

Am enorm de multe amintiri, dar perioada Tibetano-Himalaiană rămâne cea mai profundă.

Aş putea să povestesc despre nopţile petrecute sub cerul liber într-un sac de dormit în deşertul Sahara sau al Nevadei. Sau despre serile de la Las Vegas. Dar, mai bine mă opresc.

Mulţumesc, încă o dată din tot sufletul tuturor celor care aţi venit şi celor care au luat cuvântul şi sper – dar nu foarte sigur – că ne vom întâlni din nou toţi şi peste cinci ani.

Darea de seamă a Academiei Române pe anul 2012 Activitatea de cercetare ştiinţifică şi de formare a cercetătorilor*

Acad. ***Ionel-Valentin Vlad***
Vicepreşedinte al Academiei Române

Această Dare de seamă a Academiei Române cuprinde activităţi desfăşurate în cadrul unor funcţii statutare ale instituţiei noastre, şi anume:

● Funcţia de consacrare a Academiei Române (A.R.).

● Funcţia A.R. de for înalt în cercetarea ştiinţifică fundamentală – sistemul de institute, finanţare (*input*), rezultate-calitate (*output*).

● Funcţia de Academie formatoare a tinerilor cercetători – studii doctorale şi specializare postdoctorală.

● Activitatea Secţiilor şi Filialelor A.R.

● Funcţiile A.R. de tezaurizare/informare/documentare/publicare.

● Activitatea instituţiilor – suport al cercetării din A.R. – Biblioteca Academiei (B.A.R.) şi Editura Academiei (E.A.R.).

● Academia Română – participant activ în viaţa societăţii româneşti.

● Colaborarea internaţională.

l. Contextul anului 2012

În plan internaţional, am înregistrat:

l. Continuarea manifestării puternice a crizei economice şi financiare.

2. Programele „Orizont 2020" (cercetarea pentru marile probleme ale societăţii: sănătate şi schimbări demografice/securitate alimentară, agricultură sustenabilă şi bioeconomie/energie sigură, curată şi eficientă/transport „inteligent, verde şi integrat"/problemele climei, utilizarea eficientă a resurselor şi materialelor/societăţi inovative şi sigure) şi „Europa 2020".

3. Opţiunile privind creşterea economică sănătoasă şi utilizarea rezultatelor cercetării ştiinţifice.

În plan naţional

Într-o analiză comparativă a Uniunii Europene intitulată „European Innovation Scoreboard" (EIS) din 2010, preluată şi de dl secretar de stat T. Prisecaru la Conferinţa Naţională a Cercetării şi Inovării (CNCI–2012), care a avut loc în Bucureşti, în perioada 7–9 noiembrie 2012, apar mai multe date îngrijorătoare pentru noi (Tabelul 1).

Din această analiză şi din datele instituţiei noastre, constatăm:

- manifestarea efectelor crizei economice şi financiare şi în plan naţional având drept consecinţă păstrarea fondurilor naţionale pentru cercetare date de agenţiile specializate ANCS, UEFISCDI ş.a. la un nivel foarte redus (în derularea Planului Naţional de Cercetare Dezvoltare Inovare – PNCDI 2) şi blocarea posturilor în sistemul instituţiilor bugetare;

- *brain-drain*-ul puternic – consecinţă a salarizării şi a condiţiilor modeste din ţară (numărul de cercetători în România în 2012 este de cca 30 000; aproximativ 15 000 lucrează în ţară, reprezentând 1/4 din media UE şi 1/4 faţă de numărul lor din 1993);

- scăderea numărului de tineri, care doresc să urmeze o carieră în cercetarea ştiinţifică (din cauza salarizării modeste şi blocării posturilor);

- rolul fondurilor structurale – accesul, aportul unei finanţări importante la investiţii în cercetare, utilizarea lor corectă şi importanţa lor pentru formarea unor tineri cercetători pentru institutele de cercetare (ale Academiei Române);

- schimbarea generaţiilor – discontinuităţile mari între generaţii, generatoare de neînţelegeri în evaluarea eforturilor făcute anterior, a valorilor şi în preluarea responsabilităţilor;

**Dare de seamă prezentată în Adunarea generală a membrilor Academiei Române (13 mai 2013, Aula Academiei Române)*

- lipsa de predictibilitate a sistemului de cercetare – schimbarea continuă a reglementărilor legale – educație, cercetare, funcții, pensionare etc.;

- problemele proprietăților A.R. – beneficii (investiții, burse, premii, reparații) *versus* eforturi (procese, intabulări, reconstrucție, amenajări, exploatare corectă, pază etc.);

- momentul elaborarea Strategiei Naționale CDI 2014–2022 – viziune, strategie, Planul Național CDI III.

În luna mai 2013, s-a terminat viziunea CDI în orizontul 2020, într-un proiect câştigat de UEFISCDI, în care Academia Română a fost partener participant ascultat, dar nu întotdeauna auzit. Această viziune consideră că în 2020, România va deveni competitivă la nivel regional şi global prin inovare, care rezultă din cercetare-dezvoltare, generează dezvoltare economică şi produce bunăstare pentru cetățeni.

Se presupune o perspectivă coordonată, integrată asupra sistemului de CDI şi un angajament pe termen lung în următoarele privințe:

1. Asigurarea resurselor (fonduri publice de cel puțin 1% din PIB).

2. Asumarea, la nivel național, a unui set de priorități strategice.

3. Predictibilitatea – mediul de CDI se bucură de reguli clare şi stabile, de repere de excelență internațională, care încurajează colaborarea şi competiția în sistem.

4. Credibilizarea parteneriatului public-privat (cheltuieli private pentru CDI de 1% din PIB-ul României).

5. Masa critică de cercetători. Se prevede ca baza de resurse umane active în CDI (raportată la populație) va atinge media din UE.

Viziunea stabileşte un set de principii de acțiune sprijinite pe trei piloni principali:

● Pilonul 1. Firmele devin actori cheie ai inovării.

● Pilonul 2. CDI constituie un spațiu de oportunități pentru cei capabili.

● Pilonul 3. Străpungeri în domeniile strategice.

Tabelul 1. EU comparative analysis – European Innovation Scoreboard

Indicator	RO	UE 27	Gap
Summary Innovation Index SII	0.236	0.513	
System Capacity Researchers (share of total employment)	3.64‰	9.20‰	~ 1/3
RD Personnel (share of total employment)	5.04‰	15.50‰	~ 1/3
Human Res. in ST (share of total employment)	22.90%	39.25%	~ 1/2
Financial support GERD (% GDP)	0.48	2.00	~ 1/4
Public RD expenditure (% GDP)	0.29	0.75	< 1/2
Business RD expenditure (% GDP)	0.19	1.25	~ 1/6
Economic Effects Mid and HiTech Product Exports	50.14%	47.36%	No gap!
Knowledge Intensive Services Exports	44.91%	49.43%	~ Equal
Employment in knowledge intensive activities	6.16%	13,03%	~ 1/2

Sursa: secretar de stat T. Prisecaru, CNCI2012, Bucureşti, 7–9 noiembrie 2012

2. Funcția de consacrare a Academiei Române

2.1. Noi membri ai Academiei Române (2012)

Prin lege şi statut, Academia Română poate avea un număr maxim de:

● 181 membri titulari şi corespondenți şi

● 135 membri de onoare, din care cel mult 40 din țară.

În anul 2012, au fost primiți în Academia Română:

● cinci membri titulari: acad. Gheorghe Păun, acad. Constantin Toma, acad. Mihail C. Cernea, acad. Alexandru Boboc, acad. Cornel Țăranu;

● patru membri corespondenți: prof. Andrei Pippidi, dr. Tudor Sireteanu, dr. Ladislau Vékás, prof. Alexandru Morega;

● patru membri de onoare din țară: P.F. Cardinal Lucian Mureşan, prof. Petre T. Frangopol, prof. Ioan Caproşu, prof. Mihai Şora;

● trei membri de onoare din străinătate: Theodor W. Hänsch, Mihail C. Roco, Stefan W. Hell;

● şapte membri post-mortem: Sever Pop, Nicolae Mărgineanu, Ion Mincu, Augustin Maior, Dimitrie Paciurea, Hagop Djololian Siruni, Theodor Pallady.

Au plecat dintre noi un număr de şapte membri din țară (corespondenți, titulari şi de onoare) şi trei membri de onoare din străinătate.

În decembrie 2012, Academia Română avea 79 membri titulari, 76 membri corespondenți (dintre care patru activează în străinătate), 86 membri de onoare din străinătate şi 39 membri de onoare din țară.

2.2. Premiile Academiei Române

Au fost acordate:

- 67 de premii pentru lucrări excelente realizate în 2012;
- 102 de lucrări/grupuri de lucrări.

Nu s-au acordat 12 premii.

2.3. Distincții acordate de A.R.

A fost acordată Diploma „Honoris Causa" profesorului Mario Bertolotti (Universitatea Roma „La Sapienza") – 4 septembrie 2012.

A fost acordată Diploma „Meritul Academic" următorilor:

- prof. Dorin Sarafoleanu (ORL) – ianuarie 2012;
- prof. Anna Consortini (Universitatea Florența, Italia) – 4 septembrie 2012;

Tabelul 2. Repartiția pe secții a membrilor A.R. (la 20.12.2012)

Secția Academiei Române	Titulari	Membri corespondenți	Total	Abatere față de media 13	Membri de onoare din țară	Obs.
1. Filologie şi literatură	6	4	10	- 3	3	
2. Ştiințe istorice şi arheologie	8	6	14	+ 1	5	
3. Şiințe matematice	8	6	14 (1 d.s.)	+ 1	3	
4. Ştiințe fizice	6	6	12 (1 d.s.)	-1	1	
5. Ştiințe chimice	6	4	10	- 3	1	
6. Ştiințe biologice	4	6	10	-3	-	
7. Ştiințe geonomice	5	7	12	- 1	-	
8. Ştiințe tehnice	4	7	11	- 2	3	
9. Ştiințe agricole şi silvice	5	5	10	- 3	1	
10. Ştiințe medicale	5	6	11 (1 d.s.)	- 2	5	
11. Ştiințe economice, juridice şi sociologie	6	5	11	- 2	3	
12. Filosofie, teologie, psihologie şi pedagogie	6	3	9	- 4	8	
13. Arte, arhitectură şi audiovizual	4	5	9	- 4	4	
14. Ştiința şi tehnologia informației	6	6	12 (1 din str.)	-1	2	
Total	**79**	**76 (4 din str.)**	**155 (4 din str.) (max.181)**		**39 (max. 40)**	**86 M.O.str. (max. 95)**

Sursa: Cancelaria A.R.

Tabelul 3. Cercetătorii din Academia Română

Nr. crt.	Funcție	Număr de posturi (decembrie 2011/2012)	Venituri medii lunare (2011/2012)
1.	CS I	389 /349.5	6545/6658
2.	CS II	261 /260.5	3287/3284.5
3.	CS III	622 /592.5	2495/2505
4.	CS	372 /359.5	1806/1832
5.	Asistent de cercetare (studii sup.)	529 /307	1282/1453.4
6.	Asistent (studii medii)	263 /249	1094/1200
	Total	**Atestați:1801/1869; Dr. 1493/1576 Pensionabili: 245**	

Sursa: Compartimentul Resurse umane al A.R.

Tabelul 4. Resursele umane – cercetătorii din Academia Română

Nr. crt.	Secția Academiei Române	Resurse umane 2012				
		Număr cercet.	Cond. doct.	Dr.	Drd.	Post-doc.
1.	Secția de filologie şi literatură	176	16	164	18	25
2.	Secția de ştiințe istorice şi arheologie	290	48	250	33	41
3.	Secția de ştiințe matematice	219,5	53	204	15	28
4.	Secția de ştiințe fizice	5	2	5	0	0
5.	Secția de ştiințe chimice	317,5	28	294	70	63
6.	Secția de ştiințe biologice	131	19	121	97	33
7.	Secția de ştiințe geonomice	63	8	51	21	1
8.	Secția de ştiințe tehnice	46	8	41	21	0
9.	Secția de ştiințe agricole şi silvice	16	2	16	0	2
10.	Secția de ştiințe medicale	65	14	44	53	14
11.	Secția de ştiințe economice, juridice şi sociologie	222	38	193	38	42
12.	Secția de filosofie, teologie, psihologie şi pedagogie	110	12	80	14	21
13.	Secția de arte, arhitectură şi audiovizual	52	6	42	9	7
14.	Secția de ştiința şi tehnologia informației	41	7	28	25	5
	TOTAL (fără plecați cu burse, mame etc.)	**1754**	**259**	**1576**	**414**	**282**

Sursa: Rapoartele secțiilor şi institutelor A.R.

- dr. Eugene G. Arthurs (director executiv, SPIE, SUA) – 4 septembrie 2012;

- prof. François Kajzar (CEA, Saclay, Franța) – 4 septembrie 2012;

- Universitatea de Ştiințe Agricole şi Medicină Veterinară (pentru 100 de ani de învățământ agricol universitar) – 25 octombrie 2012;

- ing. Nicolae Noica – 13 decembrie 2012;

- dirijor Horia Alexandrescu – 13 decembrie 2012;

- Olga Tudorache (pentru întreaga activitate artistică) – 13 decembrie 2012;

- prof. Martin Maiden (pentru promovarea limbii române în străinătate) – 14 decembrie 2012.

A fost acordată Diploma „Distincția Culturală":

- Societății „Mini Model Club Bucureşti" (pentru promovarea imaginii Academiei Române), preşedinte Nicolae A. Stoicescu; colaboratori: Maria Ştefănescu, Sorin Radu, Ioana-Adriana Stoicescu, Cătălin Ilas, Delia Marinescu – 13 decembrie 2012;

- dr. Costică Neagu – 13 decembrie 2012.

În anul 2012, s-a făcut o evaluare în vederea unei posibile certificări a institutelor A.R., cu un set de criterii şi de comisii de evaluare stabilite de Consiliul Coordonării Cercetării Ştiințifice al Academiei Române (transmise şi la CNATDCU şi ANCS).

B. Resursele umane – cercetătorii din A.R.

În institutele A.R., lucrează 1801 de cercetători atestați (vezi Tabelul 3 şi 4), 259 conducători de doctorat, 1576 doctori şi 414 doctoranzi. Totalul personalului din A.R. este de 3368 salariați, inclusiv personalul din aparatul central, B.A.R. şi E.A.R. (în scădere față de numărul aproximativ constant în ultimii cinci ani).

3.2. INPUT: Resursele de finanțare a institutelor de cercetare ale A.R. în 2012

Bugetul de cercetare al A.R. a fost asigurat în proporție de 45% de la bugetul de stat. Finanțarea competitivă națională a adus 24% din finanțarea din anul 2012 şi cca 31% din finanțarea cercetării s-a câştigat din fonduri structurale europene (Tabelul 5). Fonduri structurale europene substanțiale au fost câştigate de Institutul de Chimie Macromoleculară „Petru Poni" din Iaşi, Institutul de Biologie şi Patologie Celulară „Nicolae Simionescu", Institutul de Biochimie, Institutul de Biologie, Institutul de Chimie Fizică „Ilie Murgulescu" şi Institutul de Cercetări pentru Inteligență Artificială ale A.R., care le-au folosit în dotări şi construcții importante.

Tabelul 5. Bugetul de cercetare al A.R. în 2012/2011 – sinteză

Sursa	Suma (mil. lei)	Procente (%)
Bugetul de stat (fără FEN)	124,3/155	~45/46
Proiecte competitive (naționale)	66,4/64,6	~24/20
Fonduri europene nerambursabile (FEN)	88/115	~31/34
TOTAL	**278,7/334,6**	**100,0**

Sursa: Direcția economică a A.R.

3. Funcția Academiei Române de for înalt în cercetarea ştiințifică fundamentală

3.1. Sistemul de cercetare fundamentală al A.R.

A. Institute şi centre de cercetare:

- 47 cu personalitate juridică (39 acreditate conform HG 551/2007);

- 19 unități subordonate (unei filiale: 11; unui institut mai mare: 8).

Academia Română promovează în special cercetarea fundamentală, dar nu exclude nici cercetarea aplicativă. Institutele şi centrele de cercetare ale A.R. variază ca dimensiuni de la 220 cercetători atestați (Institutul Național de Cercetări Economice) la doar cinci cercetători (Institutul de Istoria Religiilor).

Putem constata că, în anul 2012, cheltuielile medii pe un cercetător angajat în A.R. au fost de cca 19,3 mii euro, comparativ cu cca 70 mii euro media UE, 83 mii euro în Austria etc. Din bugetul de stat pentru cercetare (de ~1200 mil. lei, cf. ANCS), resursele alocate A.R. au reprezentat cca 0,07% din PIB-ul României (deşi strategia CDI elaborată în

colaborare cu specialişti ai UE le estimau la cca 0,15% în anul 2010, la un buget CDI de 1% din PIB).

3.4. Cele mai bune rezultate ale cercetării în A.R. în 2012

3.4.1 Secțiile de ştiințe umaniste din A.R.

Tabelul 6. Lucrări publicate în A.R. în anul 2012

Articole publicate			**Cărți publicate**			**Brevete de invenție**	
Reviste WoS (Web of Science, ISI)	Reviste din România CNCS (B)	Total	Edituri din străinătate	Editura Academiei Române	Alte edituri din România	În străinătate	În țară
971/1198 (785/850 str.)	1585/675	2556/1873	67/86	117/88	410/431	0	21/28

Sursa: Rapoartele Secțiilor şi Institutelor de cercetare ale A.R.

3.3. OUTPUT: Rezultate ştiințifice în 2012/2011

A. Lucrări publicate

Lucrări WoS aproape 1000 (ISI din țară şi din străinătate), lucrări în reviste din România clasificate de CNCS în categoria B peste 1500.

S-au publicat 67 de cărți în străinătate, 117 la E.A.R. (în creştere) şi 410 la alte edituri din țară. S-au brevetat 21 de rezultate aplicative (Tabelul 6).

Se observă un progres al numărului total de lucrări din anul 2012 față de acela din 2011, chiar în condiții mai dificile. La acestea, trebuie adăugate 2034 lucrări prezentate la conferințe naționale şi internaționale şi 306 de rapoarte de interes public (față de 537 declarate în 2011).

În anul 2012, institutele de cercetare raportează 15 948 (în 2011, 10 995) citări ale lucrărilor publicate anterior, extrase din diverse baze de date naționale şi internaționale.

În sistemul de cercetare al A.R. exisă mari diferențe de tradiții de publicare şi de apreciere a rezultatelor ştiințifice între institutele cu diferite profiluri, diferențe care au atât motivații obiective, cât şi subiective.

Prezentăm în continuare aceste rezultate în cinci domenii de cercetare (ştiințe umaniste şi ştiințe exacte cu aproape 600 de cercetători fiecare, ştiințele vieții şi ştiințe economice, cu puțin peste 200 de cercetători fiecare şi ştiințe tehnice, la care se adaugă ştiința şi tehnologia informației cu aproape 100 de cercetători.

- *Dicționarul general al literaturii române* (compendiu), I–II. Coordonator: acad. Eugen Simion, Editura Univers Enciclopedic Gold, Bucureşti, 2012.

- *Dicționarul etimologic al limbii române* (DELR), vol. I (A–B). Redactori responsabili: acad. Marius Sala şi Andrei Avram; responsabil de volum: Doru Mihăiescu; redactori: Iuliana Chiricu, Ştefan Colceriu, Bogdan Cristea, Doina Doroftei, Ion Giurgea, Doru Mihăiescu, Alexandra Moraru, Cristian Moroianu, Carmen Mîrzea Vasile, Laura Vasiliu, Bucureşti, Editura Academiei Române, 2012.

- *Cronologia vieții literare româneşti. Perioada postbelică*, VIII–X. Coordonare generală: acad. Eugen Simion, coordonatorul ediției Andrei Grigor, Bucureşti, Editura Muzeului Național al Literaturii Române, 2012.

- *Enciclopedia literaturii române vechi.* Coordonator: prof. Gheorghe Chivu, (m.c. A.R.).

- *Istoria românilor*, vol. IV. *De la universalitatea creştină către Europa „Patriilor”*, ediția a II-a. Coordonatori: acad. Ştefan Ştefănescu, acad. Camil Mureşanu, acad. Ioan-Aurel Pop, Bucureşti, 2012, 1030 p. + 79 pl.

- *Istoria românilor,* vol. V. *O epocă de înnoiri în spirit european (1601–1711/1716),* ediția a II-a. Coordonatori: prof. Nicolae Edroiu, (m.c. A.R.), Bucureşti, 2012, 1172 pagini.

- *Istoria românilor*, vol. VI. *Românii între Europa clasică şi Europa luminilor (1711–1821)*, ediția a II-a. Coordonator: prof. Nicolae Edroiu, (m.c. A.R.), Bucureşti, 2012, 1120 pagini.

Tabelul 7. Rezultate ştiinţifice obţinute în 2012

Nr. crt.	Secţia Academiei Române	Articole publicate			Cărţi publicate			Premii		Citări lucr. anter., în 2012	Con-ferinţe	Rapoarte de interes public	Brevete de invent.
		Reviste WoS străin.	Reviste WoS Român.	Reviste Român. B	In străin.	EAR	In ţară	In străin.	In AR.				
1.	Secţia de filologie şi literatură 176	19	4	123	3+ 16 studii	7	61+60 studii	1	11	1357	221	47	-
2.	Secţia de ştiinţe istorice şi arheologie 290	34	28	676	16	26	168	3	5	5329	975	90	–
3.	Secţia de ştiinţe matematice 220	197	20	59	8	2	3	1	3	2077	46	0	0
4.	Secţia de ştiinţe fizice 5												
5.	Secţia de ştiinţe chimice 317,5	314	69	23	12 cap	-	-	-	3	3636	251	5	17
6.	Secţia de ştiinţe biologice 131	72	-	21	19 cap.	-	1	1	4	1270	22		1
7.	Secţia de ştiinţe geonomice 63	18	-	27	1	1	5	-	2	229	10	-	-
8.	Secţia de ştiinţe tehnice 46	27	3	18	1	1	3	1	1	388	101	1	3
9.	Secţia de ştiinţe agricole şi silvice 16	0	3	61	0	4	3	0	2	0	24	2	0
10.	Secţia de ştiinţe medicale 65	22	9	18	4	-	-	-	3	202	126	3	-
11.	Secţia de ştiinţe economice, juridice şi sociologie 222	43	22	349	25	17	94	1	12	736	172	148	-
12.	Secţia de filosofie, teologie psihologie şi pedagogie 110	25	13	147	5	56	60	-	1	266	21	10	-
13.	Secţia de arte, arhitectură şi audiovizual 52		3	21		2	10		2	16	7		
14.	Secţia de ştiinţa şi tehnologia informaţiei 41	14	12	42	3	1	2	2	0	peste 442	58	0	0
	TOTAL	**785**	**186**	**1585**	**67**	**117**	**410**	**10**	**49**	**15948**	**2034**	**306**	**21**

Tabelul 8. Rezultatele ştiinţifice raportate de secţiile de ştiinţe umaniste din A.R. în 2012

Secţia Academiei Române	Articole publicate			Cărţi publicate			Premii		Citari În 2012 (ţară)	Conf.	Rap. interes public
	Rev. WoS străin.	Rev. WoS. RO	Rev. RO B	În străin.	EAR	În ţară	În străin.	În AR			
Secţia de filologie şi literatură (176 cercet.)	19	4	123	3+16 studii	7	61+60 studii	1	11	1357	221	47
Secţia de ştiinţe istorice şi arheologie (290 cercet.)	34	28	676	16	26	168	3	5	5329	975	90
Secţia de filosofie, teologie, psihologie şi pedagogie (110 cercet.)	25	13	147	5	56	60	-	1	266	21	10
Secţia de arte, arhitectură şi audiovizual (52 cercet.)	-	3	21	-	2	10	-	2	16	7	-
TOTAL	**78**	**48**	**967**	**40**	**91**	**359**	**4**	**19**	**6968**	**1224**	**147**

Tabelul 9. Rezultatele ştiinţifice raportate de secţiile de ştiinţe exacte din A.R. în 2012

Secţia Academiei Române	Articole publicate			Cărţi publicate			Premii		Citări în 2012 (BDI)	Conf.	Brev. Invent.
	Rev. WoS străin.	Rev. WoS RO	Rev. RO - B	În străin.	EAR	În ţară	În străin.	În AR			
Secţia de ştiinţe matematice (219.5 cercet.)	197	20	59	8	2	3	1	3	2077	46	0
Secţia de ştiinţe chimice (317.5 cercet.)	314	69	23	12 cap.	-	-	-	3	3636	251	17
Secţia de ştiinţe geonomice (63 cercet.)	18	-	27	1	1	5	-	2	229	10	-
TOTAL	**529**	**89**	**109**	**21**	**3**	**8**	**1**	**8**	**5942**	**307**	17

Tabelul 10. Rezultatele ştiinţifice raportate de secţiile de ştiinţele vieţii din A.R. în 2012

Secţia Academiei Române	Articole publicate			Cărţi publicate			Premii		Citări în 2012 (BDI)	Conf.	Brev. Invent.
	Rev. ISI străin.	Rev. ISI RO	Rev. RO - B	În străin.	EAR	În ţară	În străin	În AR			
Secţia de ştiinţe biologice (131 cercet.)	72	-	21	19 cap.	-	1	1	4	1270	22	1
Secţia de ştiinţe medicale (65 cercet.)	22	9	18	4	-	-	-	3	202	126	3
Secţia de ştiinţe Agricole şi silvice (16 cercet.)	0	3	61	0	4	3	0	2	0	24	2
TOTAL	**94**	**12**	**100**	**23**	**4**	**4**	**1**	**9**	**1472**	**172**	6

Tabelul 11. Rezultatele ştiinţifice raportate de Secţia de ştiinţe economice, juridice şi sociologie din AR în 2012

Secţia Academiei Române	Articole publ.			Cărţi publicate			Premii		Citări în 2012	Conf.	Rap. de interes public
	Rev. WoS străin	Rev. WoS RO	Rev. RO B	În străin.	EAR	În ţară	În străin.	În AR			
Secţia de ştiinţe economice, juridice şi sociologie (222 cercet.)	43	22	349	25	17	94	1	12	736	172	148
TOTAL	**43**	**22**	**349**	**25**	**17**	**94**	**1**	**12**	**736**	**172**	**148**

Tabelul 12. Rezultatele ştiinţifice raportate de secţiile de ştiinţe tehnice şi de ştiinţa şi tehnologia informaţiei din AR în 2012

Secţia Academiei Române	Articole publicate			Cărţi publicate			Premii		Citări în 2012 (BDI)	Conf.	Brevete Invenţii
	Rev. WoS străin.	Rev. WoS RO	Rev. RO B	În străin	EAR	În ţară	În străin.	În AR			
Secţia de ştiinţe tehnice (46 cercet.)	27	3	18	1	1	3	1	1	388	101	3
Secţia de ştiinţa şi tehnologia informaţiei (41 cercet.)	14	12	42	3	1	2	2	0	peste 442	58	0
TOTAL	**41**	**15**	**60**	**4**	**2**	**5**	**3**	**1**	**peste 830**	**159**	**3**

- *Documenta Romaniae Historica*, vol. VII (1571–1584). Volum întocmit de Ioan Caproşu, Bucureşti, 2012, 1038 pagini.

- *Donatori şi donații. 1860–1948*, în seria *Tezaurul Academiei Române*, Dorina N. Rusu, Bucureşti, 2012, 918 pagini.

- *Monumente de arhitectură*, în seria *Tezaurul Academiei Române*, Dorina N. Rusu, Bucureşti, 2012, 370 pagini.

- *Mărturii româneşti peste hotare*, *Creații româneşti şi izvoare despre români în colecții din străinătate*, vol. IV, Bucureşti, 2012, 466 p. (Institutul de Studii Sud-Est Europene).

- *Călători străini despre Țările Române în secolul al XIX-lea,* vol. VII, Bucureşti, 2012, 564 pagini (Institutul de Istorie „Nicolae Iorga").

- *Documente privind Revoluția de la 1848 în Țările Române*, vol. X. *Ancheta Kozma din Munții Apuseni*, Bucureşti, 2012, 726 pagini (Institutul de Istorie „George Barițiu", Cluj-Napoca).

- *Herodotus and the Scythian problem in Romania* şi *Sciți şi agathyrsi în spațiul carpato-dunărean,* acad. Alexandru Vulpe.

- *Mihai Viteazul, primul făuritor al „Daciei româneşti*", acad. Ştefan Ştefănescu.

- *Diplome maramureşene din sec. XVI–XVIII provenite din colecția lui Ioan Mihaly de Apşa* şi *Biserică, Societate şi cultură în Transilvania secolului XVI. Între acceptare şi excludere*, acad. Ioan-Aurel Pop.

- *Nicolae Iorga. Studii şi note istoriografice*, acad. Alexandru Zub.

- *Habitatul medieval în Transilvania*, prof. Paul Niedermaier, m.c. A.R., E.A.R.

- *Teza ungară a celor „două jumătăți" ale Transilvaniei. Studiu critic*, prof. Nicolae Edroiu, m.c. A.R., E.A.R.

- *Atlas istoric al oraşelor din România, Bibliografia istorică a României*.

- *O societate în căutarea onoarei*, dr. Mihai Chiper.

- *Filosofia pentadică II. Teoria subsistenței*, acad. Alexandru Surdu, E.A.R.

- *Limbajul filosofilor greci. Presocraticii*, acad. Gheorghe Vlăduțescu, E.A.R.

- *Filosofia românească. Studii istorico-filosofice,* acad. Alexandru Boboc, E.A.R.

- *20 de întrebări şi răspunsuri despre Immanuel Kant*, prof. Mircea Flonta, m.c. A.R., Editura Humanitas.

- *Knowledge and action. Within the Knowledge Based Society. Epistemolog.*, Teodor Dima, Dan Sâmbotin (eds.), Editura Institutului European, Iaşi, 2012.

- *Elemente pentru o teorie a națiunii şi a naționalismului*, Dan Dungaciu, Editura ISPRI, Bucureşti, 2012.

- *Basarabia. Aspecte din istoria Bisericii şi a neamului,* pr. prof. Mircea Păcurariu, m.c. A.R., Editura Basilica.

- *Posibilitatea experienței. O reconstrucție teoretică a Criticii rațiunii pure* (ediția a 2-a revizuită şi extinsă), prof. Ilie Pârvu, m.c. A.R.

- *Patrimoniul cultural informațional, imaterial şi material românesc – Atlasul etnografic român.*

- *Colecția națională de folclor* (Institutul de Etnografie şi Folclor „Constantin Brăiloiu").

3.4.2. Secțiile de ştiințe exacte din A.R.

- *Stochastic Porous Media Equations and Self-Organized Criticality*: *Convergence to the Critical State in all Dimensions*, „Communications in Mathematical Physics" 311, (2012) 539–555. FI=1.941. V. Barbu, M. Röckner.

- *Thermoelasticity, in: Continuum Mechanics, vol. II* (editors J. Merodio and G. Saccomandi), *Encyclopedia of Life Support Systems (EOLSS), Developed under the Auspices of the UNESCO*, Dorin Ieşan (m.c. A.R.), Eolss Publishers, Oxford, UK, 2012, pp. 142–269.

- *Eigenvectors and eigenvalues in a random subspace of a tensor product*, „Inventiones Mathematicae", online first, S.T. Belinschi, B. Collins, I. Nechita, 21 February 2012.

- *Degenerate Nonlinear Diffusion Equations, Lecture Notes in Mathematics 2049*, A. Favini, G. Marinoschi, Springer, Berlin, New York, 2012.

- *Vector variational principles for set-valued functions,* in *Recent Developments in Vector Optimization*, C. Tammer, C. Zalinescu, Ansari and Yao (eds.), Springer, Berlin, 2012, pp. 367–415.

- *Projection algorithms – classical results and developments. Applications to image reconstruction*, Lambert Academic Publ-AV Akademikerverlag GmbH, C. Popa, Saarbruecken, 2012.

- *The Pulsatory Lipid Vesicle Dynamics Under Osmotic Strress*, Lambert Academic Publishing – AV Akademikerverlag GmbH, Dumitru Popescu, Saarbruecken, 2012.

- *Weakly Supervised Localization and Learning with Generic Knowledge*, „International Journal of Computer Vision" 100(3), T. Deselaers. B. Alexe. V. Ferrari. pp. 257–293, 2012 (FI: 5.358).

- *Measuring the objectness of image windows. Pattern Analysis and Machine Intelligence*, 34(11), 2189–2202, B. Alexe. T. Deselaers, V. Ferrari 2012 (FI: 4.908).

- *Finalizarea Centrului de Cercetări Avansate pentru Bionanoconjugate şi Biopolimeri realizat printr-un proiect finanțat cu fonduri europene nerambursabile.*

- *Prima lucrare românească în domeniul chimiei dinamice, inițiat de Jean-Marie Lehn, laureat Nobel*; Luminița Marin, Bogdan C. Simionescu, Mihai Bărboiu; *Imino-chitosan biodynamers,* „Chemical Communications" 48, 8778–8780 (2012).

- *Creşterea factorului mediu de impact al lucrărilor publicate de Institutul de Chimie Macromoleculară „Petru Poni", Iaşi de la 1.17 (2011) la 2.03(2012).*

- *Caracterizarea procesului de propagare a exploziilor în faza gazoasă, în regim de deflagrație*, Institutul de Chimie Fizică „Ilie Murgulescu" al A.R. în colaborare cu Universitatea Bucureşti (prof. Dumitru Oancea, m.c. A.R.); contribuții majore la cunoaşterea proceselor de ardere în regim exploziv (cinci lucrări, dintre care trei în reviste cu indice de impact ridicat); Domnina Răzuş; Venera Brinzea; Maria Mitu; Codina Movileanu and Dumitru Oancea; *Burning Velocity of Propane-Air Mixtures from Pressure-time Records during Explosions in a Closed Spherical Vessel*; „Energy & Fuels", 26, 901–909 (2012) (F.I.= 2.721).

- *Temperature and pressure influence on ethane-air deflagration parameters in a spherical closed vessel*, Maria Mitu, Venera Giurcan; Domnina Răzuş and Dumitru Oancea; „Energy&Fuels", 26(8), 4840–4848 (2012) (F.I.= 2.721).

- *Explosion of gaseous ethylene-air mixtures in closed cylindrical vessels with central ignition*, Codina Movileanu, Vasile Goşa and Domnina Răzuş, „Journal of Hazardous Materials", 235–236, 108–115 (2012) (F.I. = 4.173).

- *Superstructuri cristaline autoasamblabile pe bază de aminoguanidină şi diaminoguanidină,* „Crystal Growth&Design", 2012, 12, 4258–4263, IF 4.72.

- *Compuşi aromatici azulenici cu proprietăți dirijate*, „Dyes and Pigments", 2012, 92, 1166–1176, IF 3.126; „Tetrahedron Letters", 2012, 53, 2611–2614, IF 2.683)

- *Primul studiu de dicroism circular pe un sistem complex cu 5 centri chirali la nivel internațional,* F. Teodorescu, I.C. Man, C. Stavarache, Jean-Valere Nauborn, A. Hirtopeanu, Centrul de Chimie Organică „Costin D. Nenițescu" al Academiei Române.

- *Thermal structure of the shallow upper mantle beneath Italy and neighbouring areas: Correlation with magmatic activity and geodynamic significance*, M. Tumanian, M.L. Frezzotti, A. Peccerillo, E. Brandmayr, G.F. Panza, „Earth Science Reviews", vol. 114 (3–4): 369–385. FI= 6.594.

- *Study of a Prominence Eruption using PROBA2/SWAP and STEREO/EUVI Data,* „Solar Physics", M. Mierla, D.B. Seaton, D. Berghmans, I. Chifu, A. de Groof, B. Inhester, L. Rodriguez, G. Stenborg, A.N. Zhukov, online first, Doi: 10.1007/s11207-012-9965-0, 2012, FI= 2.77.

- *Palaeomagnetism of the South Harghita volcanic rocks of the East Carpathians: implications for tectonic rotations and palaeosecular variation in the past 5Ma.*, C.G. Panaiotu, M. Vişan, A. Țugui, I. Seghedi, A.G. Panaiotu, „Geophysical Journal International", Doi: 10.1111/j.1365-246X.2012.05394, 2012, FI=2.42.

- *Recent landform evolution in the Romanian Carpathians and Pericarpathian regions*, D. Bălteanu, Marta Jurchescu, V. Surdeanu, I. Ioniță, C. Goran, P. Urdea, M. Rădoane, N. Rădoane, Mihaela Sima, (2012), în *Recent Landform Evolution. The Carpatho-Balkan-Dinaric Region*, D. Lóczy, M. Stankoviansky, A. Kotarba (coord.), Ed. Springer.

- *Connecting universities and stakeholders through integrated climate services at local and regional level. The EU-FP7 ECLISE project experience*, Mihaela Sima, D. Bălteanu, Ines Grigorescu, (2012), în *Sustainable Development at Universities*: *New Horizons*, W. Leal Filho (editor), vol. 34, Peter Lang, pp. 681–695.

- *The evolution of the natural protected areas network in Romania*, S. Geacu, Monica Dumitraşcu, I. Maxim (2012), „Revue Roumaine de Géographie", vol. 56, nr. 1, Bucureşti, pp. 33–41.

3.4.3. Secțiile de științele vieții din A.R.

● Institutul de Biologie şi Patologie Celulară „Nicolae Simionescu"

Ca urmare a implementării proiectului CARDIOPRO, au fost înființate 13 noi laboratoare.

Un număr de 16 lucrări publicate de cercetătorii IBPC au peste 100 citări.

Două lucrări au fost publicate în reviste cu FI > 6:

- *Positive regulation of Nox5-contatining NADPH oxidase by pro-inflammatory-related*

mechanisms in human aortic smooth muscle cells, A. Manea, S.A. Manea, I.C. Florea, C.M. Luca, M. Raicu, „Free Radical Biology and Medicine“, 52(9):1497-1507, 2012. F.I. 6,08.

- *Contribution of platelet CX(3)CR1 to platelet-monocyte complex formation and vascular recruitment during hyperlipidemia*, O. Postea, E.M. Vasina, S. Cauwenberghs, D. Projahn, E.A. Liehn, D. Lievens, W. Theelen, B.K. Kramp, E.D. Butoi, O. Soehnlein, J.W. Heemskerk, A. Ludwig, C. Weber, R.R. Koenen, „Arteriosclerosis, Thrombosis, and Vascular Biology“, 32(5):1186-1193, 2012. F.I. 6,368.

Patru lucrări publicate în reviste cu FI > 4:

- *Inflammation in atherosclerosis: a cause or a result of vascular disorders?,* I. Mânduțeanu, M. Simionescu, „Journal of Cellular Molecular Medicine Review's“, Serie „Cellular Dysfunction in Inflammatory – Related Vascular Disorders“, 16(9):1978-90, 2012, F.I. 4,125.

- *STAT1 Interacts with RXRα to upregulate ApoCII gene expression in macrophages*, V.G. Truşcă, I.C. Florea, D. Kardassis, A.V. Gafencu, PLoS One. 2012;7(7):e40463. Epub 2012. F.I. 4,41

- *Factors secreted by mesenchymal stem cells and endothelial progenitor cells have complementary effects on angiogenesis in vitro*, A. Burlacu, G. Grigorescu, A.M. Roşca, M.B. Preda, M. Simionescu, Stem Cells and Development, 2012 September 4, [Epub ahead of print] F.I. 4,49.

- *Circulating microparticles and endothelial progenitor cells in atherosclerosis: pharmacological effects of irbesartan*, A. Georgescu, N. Alexandru, E. Andrei, I. Titorencu, E. Drăgan, C. Târziu, S. Gheorghe, E. Bădilă, D. Bartoş, D. Popov, „Journal of Thrombosis and Haemostasis“, 10(4):680-691, 2012. F.I. 5,731.

Capitole în cărți:

- *Morphology of atherosclerotic lesions - structural-functional correlations,* M. Simionescu, A.V. Sima, in *Inflammation and Atherosclerosis*, G. Wick and C. Grundtman (eds.), Springer-Verlag/Wien, pp. 19–37, 2012.

- *Immunoliposomes for Specific Drug Delivery*, M. Călin, in *Antibody-Mediated Drug Delivery Systems: Concepts, Technology, and Applications* (eds Y. Pathak and S. Benita), John Wiley&Sons, Inc., Hoboken, NJ, USA, pp. 229–266, 2012.

● Institutul de Biochimie

A fost modernizată infrastructura institutului şi echipate modern toate laboratoarele în promovarea ştiințelor proteinelor, prin derularea a trei proiecte cu fonduri europene (>10 M€) şi zece proiecte naționale (>4M RON).

Cei 21 cercetători ai Institutului de Biochimie au contribuit la publicarea a 11 lucrări ISI cu un factor de impact însumat >39.5, iar totalul citărilor institutului în revistele ISI, depăşeşte 359.

Patru lucrări au fost citate de peste 100 de ori în reviste WoS.

Lucrări publicate în 2012 în reviste cu FI > 4:

- *Tyrosinase degradation is prevented when EDEM1 lacks the intrinsically disordered region*, PLoS One., 7(8), e42998 (2012), M.B. Marin, S. Ghenea, L.N. Spiridon, G.N. Chirițoiu, A.J. Petrescu, S.M. Petrescu (FI=4,4).

- *Activation of ERAD pathway by human hepatitis B virus modulates viral and subviral particle production*, PLoS One., 7(3), e34169 (2012), C. Lazăr, A. Macovei, S.M. Petrescu, N. Brânză-Nichita (FI=4,4).

- *AP-3 and Rabip4' Coordinately Regulate Spatial Distribution of Lysosomes*, PLoS One., 7(10), e48142 (2012), V. Ivan, E. Martinez-Sanchez, L.E. Sima, V. Ooschot, J. Klumperman, S.M. Petrescu P. Van der Sluj (FI=4,4).

Rezultatele cercetărilor de biochimie şi biologie moleculară au fost publicate şi în trei capitole de carte apărute în edituri internaționale:

- *Adhesion and Osteogenic Differentiation of Human Mesenchymal Stem Cells: Stem Cells and Cancer Stem Cells*, Livia Elena Sima şi Ştefana Maria Petrescu, Volume 6, Springer Verlag, 2012.

- *The Structural Assessment of Glycosylation Sites Database – SAGS. An overall view on N-glycosylation*, M.D. Surleac, L.N. Spiridon, R. Tacutu, A.L. Milac, S.M. Petrescu, A.J. Petrescu, in *Glycosylation*, S.M. Petrescu (ed.), Chap. 1, 1–20, In Tech, 2012.

- *Caveolae-Dependent Endocytosis in Viral Infection*, N. Brânză-Nichita, A. Macovei, C. Lazăr, in *Molecular Recognition of Endocytosis*, B. Ceresa (ed), Chap. 7, 155–182, In Tech, 2012.

● Institutul de Biologie

A realizat lucrări fundamentale în domeniile ecologie, taxonomie, conservarea biodiversității, microbiologie şi citobiologie.

A renovat clădirea şi a modernizat facilitățile de cercetare prin achiziția de aparatură modernă de laborator de peste 17 mil. lei printr-un un proiect cu fonduri europene.

Administrează *Herbarul de plante superioare* (BUCA) şi *Herbarul micologic* (BUCM), care includ specimene unice şi/sau cu valoare patrimonială de excepție.

● *Agricultura României – prezent şi viitor*, acad. Cristian Hera, 187 pagini, E.A.R.

● *Jurnal Gheorghe Ionescu-Şişeşti*, acad. Cristian Hera, Constantin Mocanu, Roxana Ionescu-Şişeşti, 700 pagini, E.A.R.

● Academicianul Laurențiu M. Popescu, preşedintele Secției medicale a A.R., a primit în anul 2012 Medalia de Merit a Academiei Internaționale de Cercetări Cardiovasculare pentru descoperirea unor noi celule interstiționale: *telocitele*.

● Academicianul Constantin Popa a obținut în anul 2012 Premiul de Excelență al Federației Mondiale de Stroke (WFS), cu privire la contribuția sa ştiințifică în domeniul cunoaşterii mecanismului ischemiei cerebrale.

● Profesorul Dumitru Dobrescu, m.c. A.R., a realizat două produse originale din categoria suplimente alimentare, care au fost aprobate şi au intrat în fabricație industrială, la Fabrica de medicamente „Larofarm“ din Bucureşti – Hepasan, indicat ca terapie adjuvantă în hepatitele cronice cu virus B şi cu virus C şi în boli autoimune şi Hepanorm, indicat ca terapie adjuvantă în steatozele hepatice, dischinezii biliare, hipercolesterolemie.

● Profesorul Gheorghe Benga, m.c. A.R., a fost invitat de profesorul Angelo Azzi (USA, Past-President, International Union of Biochemistry and Molecular Biology) să fie *guest editor* la un volum din revista „Molecular Aspects of Medicine” (factor de impact 9,94), Vol. 33, issues 5–6, October/December 2012 (număr dublu 5-6, cu autori din mai multe țări din Europa, America, Asia şi Australia), în care sunt incluse trei articole:

1. *Foreword to the special issue on water channel proteins (aquaporins and relatives) in health and disease: 25 years after the discovery of the first water channel protein, later called aquaporin 1*, Gheorghe Benga, „Moleculer Aspects of Medicine“, 33, 511–513, 2012.

2. *On the definition, nomenclature and classification of water channel proteins (aquaporins and relatives)*, Gheorghe Benga, „Moleculer Aspects of Medicine“, 33, 514–517, 2012.

3. *The first discovered water channel protein, later called aquaporin 1: molecular characteristics, functions and medical implications*, Gheorghe Benga, „Moleculer Aspects of Medicine“, 33, 518–534, 2012.

Aceste trei articole sunt clasificate pe primele locuri de către baza de date BioMedLib între „Top 20 Articles” în domeniul proteinelor canal pentru apă.

● *Thrombopoietin receptor down-modulation by JAK2 V617F: restoration of receptor levels by inhibitors of pathologic JAK2 signaling and of proteasomes*, C. Pecquet, C.C. Diaconu, J. Staerk, M. Girardot, C. Marty, Y. Royer, J.-P. Defour, A. Duşa , R. Besancenot, S. Giraudier, J.-L.Villeval, L. Knoops, P.J. Courtoy, W. Vainchenker, S.N. Constantinescu, „Blood“, 119 (20): 4625-4635, 2012 (ISSN: 0006-4971). (IF 10.558).

● *Replication Study and Meta-Analysis in European Samples Supports Association of the 3p21.1 Locus with Bipolar Disorder*, E. Vassos, S. Steinberg, S. Cichon, G. Breen, E. Sigurdsson, O.A. Andreassen, S. Djurovic, G. Morken, M. Grigoroiu Şerbănescu, C.C. Diaconu, D. Rujescu, A.D. Børglum et al., „Biological Psychiatry“ 72(8):645-650 (2012). (IF 8.283).

● *Investigation of Th1/Th2 cytokine profiles in patients with laryngo-pharyngeal, HPV-positive cancers*, C. Bleotu, M.C. Chifiriuc, R. Grigore, C. Grancea, C.R. Popescu, G. Anton, C. Cernescu, „European Archives of Oto-Rhino-Laryngology“ 20, 12 Jun 13. (IF= 1,287).

● *Epigenetics and diet in cancer* (acceptată spre publicare/Springer), Viviana Roman, Carmen Diaconu, Horia Bumbea.

● *Atlasul antropologic al României*, vol. II, Corneliu Vulpe (coordonator), E.A.R., Bucureşti, 2012.

● Proiectul *Revealing Bucharest's past: an integrative study of ancient DNA and osteoarchaeological data of late medieval populations*, PNII-ID-PCCE-2011-2-2013, director de proiect: Andrei Soficaru.

3.4.4. Secția de ştiințe economice, juridice şi sociologie din A.R.

- *Financialisation: Structure, Extent, Consequences*, acad. Aurel Iancu, „Romanian Journal of Economic Forecasting“, Volume 16, Issue 2, http://www.ipe.ro/rjef.htm (ISI Thomson) şi *in extenso* în *Extinderea financiarizării şi accentuarea fragilității sistemului financiar (Extending Financialisation and Increasing Fragility of the Financial System)*, publicat în Working papers INCE, ISSN: 2285–7036 INCE–CIDE, ftp://www.ipe.ro/ RePEc/ ror/ror_pdf/seince130128.pdf, (cotată în BDI recunoscute RePeC, DOAJ).

- *The impact of legislative reforms on industrial relations in Romania* (*Studiu de impact privind reformele legislației muncii asupra relațiilor industriale din România*), Raluca Dimitriu, Constantin Ciutacu, Luminița Chivu, Tiberiu Țiclea; studiu realizat la solicitarea şi sub coordonarea International Labour Office, Industrial and Employment Relations Department; ILO DWT and Country Office for Central and Eastern Europe, publicat în BDI Labordoc, http://labordoc.ilo.org/record/457525, ISBN 9789221275985, supus dezbaterii publice în cadrul unei mese rotunde, la 25 ianuarie 2013, unde au participat ministrul Muncii, secretarul de stat pentru Dialog social din partea Guvernului României, reprezentanții confederațiilor sindicale naționale şi organizațiilor patronale reprezentative la nivel național, reprezentanții Fondului Monetar Internațional, ai Comisiei Europene, Băncii Mondiale şi ILO.

● *Spre o monedă globală. Preliminarii*, Napoleon Pop, Valeriu Ioan-Franc, Editura Expert, ISBN: 973-618-306-5.

● *Noologia. Ordinea spirituaă a lumii. Sociologie noologică*, Vol I; *Noologie generală. Sistemul noologiei*, E.A.R., 2012; Vol II. *Noologia. Ordinea spirituală a lumii. Sociologie noologică. Noologie socială. Societatea, popoarele, lumea*, prof. Ilie Bădescu, E.A.R., 2012

● *Violence and Crime in Europe. Social Interventions and Research Methods*, editors Ecaterina Balica&Pascal Decarpes, Editura Ars Docendi, 2012.

● *Noul Cod civil. Studii şi comentarii*, Vol. I, Editura Universul Juridic, 2012; distins cu Premiul „Andrei Rădulescu" al Uniunii Juriştilor din România.

● Conferința internațională cu tema *Noua legislație penală: tradiție, recodificare, reformă, progres juridic* (26 octombrie 2012).

● *Evaluarea Stării Economiei Naționale, ESEN 2011–2014* (program fundamental al Institutului Național de Cercetări Economice „Costin C. Kirițescu", Secția de ştiințe economice, juridice şi sociologie; coordonator: prof. dr. Corneliu Russu.

● *Noua Enciclopedie a României*; coordonator: acad. Tudorel Postolache.

● *Evaluarea Stării Sociale a României* (programul fundamental ESSOR – direcții ale strategiei de ieşire din criză şi ale dezvoltării societății româneşti Instititul Național de Cercetări Economice „Costin C. Kirițescu"; coordonator: prof. dr. Cătălin Zamfir, m.c. A.R.

● *Eco-economia şi dezvoltarea durabilă a României* (program fundamental al Institutul Național de Cercetări Economice „Costin C. Kirițescu"); coordonatori: acad. Păun Ion Otiman, prof. dr. Gh. Zaman, m.c. A. R.

3.4.5. Secțiile de ştiințe tehnice şi de ştiința şi tehnologia informației din A.R.

● Workshop-ul *Resurse Lingvistice şi instrumente de prelucrare pentru limba română*, Institutul de Cercetări pentru Inteligență Artificială „Mihai Drăgănescu".

● *Limba română în era digitală* (*The Romanian Language in the Digital Age*), volum bilingv, Diana Trandabăț, Elena Irimia, Verginica Barbu Mititelu, Dan Cristea, Dan Tufiş, Editura Springer, 2012, ISBN 978-3-642-30702-7.

● *Experiments with a differential semantics annotation for WordNet 3.0. Decision Support Systems*, Dan Tufiş, Dan Ştefănescu, pp. 695–703. Available online 23 May 2012, ISSN 0167-9236, Impact Factor: 2.331.

● *Cascaded Phrase-Based Statistical Machine Translation Systems*, Dan Tufiş, Ştefan Daniel Dumitrescu, in Proceedings of the 16th Conference of the European Association for Machine Translation, Trento, Italy, May 28-30, 2012, pp. 129–136.

● Workshop exploratoriu *Tehnologii lingvistice în cercetarea românească din țară şi diaspora* (*LT4RD – Language Technologies for Research & Development in Romania & Romanian Diaspora*.

● *The JRC-Acquis: A multilingual aligned parallel corpus with 20+ languages*, acad. Dan Tufiş, in Proceedings 5th LREC Conference, Genoa, Italy, 2006, pp. 2142– 2147, are peste 200 de citări (excluzând autocitările).

● *Current trends and future challenges in groundwater vulnerability assessment using overlay and index methods*, R.C. Gogu, A. Dassargues, „Environmental Geology", 39 (6), April 2000, Springer-Verlag, pp. 549–559 (174 citări).

● *Domeniul microfluidicii, modele Lattice Boltzmann*; peste 400 de citări WoS (89 in „Physical Review"). *Domeniul vibrațiilor şi vibropercuțiilor;* peste 300 citări WS, dintre care 200 în perioada de evaluare, Centrul de Cercetări Tehnice Fundamentale şi Avansate,Timişoara.

● *Application orientated researches on magnetic fluids* (invited), I. Anton, I. De Sabata, L.Vekas, „Journal of Magnetism and Magnetic Materials", 85, 219-226 (1990); 72 citări WoS.

● *Design of Cold-formed Steel Structures. Eurocode 3: Design of Steel Structures. Part 1-3 Design*

of cold-formed Steel Structures, prof. D. Dubină, V. Ungureanu, R. Landolfo, Wiley-Blackwell, Ernst & Sohn, 2012, Berlin, 654 pagini.

● *Nanocomposites*, Ligia Munteanu, E.A.R., 2012, 248 pagini.

● *A Genetic Algorithms method for fitting the generalized Bouc-Wen model to experimental asymmetric hysteretic loops*, Tudor Sireteanu, Marius Giuclea, Ana-Maria Mitu, Gh. Ghiță, „Journal of Vibration and Acoustics“, 134, 4, paper 041007, 10 pagini, 2012, FI: 1,022

3.5. Evaluarea institutelor de cercetare ştiinţifică din Academia Română 2010–2012

Consiliul de Coordonare a Cercetării Ştiinţifice a stabilit cinci domenii de evaluare: ştiinţe exacte, ştiinţe biomedicale şi agricole, ştiinţe economice, sociale şi juridice, ştiinţe umaniste, ştiinţe tehnice.

După discuţii avute în CCCS, secţii şi institute, s-a stabilit *Raportul de auto-evaluare al institutelor,* care a avut cinci criterii generale (ponderate în evaluare):

1. Performanţa în cercetarea ştiinţifică (lucrări ştiinţifice) 40%.

2. Capacitatea de a atrage fonduri de cercetare 20%.

3. Capacitatea de a dezvolta servicii, consultanţă la nivel înalt, tehnologii, produse 20%.

4. Capacitatea de a pregăti superior tineri cercetători (doctorat, postdoc) 10%.

5. Prestigiul ştiinţific (premii, societăţi ştiinţifice etc.) 20%.

CCCS şi BP au aprobat 13 comisii de evaluare conduse de membri ai A.R. Rapoartele de evaluare ale comisiilor, în care au avut prioritate criteriile calitative în raport cu acelea cantitative, au cuprins:

- evidenţierea excelenţei în îndeplinirea misiunii institutului;

- evoluţia institutului/centrului comparativ cu situaţia de la ultima evaluare (2008);

- analiza SWOT a institutului/centrului;

- analiza conducerii institutului/centrului reprezintă un factor stimulativ, prezent în institut, generator de idei, proiecte şi relaţii pentru dezvoltarea/evoluţia institutului/centrului? Politica de personal şi organigrama sunt corecte? Asigură evoluţia viitoare?

- alte constatări ale comisiei (specifice domeniului)

- calificativul institutului/centrului – excelent, foarte bun, bun, satisfăcător, nesatisfăcător (eventuale soluţii: unificarea unor institute, schimbarea parţială a tematicii de cercetare etc.)

- recomandări către CCCS şi conducerea A.R.

La finele procesului de evaluare, CCCS a stabilit institutele de cercetare ştiinţifică de excelenţă din Academia Română (în intervalul 2010–2012).

Ştiinţe umaniste:

- Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan-Al. Rosetti“

- Institutul de Istorie şi Teorie Literară „G. Călinescu”

- Institutul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca

- Institutul de Cercetări Socio-Umane, Sibiu

- Institutul de Istoria Religiilor

- Institutul de Filosofie şi Psihologie „Constantin Rădulescu-Motru“.

Ştiinţe exacte:

- Institutul de Matematică „Simion Stoilow”

- Institutul de Matematică „Octav Mayer”, Iaşi

- Institutul de Chimie Macromoleculară „Petru Poni”, Iaşi

- Institutul de Chimie Fizică „Ilie Murgulescu”

- Institutul de Geodinamică

- Institutul de Geografie.

Ştiinţe biomedicale şi agricole:

- Institutul de Biologie şi Patologie Celulară „Nicolae Simionescu”

- Institutul de Biochimie

- Institutul de Biologie

- Institutul de Virusologie.

Ştiinţe economice, sociale şi juridice:

- Institutul Naţional de Cercetări Economice (patru institute – f. bine şi trei – suficient).

Ştiinţe tehnice:

- Institutul de Cercetări pentru Inteligenţă Artificială „Mihai Drăgănescu“

- Institutul de Mecanica Solidelor

- Centrul de Cercetări Tehnice Fundamentale şi Avansate Timişoara.

3.6. Vizibilitatea internaţională a cercetării ştiinţifice din Academia Română

Raportul SCIMAGO INSTITUTIONS RANKING (SCOPUS-Elsevier) din anul 2012 analizează cca 3300 instituţii din întreaga lume cu date referitoare la numărul de publicaţii, numărul de citări, numărul de colaborări internaţionale, excelenţa şi leadership-ul în publicare în intervalul 2006–2010 (cca 80% din rezultatele ştiinţifice mondiale). Clasificarea nu ia în consideraţie mărimea instituţiilor/

Tabelul 13. Vizibilitatea internațională după Raportul SCIMAGO din 2012

SCIMAGO Ranking	2010	2011	2012
Polytechnica University of Bucharest	762	709	659 (before JINR Dubna, U. Budapest)
Romanian Academy	1114	1167	869 (before London School of Econom. and Pol. Sci.)
Institute of Atomic Physics	915	942	986 and 972/1020 UBB, Cluj)

academiilor respective şi numărul cercetătorilor afiliați. Cuprinde şi 19 instituții din România, locul 34 (49 instituții din Polonia, locul 16). Pe locul întâi, se situează Centre National de la Recherche Scientifique, urmat de Academia Chineză, Academia Rusă, Harvard, MPG şi de academiile din Polonia (locul 88/72), Republica Cehă (96), Ukraina (106), Ungaria (244), Bulgaria (414/379), Slovacia (429), Slovenia (767/692), România (869/1167), Belarus (886/693), Grecia (2662/2535).

3.7. Direcții strategice în cercetarea din A.R.

Un grup de membri ai Academiei din CCCS a studiat şi a stabilit şapte direcții strategice pentru cercetarea ştiințifică din A.R. pentru intervalul 2014–2020:

1. Cultură şi civilizație românească – coord. acad. Dan Berindei, acad. Marius Sala şi acad. Ioan-Aurel Pop.

2. Cercetarea fundamentală în ştiințe de bază – coord. acad. Bogdan Simionescu.

3. Cercetarea fundamentală pentru o agricultură sustenabilă în Romania (siguranță alimentară) – coord. acad. Cristian Hera şi acad. Păun Ion Otiman (parteneriat cu ASAS).

4. Cercetarea asupra vieții în era digitală (Living in Digital Era) – coord. acad. Florin Gh. Filip (parteneriat cu UPB şi ICI).

5. Cercetarea utilizării eficiente a resurselor naturale pentru progresul României (petrol, gaze, aur, apă ş.a., Programul *Dunărea-Marea Neagră*) – coord. acad. Mircea Săndulescu şi colaboratorii.

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării (economic, mediu, social) – coord. acad. Mugur Isărescu şi prof. Gheorghe Zaman, m.c. A.R. (parteneriat cu BNR şi ASE).

7. Cercetarea fundamentală pentru sănătate şi schimbări demografice pozitive – coord. acad. Maya Simionescu, prof. Constantin Ionescu-Târgovişte şi prof. Vasile Ghețău (parteneriat cu ASM).

Structura strategiei:

- viziune cu obiective strategice, poziții avansate, recunoaştere națională şi europeană;
- plan de realizare/priorități/proiecte (institute ale A.R. implicate, colaborări);
- costuri, scenarii – optimist, mediu, pesimist;
- monitorizare.

Observații şi recomandări:

- Continuarea eforturilor pentru modificarea legii privind angajarea cercetătorilor în A.R. (1 la 7); în multe institute angajările tinerilor au fost practic inexistente în ultimii ani. Angajarea de cercetători tineri este imperativ necesară.
- Blocarea promovărilor a avut şi are consecințe grave (descurajarea cercetătorilor, îmbătrânirea relativă a personalului de cercetare, diminuarea interesului față de activitatea de cercetare, crearea de decalaje mari între generații). Deblocarea concursurilor de promovare este imperativ necesară.
- Lipsa predictibilității şi siguranței finanțării are consecințe extrem de grave. Sunt necesare discuții la nivel de miniştri pentru a asigura finanțarea corectă a proiectelor selectate prin evaluări internaționale.
- Asigurarea accesului permanent la cele mai importante reviste internaționale şi la bazele de date internaționale prin accesarea rețelei ANELIS. Trebuie rezolvată finaciar şi tehnic.
- Este necesar (mai ales pentru anumite secții) să crească numărul conducătorilor de doctorat.
- Institutele trebuie să facă o evaluare anuală exigentă a cercetătorilor, cerută de lege, şi folosind criterii corelate cu acelea din evaluarea instituțională.

Analiza Sistemului de cercetare fundamentală al A.R. se găseşte pe site-ul de internet al A.R. (la rubrica *Rapoarte interne*) şi arată că:

1) S-a evaluat activitatea ştiințifică folosind criterii ale A.R. specifice pentru cinci domenii (eventual şi subdomenii; CNRS – 40 domenii) şi analiza

făcută de personalităţi ştiinţifice nominalizate de A.R. (*peer review)*.

2) Evaluarea a fost făcută de comisii de evaluare ale A.R. conduse de membri ai A.R. şi aprobate de conducerea A.R.

3) Unele institute mici, cu rezultate modeste, ar trebui să fie agregate în institute mai puternice şi conduse de membri ai A.R., ceea ce ar permite crearea de posturi suplimentare pentru angajarea de tineri cercetători şi reducerea aparatului administrativ.

4) Trebuie stimulată acţiunea pentru câştigarea unor proiecte Europene pentru finanţarea direcţiilor strategice ale cercetării din A.R. Aceste proiecte pot aduce câştiguri suplimentare, aparatură modernă şi mai multe posturi de cercetători;

5) Misiunea institutelor A.R. a fost îndeplinită –

Funcţia de formare a tinerilor cercetători – doctoratul în Academia Română

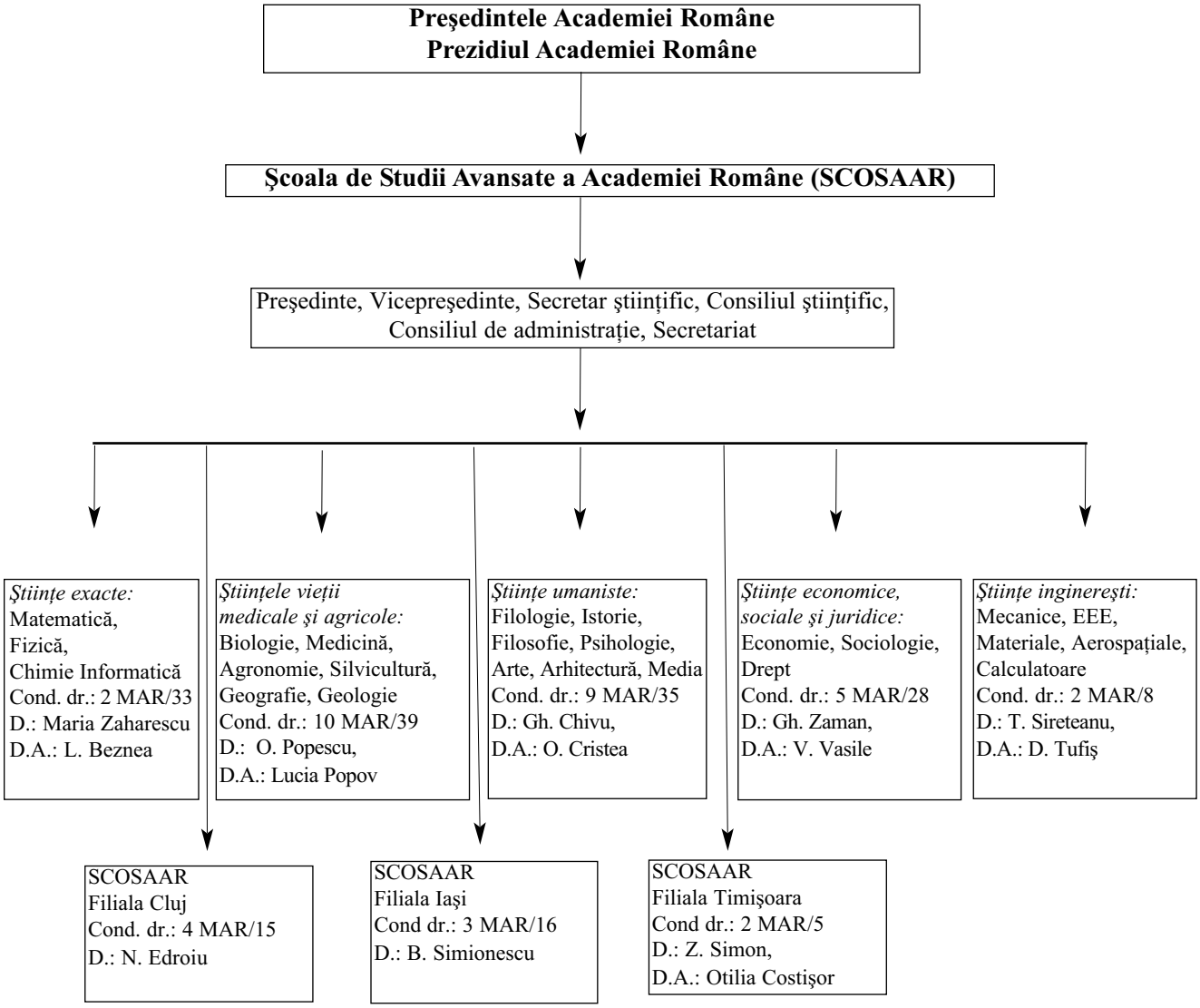

Legendă:
MAR – membru al Academiei Române
D. – director departament
D.A. – director adjunct
Cond. dr. – conducători de doctorat

Tabelul 14. Doctoratul în A.R. 2012 / 2011

Secția Academiei Române	Cond/ Drd	Institutul	Nr. doctoranzi			Doctoranzi adm. 2012	
			Cu frecv	Fara frecv.	Cu frecv/stip.	Cu stip.	Fara stip.
Secția de filologie şi literatură	8 /45	Institutul de Lingvistică „I. Iordan-Al. Rosetti"	0	18	1	1	0
		Institutul de Istorie si Teorie Literară „G. Calinescu"	0	26	0	0	0
Secția de ştiințe istorice şi arheologie	26 / 168	Institutul de Studii Sud Est Europene	0	0	0	0	0
		Institutul de Istorie „G. Bariţiu" Cluj-Napoca	4	69	0	0	5
		Institutul de Arheologie „V. Pârvan"	3	19	1	0	4
		Institutul de Arheologie Iaşi	0	11	0	0	0
		Institutul de Istorie „A.D. Xenopol"	1	25	0	0	0
		Institutul de Istorie „Nicolae Iorga"	0	33	2	1	4
Secția de ştiințe matematice	18 / 46	Institutul de Statistică Matematică şi Matematică Aplicată	0	4	1	0	0
		Institutul de Matematică „Simion Stoilow"	4	21	5	1	1
		Institutul Astronomic	0	11	0	0	0
Secția de ştiințe chimice	25 / 109	Institutul de Chimie Fizică „Ilie Murgulescu"	6	23	5	4	0
		Institutul de Chimie Macromoleculară „Petru Poni" Iaşi	26	12	10	2	1
		Centrul de Chimie Organică „C. Nenitescu"	0	11	0	0	0
		Institutul de Chimie Timişoara	0	13	3	0	0
Secția de ştiințe biologice	14 / 98	Institutul de Speologie	0	4	1	1	0
		Institutul de Biologie şi Patologie Celulară „Nicolae Simionescu"	4	18	3	2	0
		Institutul de Biochimie	2	14	9	6	0
		Institutul de Biologie	0	40	3	2	0

Secția de ştiințe geonomice	8 / 49	Institutul de Geografie	2	33	1	0	0
		Institutul de Geodinamică	0	10	3	0	0
Secția de ştiințe tehnice	3 / 19	Institutul de Mecanica Solidelor	6	11	2	1	0
Secția de ştiințe medicale	10 / 61	Institutul de Virusologie	0	37	0	0	2
		Centrul de Cercetări Antropologice	0	23	0	0	1
		Institutul Național de Neurologie şi Boli Neurovasculare	0	0	1	0	1
Secția ştiințe economice, juridice, sociologie	30 / 249	Institutul Național de Cercetări Economice	12	168	15	11	7
		Institutul de Cercetări Juridice	0	54	0	0	0
Secția filosofie, teologie, psihologie, pedagogie	7 / 36	Institutul de Psihologie	0	19	0	0	0
		Inst. de Filosofie si Psihologie „C. Radulescu-Motru”	0	17	0	0	0
Secția de arte, arhitectură şi audiovizual	2 / 22	Institutul de Etnografie şi Folclor	0	22	0	0	1
Secția de ştiința şi tehnologia informației	4 / 21	Institutul de Informatică Iaşi	1	5	1	0	0
		Institutul de Cercetări pentru Inteligență Artificială „M. Drăganescu”	1	13	0		
Sursa: Biroul Doctorate	**155 / 923**	**TOTAL General**	**72/83**	**84/869**	**67/34**	**33**	**27**

Tabelul 15. Titluri de doctori acordate de A.R. în 2012 / 2011

Domeniul	Nr. de titluri	Nr. de titluri pe departamente
Filologie	13	50
Istorie	28	
Filosofie	6	
Psihologie	3	
Matematică	4	31
Chimie	16	
Geografie	11	
Biologie	14	16
Medicină	2	
Economie	35	51
Drept	16	
Inginerie mecanică	1	1
TOTAL	**149/134**	**149**

20 de institute A.R. (din cele 65) au calificativul „excelent".

N.B. Site-urile institutelor A.R. au fost completate cu rapoartele institutelor până la 31 decembrie 2012 şi cu planurile tematice pentru 2013 (care au fost aprobate de Adunarea generală A.R. din aprilie 2013).

Realizări:

1. Organizarea abilitării conducătorilor de doctorat în A.R. (transferată de la CNATDCU).

2. Admiterea la doctorat şi studiile doctorale în 2011 şi 2012 – exercițiu de reorganizare în spiritul Regulamentului SCOSAAR.

3. Elaborarea documentelor SCOSAAR (în corelație cu acelea din universități) şi organizarea cursurilor (cu programe şi credite) s-au desfăşurat conform prevederilor din Regulament.

4. S-au uniformizat taxele pentru admitere şi susținerea lucrărilor de doctorat.

Vom menționa şi nerealizări: în anul 2012, au fost exmatriculați 21 doctoranzi, care nu îşi desfăşurau activitățile planificate, din următoarele institute:

- Institutul de Chimie Fizică „Ilie Murgulescu"– 3;
- Institutul de Mecanica Solidelor – 3;
- Institutul de Istorie „George Barițiu", Cluj-Napoca – 2;
- Institutul de Arheologie, Iaşi – 5;
- Institutul de Cercetări Juridice – 2;
- Institutul de Istorie „Nicolae Iorga" – 6.

Putem considera aceste exmatriculări un act de exigență, dar credem că această exigență trebuie să fie prezentă şi la admiterea la doctorat pentru a diminua nerealizările sau abandonurile. Mai important, considerăm că ar trebui să selectăm şi să păstrăm pe cei mai buni tineri cu doctorat în institutele A.R.

5. Activitatea Secțiilor şi Filialelor A.R.

Rapoartele Secțiilor şi Filialelor A.R. pentru anul 2012, sunt afişate pe site-ul A.R. (www.acad.ro), pe prima pagină, la rubrica *Rapoarte interne*. Această rubrică prezintă cele mai semnificative realizări din fiecare domeniu într-o formă preliminară, înainte de aprobarea dată de Adunarea generală. Aceasta poate fi accesată numai de membrii A.R.

Tabelul 16 Formarea tinerilor cercetători prin specializare postdoctorală în A.R.

Nr crt.	Nr. bursieri 562	Titlu proiect	Nume beneficiar	Valoare Proiect/Termen
156	105 / 3 serii x 35	Şcoala postdoctorală pentru biodiversitate zootehnică şi biotehnologii alimentare pe baza eco-economiei şi bioeconomiei necesare ecosanogenezei Manager: prof. Alexandru Bogdan, m.c. A.R.	Institutul Național de Cercetări Economice al Academiei Române	20.686.602 Term. 28.02.13
157	158 / 2 serii 98 +60	Studii postdoctorale în economie: program de formare continuă a cercetătorilor de elită – SPODE Manager: prof. Comel Ionescu	Academia Română	19.848.114 Term. feb. 2013
162	40	Fondul Social European – Program de burse postdoctorale Manager: dr. Mihalea Olaru Coordonator proiect: acad. Bogdan Simionescu	Institutul de Chimie Macromoleculară „Petru Poni", Iaşi al Academiei Române	19.486.466 Term.31.03.13
182	40	Societatea bazată pe cunoaştere – cercetări, dezbateri, perspective Manager: prof. Nicu Gavriluță	Academia Română, Filiala Iaşi	18.847.426 Term. 31.03.13
184	32 / 2 serii 23+9	Programul postdoctoral interdisciplinar "Biotehnologii celulare şi moleculare cu aplicații în medicină" Manager: dr. Ştefana Petrescu	Institutul de Biochimie al Academiei Române	14.768.875 Term. 30.04.13
185	25	Ştiințele socio-umaniste în contextul evoluției globalizate – dezvoltarea şi implementarea programului de studii şi cercetare postdoctorală Manager: prof. Nicolae Edroiu, m.c.A.R.	Academia Română	20.664.883 Term. 31.03.13
186	70	Cercetarea ştiințifică economică, suport al bunăstării şi dezvoltării umane în context european Manager: prof. Constantin Ciutacu	Institutul Național de Cercetări Economice al Academiei Române	18.613.8-45 Term. 31.03.13
89/1	92 / 2 serii 60+32	Valorificarea identităților culturale în procesele globale Manager: prof. Valeriu Ioan-Franc	Academia Română	Term. 31.05.13

Informațiile conținute în aceste documente reprezintă rezultatul analizelor efectuate în fiecare secție a A.R. pe baza unui plan transmis de B.P. (conform Art. 15, al. 6 din Statut: „*Secția Academiei Române realizează anual analiza activității membrilor ei şi evaluarea institutelor din subordine*"). Unele dintre aceste informații au fost folosite în prezenta Dare de seamă.

Darea de seamă a A.R. pentru anul 2012 (într-un format Power Point) se găseşte pe site-ul www.acad.ro la rubrica Rapoarte interne. Aceeaşi rubrică are un *For de discuții,* care se găseşte după rapoartele afişate, în care se pot scrie opinii, observații şi completări necesare pentru documentele menționate mai sus. Forul permite şi dezbaterea unor probleme interne ale A.R..

6. Activitatea instituțiilor-suport ale cercetării ştiințifice

6.1. Biblioteca Academiei Române

În anul 2012, B.A.R. a împlinit 145 de ani de la înființare şi în cinstea acestei aniversări a organizat, la 6 octombrie, un amplu eveniment cultural: „Noaptea porților deschise".

Principalele tipuri de activități ale B.A.R. în anul 2012 au fost:

- Consolidarea colecțiilor naționale:

- colecțiile B.A.R. au crescut cu ~ 60 000 unități de evidență bibliotecară, în valoare cca 600 000 lei.

- Catalogarea şi indexarea documentelor:

- în depozitele de unicate existau, la 31.12.2012, 1 039 464 volume monografii şi 405 880 volume publicații conținând 1 118 550 numere.

- Conservarea colecțiilor.
- Extinderea digitizării colecțiilor:

- au fost scanate, prelucrate şi arhivate, în 2012, 180 000 imagini reprezentând 13 titluri de periodice româneşti din perioada interbelică;

- prezervarea electronică a fondului de carte românească, Biblioteca digitală a României http://www.dacoromanica/; au fost scanate, prelucrate şi arhivate, în 2012, 500 de volume;

- prezervarea electronică a fondului de gravuri, hărți, desene, partituri muzicale şi fotografii: 3115 piese digitizate (în Aleph 500, cu link la imagine).

● Îndrumarea cititorilor pentru utilizarea colecțiilor:

Au frecventat B.A.R. 1386 utilizatori reînscrişi (43,13%) şi 1051 utilizatori nou înscrişi (56,87%). Totalul vizitelor în sălile de lectură şi de referințe: ~ 30 000 (față de 29 674 în 2011 şi 24 344 în 2010).

Totalul documentelor consultate a fost: 85.730 volume monografii şi 88.292 volume periodice.

● Elaborarea bibliografiilor naționale:
- grupul de lucru la Bibliografia Națională Retrospectivă a Cărții,
- grupul de lucru la Bibliografia Națională Retrospectivă a Periodicelor,
- grupul de lucru la Bibliografia specială „Mihai Eminescu“ – afişarea pe site-ul B.A.R.

● Îmbogățirea colecțiilor speciale (carte rară, stampe, hărți, numismatică).

● Informatizare:
- administrarea în limitele bunei funcționări a rețelei şi echipamentelor IT;
- repunerea în funcțiune a rețelei *wireless* la Sala de lectură „D. Panaitescu-Perpessicius“, la Aula „Ion Heliade-Rădulescu“ şi izolarea acesteia din motive de securitate;
- finalizarea site-ului B.A.R. în limba engleză: http://biblacad.ro/eng_index.html

● Colaborare profesională la proiecte expoziționale:

- Muzeul Național de Artă al României: o expoziție;

- Muzeul Național de Istorie a României: o expoziție;

- Muzeul Național al Satului „Dimitrie Gusti“: o expoziție;

- Muzeul Național Cotroceni: o expoziție;

- Muzeul de Artă din Braşov: o expoziție;

- Colegiul Național „Andrei Şaguna“ din Braşov: Sala academicienilor;

- Muzeul de Artă din Craiova: completarea expoziției de bază;

- Institutul de Istoria Artei „George Oprescu“: o expoziție;

- Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan“ din Bucureşti;

- Biblioteca „Astra“ Sibiu şi Universitatea de Arte „George Enescu“: în cadrul proiectului „Administrația Fondului Cultural Național“ – valorizarea patrimoniului muzical bizantin din manuscrisele B.A.R. ş.a.

Serviciile de informare şi documentare online ale B.A.R. (din Raportul B.A.R. 2012)

- consultarea bazelor de date (OPAC) ale Bibliotecii: RAL, ORB, BIB, EMI organizate în sistemul ALEPH-500;

- consultarea simultană a bazelor de date ale unui număr mai mare de biblioteci româneşti prin intermediul ROLINEST;

- accesarea bazelor de date ale unor mari biblioteci din străinătate, precum British Library, Library of Congress, Bibliotheque Nationale de France etc. de către utilizatori, direct de pe site-ul B.A.R.

- accesarea prin internet a altor baze de date OPAC ale unor biblioteci, arhive şi muzee din țară şi din străinătate (35 de baze de date);

- accesarea ediției electronice a unor publicații de referință (enciclopedii, dicționare etc.) şi a revistelor electronice ale institutelor A.R.;

- accesarea bazei de date „Directory of Open Access Journals” care cuprinde 1551 de jurnale electronice din toate domeniile, 390 din acestea se pot consulta la nivel de articol;

- consultarea prin internet la sediul B.A.R., a bazelor de date ştiințifice oferite gratuit de Autoritatea Națională pentru Cercetare Ştiințifică prin proiectul ANELIS+: Thomson ISI, ScienceDirect, Springer Link, Ovid, Scopus, PROQUEST, OXFORD JOURNALS, Wiley-Blackwell Journals ş.a.

Realizări deosebite:

Participarea în premieră la proiecte internaționale obținute prin concurs:

- proiectul „European Libraries: Aggregating digital content from Europe¢s libraries” (coordonat de Koninklijke Bibliottheek, Olanda), alături de cele mai reprezentative 25 de biblioteci din 14 țări europene, finalizat în 2012;

- proiectul „STUDITE – Les manuscrits et reliures byzantines” (coordonat de Centre de Conservation du Livre, Franța), alături de opt instituții specializate din şapte țări europene;

- proiectul european „Creşterea calităţii serviciilor de bibliotecă specializate în relaţia cu publicul tânăr”, unde B.A.R. este partener principal, în cadrul proiectului „Leonardo da Vinci“ (LLP-LDV/PLM/2011/RO/236), alături de şapte biblioteci spaniole partenere pe baze contractuale;

- cercetare în domeniul numismaticii cu American Numismatic Society şi British Museum (Department of Coins and Medals);

Consolidarea şi dezvoltarea participării la proiecte naţionale:

- „Byzantine and Post-Byzantine Landmarks of Manuscript Illuminations – BYZANTION”, în parteneriat cu Institutul pentru Tehnică de Calcul ITC S.A. (propunere clasată pe primul loc între 70 de participanţi la Competiţia 3 PARTENERIATE – 2011 organizată de UEFISCDI ş.a.

Finalizarea acţiunii de preluarea şi prelucrare a fondului de documente istorice mutate abuziv la Arhivele Naţionale (peste 350 000 documente).

Expoziţii organizate de B.A.R. în 2012

- promovarea colecţiilor – Serviciul Manuscrise-Carte rară a organizat 11 expoziţii

(http://www.biblacad.ro/expozitii.html):

- *Documente istorice în colecţiile B.A.R.*, *din tezaurul Cancelariilor Voievodale Româneşti* (4 aprilie 2012);

- *Bizanţul, Balcanii şi Occidentul în Evul Mediu*. Simpozion şi expoziţie proiect STUDITE, la Casa Oamenilor de Ştiinţă şi respectiv la B.A.R. (7 iunie 2012);

- *Arta Legăturii bizantine*, Muzeul Literaturii Române (21 iunie 2012);

- *Legătura bizantină – studii şi creaţie*, lansare DVD STUDITE (12 iulie 2012);

- *Biblioteca Academiei Române – 145 de ani de la înfiinţare*, Legătura Cărţilor Româneşti Vechi între Bizanţ şi Occident, Ţările Române ilustrate în fondul de Carte rară al Bibliotecii Academiei Române (6–7 octombrie 2012);

- *Valorificarea patrimoniului muzical bizantin din manuscrisele deţinute de Biblioteca Academiei Române* (24 octombrie 2012);

- *Dimitrie Cantemir, un cărturar de tip renascentist* (22 noiembrie 2012);

- inaugurarea Fondului „Ezoterica“ din colecţia academicianului Virgil Cândea (22 noiembrie 2012);

- expoziţie internaţională dedicată savantului Radu Bălescu (20–22 septembrie 2012);

- *Biblioteca Academiei Române – o bibliotecă enciclopedică*, expoziţie cu ocazia „Galei premiilor în comunicaţii mobile“ (5 decembrie 2012);

- *Ion Luca Caragiale – 100 de ani* (7 decembrie 2012).

6.2. Editura Academiei Române

Editura Academiei consacră cea mai mare parte a activităţii sale concretizării programului ştiinţific de cercetare al Academiei Române.

Obiectivele ei principale sunt (din Raportul anual al E.A.R., 2012):

- asigurarea ritmului de apariţie a periodicelor;

- atragerea de titluri valoroase şi autorilor recunoscuţi (în primul rând, membri ai Academiei Române, dar şi cercetători, oameni de cultură şi artă din ţară şi străinătate);

- atragerea de subvenţii şi sponsorizări pentru cât mai multe titluri.

În anul 2012, E.A.R. a publicat 120 de cărţi şi cca 60 reviste de specialitate (173 numere) editate de secţiile Academiei. Publicaţiile E.A.R. contribuie atât la difuzarea rezultatelor cercetării din institutele Academiei, cât şi a articolelor realizate în universităţi, institute de cercetare din ţară şi din străinătate

Editura a reuşit să recupereze marile întârzieri în publicarea unor reviste, în prezent fiind „la zi” cu majoritatea lor. Prestigiul de care se bucură Editura Academiei face ca aceasta să fie solicitată de mulţi autori din afara Academiei, mai ales din universităţi.

Editura A.R. este capabilă să asigure condiţii grafice excelente şi o garanţie a calităţii cărţilor. Nu toate institutele A.R. îşi publică producţia de carte la Editura Academiei, preferând şi în 2012 edituri particulare aproape necunoscute, sau cu o reputaţie modestă. Considerăm că directorii institutelor de cercetare ale A.R. ar trebui să impună publicarea volumelor rezultate din programe finanţate de Academie la editura noastră.

În anul 2012, un număr de 22 reviste publicate de E.A.R. figurau în monitorizarea ISI, ceea ce contribuie la mai buna vizibilitate a cercetării româneşti. Aceste reviste au fost considerate în evaluarea institutelor de cercetare, dar nu au încă valoare în evaluarea individuală a cercetătorilor şi în promovări, deşi au intrat (după lungi eforturi) în bazele de date Science Citation Index Expanded (SCI-EXPANDED), Social Sciences Citation Index (SSCI) sau Arts and Humanities Citation Index (AHC).

Au fost premiate în anul 2012 de Academia Română un număr de 12 cărţi publicate la E.A.R. (în 2010):

- Premiul „Timotei Cipariu“

Descântecele manuscrise româneşti, Emanuela Timotin;

- Premiul „Lucian Blaga“

Moromeții – Ultimul capitol, Sorin Preda;

- Premiul „Dimitrie Onciul

Sub semnul lui Hermes şi al lui Pallas. Educație şi societate la negustorii ortodocşi din Braşov şi Sibiu la sfârşitul secolului al XVIII-lea şi începutul secolului al XIX-lea, Ruxandra Moaşa Nazare;

- Premiul „Henri Coandă“

Aerodinamica maşinilor cu palete, C. Berbente şi M. Brebenel;

- Premiul „Iuliu Hațieganu“

Gynecologic Oncology, Gh. G. Peltecu şi Claes Torpe;

Chirurgia abceselor pulmonare, A.M. Boțianu, P.V. Boțianu, Alexandra Butiurca, A.C. Dobrica;

- Premiul „Daniel Danielopolu“

Malformațiile vasculare cerebrale şi spinale, L. Dănăilă, D.A. Petrescu şi M. P. Rădoi;

- Premiul „Victor Babeş“

Cardiomiopatii congenitale, Ion Socoteanu;

- Premiul „Constantin I. Parhon“

Biomarkeri tumorali în diagnosticarea malignității, N.Z. Bruja,

- Premiul „Grigore Moisil“

Complexity and Information, R. Dobrescu şi D.A. Iordache;

- Premiul „Gheorghe Cartianu“

Undine. Teorie şi aplicații, D. Ştefănoiu, O. Stănăşilă, D. Popescu;

Compatibilitatea electromagnetică în medii de comunicații radio, P. Bechet, R.A. Munteanu, I. Bouleanu, M. Munteanu, R. Mitran.

Probleme deschise:

- librăria şi anticariatul A.R. – centru de vânzare pentru cărțile şi periodicele A.R.;

- difuzarea revistelor şi cărților la bibliotecile institutelor şi la bibliotecile universităților din țară (s-au realizat centre de prezentare şi difuzare la Filialele A.R., la Biblioteca „Astra” din Sibiu, Universitatea „1 Decembrie” Alba Iulia şi este în curs de realizare un centru la Biblioteca Județeană din Baia Mare;

- dezvoltarea unui portal al E.A.R. pentru edițiile electronice online (alternativă devenită în ultimul timp o necesitate, mai ales pentru reviste, fiind reclamată de Comitetele de redacție pentru a-şi putea acredita publicațiile) – personal suplimentar;

- „Green versus Gold Open access – Copyright” (protecția intelectuală);

- Program-catalog al E.A.R. pe internet;

- creşterea calității periodicelor editate de A.R. pentru intrarea în număr mai mare în categoriile ISI şi CNCS B+ (reconsiderarea acestora în evaluările naționale);

- creşterea calității lucrărilor acceptate spre publicare, astfel încât factorul de impact al revistelor monitorizate ISI să crească (eventual peste 1);

- soluții de mărire a salariilor din E.A.R. (angajații E.A.R. au cele mai mici salarii, atât din sectorul academic, cât şi la nivel de ramură, din România).

7. Academia Română – participant activ în viața societății româneşti

Potrivit Art. 6 din Statutul Academiei Române, una din funcțiile principale ale instituției o constituie: „Elaborarea de studii, analize, recomandări, evaluări şi strategii naționale pentru Administrația prezidențială, parlament, guvern şi alte instituții naționale – la cerere sau din inițiativă proprie – cu privire la politica națională în domeniul ştiințelor, literelor şi artelor şi la marile probleme ale țării”.

Pe această linie, se pot menționa mai multe acțiuni, luări de poziție şi proiecte desfăşurate cu participarea mai multor secții ale A.R.:

- strategia „post-aderare” a României (situația după şase ani, folosirea fondurilor structurale);

- societatea cunoaşterii în România;

- dezvoltarea durabilă a României în contextul european şi mondial;

- criza economică şi financiară;

- prevenirea riscurilor cu impact major pentru România;

- problemele create de o posibilă exploatare a metalelor la Roşia Montană şi a altor resurse naturale ale României (de exemplu, gazul de şist);

- unitatea limbii române;

- proiectele A.R. în contextul multilingvismului european ş.a.

Din proprie inițiativă, A.R. a elaborat şi publicat o serie de declarații şi luări de poziție:

- Precizare cu privire la poziția A.R. față de Proiectul Roşia Montană (1 martie 2012 şi ulterior).

- Poziția Academiei Române privind situația clădirilor de patrimoniu din Bucureşti, incluzând situația Catedralei „Sfântul Iosif“.

- Academia Română a lansat şi se preocupă de iniţiativa „Panteonul României".

Dezbateri pe teme de mare interes ştiinţific, social şi economic au fost organizate în Aula Academiei Române, sau în amfiteatrul Bibliotecii Academiei:

- Conferinţa *Perspectives de la Diplomatie Française dans le monde* – E.S. Henri Paul, ambasador extraordinar şi plenipotenţiar al Franţei în România (8 februarie);

- Sesiunea ştiinţifică *Uniunea Europeană şi geostrategia resurselor energetice* (16 martie);

- Conferinţa cu tema *Existe-t-il une nouvelle société en Russie?* – Héléne Carrére d'Encausse, membru de onoare al A.R., secretar perpetuu al Academiei Franceze (14 mai);

- Sesiunea ştiinţifică de comunicări *Basarabia, 1812–2012* (16 mai);

- Forumul cu tema *Resursele Planetei sub presiunea schimbărilor climatice,* consacrat Zilei Mondiale a Mediului (6 iunie);

- Simpozionul *Penser l'Europe* (5–6 octombrie);

- Dezbaterea Naţională dedicată Zilei Mondiale a Alimentaţiei, cu mesaje de la Lester Brown, m.o. A.R., Dominique Ristori, Dacian Cioloş şi Daniel Constantin, ministrul Agriculturii (16 octombrie 2012);

- Conferinţa Forumului Dezvoltării Durabile *România Orizont 2025 – cerinţe privind ieşirea din criză şi relansarea dezvoltării durabile a României*, în colaborare cu Institutul de Economie Naţională (28 noiembrie);

- Sesiunea ştiinţifică *Datoria externă a României în retrospectivă şi perspectivă istorică* (4 decembrie).

Academia Română este un participant activ în viaţa ştiinţifică românească. Putem cita câteva dintre conferinţele şi sesiunile de comunicări importante organizate de A.R.:

- Conferinţa *Vers une Chimie Intégrative bioinpirée des matériaux hybrides* – prof. Clément Sanchez, College de France, Paris (11 ianuarie);

- Sesiunea de comunicări *Cu privire la pădurile virgine şi cvasivirgine*, în colaborare cu ASAS (17 februarie);

- Sesiunea anuală de comunicări a Comisiei de analiză termică şi calorimetrie (17 februarie);

- Workshop-ul *Tendinţe noi în ştiinţa materialelor,* în colaborare cu Universitatea Bucureşti (28–30 martie);

- Conferinţa *Telocitele şi Medicina regenerativă* – acad. Laurenţiu Popescu (26 aprilie);

- Al V-lea Simpozion Internaţional „Cristofor Simionescu" *Frontiers in Macromolecular and Supramolecular Science* (11–13 iunie);

- A X-a Conferinţă ROMOMPTO *Micro- to Nano-Photonics – 2012, 50 de ani de la realizarea primului laser în România* (3–6 septembrie);

- Şcoala de vară *Materiale nanocompozite avansate: preparare şi caracterizare* (3–7 septembrie);

- Conferinţa *Breaking Abbe resolution. Optical nano-microscopy* – prof. Stefan Hell, m.o. A.R., Max Planck-Instituts für Biophysikalische Chemie Göttingen (29 noiembrie).

8. Colaborarea internaţională

Academia Română colaborează cu 39 instituţii ştiinţifice din străinătate, în cadrul unor acorduri bilaterale.

Academia Română participă activ în colaborările internaţionale cu:

- ALLEA (All European Academies – Federaţia academiilor naţionale din Europa);

- ICSU (International Council for Science – Consiliul internaţional al ştiinţei, numit anterior International Council of Scientific Unions – Consiliul Internaţional al Uniunilor Ştiinţifice);

- CEEN (Central and East European Network – Reţeaua academiilor naţionale din Europa Centrală şi de Est);

- IACSEE (Interacademy Council for South-Eastern Europe – Consiliul interacademic al ţărilor din centrul şi estul Europei);

- DAC (Danube Academies Conference);

- BSEC (Black Sea Economic Council – Consiliul Economic al Mării Negre);

- IAP (Interacademic Panel – Consiliul mondial interacademic);

- EASAC (European Academies Science Advisory Council).

Academia Română este afiliată la 28 organizaţii internaţionale pe domenii ale ştiinţei, printre care COSPAR (Comitetul internaţional pentru cercetarea spaţiului) şi uniunile internaţionale pentru fizică, matematică, astronomie, chimie, biochimie, istoria şi filosofia ştiinţei, istorie economică, geografie şi geofizică, geosferă-biosferă, biblioteci etc.).

Acordurile bilaterale de colaborare promovează schimbul de cercetători.

Scopul principal al activităților de schimb interacademic îl constituie realizarea unor proiecte de cercetare în colaborare.

În anul 2011, în cadrul acestor activități au participat:

- 252 de cercetători români,
  - 205 din sistemul A.R. (dintre care, 13 membri ai Academiei),
  - 47 de cercetători din afara A.R. (cca 19% din numărul total de persoane – 339 de săptămâni),
- 213 cercetători străini, 250 de săptămâni.

Ca rezultat, au fost publicate în comun cărți şi articole în reviste ştiințifice şi au fost organizate conferințe şi workshop-uri bilaterale şi internaționale, în domenii ca istoria, matematica, economia, biologia, etnografia etc.

O colaborare importantă este realizată în domeniul matematicii, cu CNRS din Franța, în cadrul LEA – MATHMODE, un Laborator European Asociat (LEA, Laboratoire Européen Associé), acord semnat la 29 noiembrie 2011.

O colaborare prioritară este cea cu Academia de Ştiințe a Republicii Moldova, concretizată şi prin mai multe vizite reciproce ale conducerii celor două academii.

Criza economică a afectat şi activitatea academiilor partenere, astfel că Academia Ungară de Ştiințe şi Academia Croată de Ştiințe au propus diminuarea volumului de schimb. Academia Austriacă de Ştiințe a suspendat temporar acordul.

Academia Română s-a bucurat de vizita a numeroase personalități de prim rang, care au avut expuneri în Aula A.R.:

- prof. Hélène Carrère d'Encausse, secretar perpetuu al Academiei Franceze, membru de onoare al Academiei Române;
- acad. Gheorghe Duca, preşedintele Academiei de Ştiințe a Moldovei, membru de onoare al Academiei Române;
- prof. Michael Metzeltin, directorul Institutului de Romanistică din Viena, membru de onoare al Academiei Române;
- dr. Cao Jianlin, vice-ministrul Ştiinței şi Tehnologiei din Republica Populară Chineză, vicepreşedinte al Academiei Chineze de Ştiințe;
- prof. Evanghelos Moutsopoulos, membru al Academiei din Atena, membru de onoare al Academiei Române;
- prof. Stefan Hell, directorul Institutului „Max Planck" de Chimie Biofizică, membru de onoare al Academiei Române;
- prof. Shi Yong, directorul executiv al Academiei Chineze de Ştiințe;
- prof. Gerd Leucs, directorul Institutului Max Planck de Ştiința Luminii din Erlangen (Germania).

Acorduri de colaborare:

Pregătirea lansării, în anul 2013, a Strategiei Dunării de către Comisia Europeană a fost una din preocupările importante ale Academiei în acest an. Prima întâlnire a avut loc la Academia Bulgară de Ştiințe din Sofia (Bulgaria), cu participarea academicianului Cristian Hera, vicepreşedinte al A.R., a academicianului Dan Bălteanu, a profesorului Nicolae Panin, membru corespondent al A.R., şi a doamnei Isadora Precup, la 25 februarie.

A doua întâlnire a avut loc la Bruxelles (Belgia), la 24 aprilie, unde a participat acad. Cristian Hera.

Academia Română participă la activitățile organizate de JRC (Joint Research Center) şi este membru al Conferinței Academiilor Dunărene (Danube Academies Conference – DAC). În această calitate, a participat la toate întâlnirile organizate în cadrul acestui forum. A doua întâlnire DAC, organizată de Academia Slovacă de Ştiințe a avut loc la Smolenice (Slovacia) în zilele de 8–9 martie, cu participarea academicianului Cristian Hera, vicepreşedinte al A.R., şi a profesorului Nicolae Panin, membru corespondent al A.R. A treia întâlnire DAC, a fost organizată de Academia Ungară de Ştiințe la Budapesta (Ungaria), la 24 septembrie cu participarea profesorului Nicolae Panin, membru corespondent al A.R.

La data de 25 aprilie, a fost semnat acordul bilateral care stabileşte proiectele comune de cercetare dintre Academia Română şi Fondul Valon de Cercetare (WBI) pe anii 2012 şi 2013.

Academia Română, prin Institutul de Antropologie „Francisc Rainer", a participat la noul proiect structural internațional – *Groupe de Recherche Internationale Globalization of the Food Behaviours: Its Effects, Solutions*, având ca parteneri CNRS (Centrul Național al Cercetării Ştiințifice din Franța), institute de cercetare şi universități din Bulgaria, Spania, Cehia şi Maroc.

O delegație a Academiei Regale Suedeze pentru Agricultură şi Silvicultură, formată din opt persoane şi condusă de prof. Kerstin Niblaeus, preşedinta Academiei Suedeze, a participat la sărbătorirea a 20 de ani de la semnarea acordului de colaborare ştiințifică dintre cele două academii.

Participări la manifestări internaționale în străinătate:

- *High-level Event* privind consilierea ştiinţifică independentă despre politicile UE, la iniţiativa EASAC cu participarea academicianului Ionel Haiduc, preşedintele A.R., Bruxelles (16 octombrie).

- Dezbaterea *Solul ca moştenire mondială*, organizat în colaborare cu Academia de Ştiinţe a Moldovei la Bălţi (Republica Moldova), cu participarea academicianului Cristian Hera, vicepreşedinte al A.R. (22–23 mai).

- Pregătirea lansării, în 2013, a Strategiei Dunării de către Comisia Europeană, prin Joint Research Center, unde au participat acad. Cristian Hera, vicepreşedinte al A.R., acad. Dan Bălteanu, prof. Nicolae Panin, membru corespondent al A.R., Isadora Precup.

- Acad. Ionel Haiduc, preşedintele A.R., a reprezentat Academia Română la Şedinţa Consiliului EASAC (European Academies Science Advisory Council), la Dublin (Irlanda), în perioda 10–11 mai şi la Adunarea generală ALLEA (All-European Academies) la Roma (Italia), în perioda 10–11 aprilie.

Academia Română a fost reprezentată la Simpozionul ştiinţific internaţional *Basarabia – 200 de ani*, organizat la Chişinău (Republica Moldova), în perioda 13–14 mai de acad. Dan Berindei, vicepreşedinte al A.R.

La Seminarul internaţional *De la Roma la a treia Romă*, organizat la Roma (Italia) în perioada 19–22 aprilie şi la Istanbul (Turcia) desfăşurat între 28–30 mai a participat acad. Dan Berindei, vicepreşedinte al A.R.

La întâlnirea *International Human Rights Network of Academies and Scholarly Societies*, Taipei (Taiwan), desfăşurată în zilele de 20–27 mai a participat acad. Ionel Haiduc, preşedintele A.R.

La Conferinţa *Humanities and the Contemporary World*, organizată la Podgorica (Muntenegru), în perioada 6–10 iunie, Academia Română a fost reprezentată de acad. Ionel Haiduc, preşedintele A.R. şi acad. Ioan-Aurel Pop.

La sărbătorirea *Alf Lombard*, desfăşurată la Stockholm (Suedia), în zilele 13–16 iunie a participat acad. Marius Sala, vicepreşedinte al A.R.

Spitalul Elias – centru de excelență academică*

Doina Dimulescu*

Proiectul de dezvoltare Spitalul Elias cu Spitalul Universitar de Urgență a fost inițiat din anul 2002 de Academia Română, Fundația „Elias“, UMF „Carol Davila” şi a fost preluat profesional şi tehnic de prof. dr. Sorin Oprescu, directorul de atunci al Spitalului Municipal.

Când am primit invitația, în 2002, de a pune bazele unei Secții clinice de cardiologie în Spitalul Elias, împreună cu un grup nu prea numeros de tineri medici, cadre didactice în mai multe specialități, erau destule voci în lumea medicală neîncrezătoare în sorții de izbândă pentru un asemenea proiect de transformare de proporții a Spitalului Elias. Puținele resurse materiale, reglementările legale cu lungi perioade cu blocări de posturi făceau greu de întrevăzut succesul.

O întreagă logistică administrativă, împreună cu nucleul didactic deplasat de Universitate, în principal din Spitalul Municipal, a produs în 2003 diversificarea rapidă a specializărilor medico-chirurgicale universitare în Spitalul Elias.

Integrarea colectivelor didactice şi apoi a nucleelor de cercetare cu echipa medicală existentă în Spitalul Elias s-a produs rapid şi fără asperități semnificative, iar, în scurt timp, relațiile umane şi profesionale s-au armonizat în mod benefic.

Deschiderea ca spital de urgență (cum a fost cu trei sferturi de veac în urmă, la înființarea Spitalului Elias) a pus în valoare în fața pacienților din toate colțurile țării atuuri marcante:

- o echipă medicală performantă şi extrem de motivată să-şi construiască o carieră de succes, chiar dacă a trebuit să pună bazele *de novo* în multe specialități;
- personal de îngrijire educat şi profesionist;
- spații generoase, laboratoare şi echipamente medicale de bună calitate;
- nu în ultimul rând, un nume şi prestigiul de a fi o instituție a Academiei Române.

Astăzi, zeci de mii de pacienți, aduşi de Ambulanța SMURD, sunt îngrijiți în Unitatea de Primiri Urgențe şi peste 30 000 pacienți, cu afecțiuni complexe, sunt spitalizați anual, beneficiind de îngrijiri multidisciplinare (față de cca 15 000 în anul 2000).

Echipele medicale care au pus bazele activității universitare şi nucleele de cercetare sunt acum la maturitate profesională, cu contribuții de valoare în cercetarea ştiințifică şi activitatea didactică.

Efortul uman al acestora, timp de un deceniu, a valorat mai mult decât investițiile materiale în dezvoltarea acestui spital şi merită, în primul rând, această aniversare.

Drumul n-a fost lesnicios; ar fi fost imposibil dacă nu s-ar fi asociat în mod fericit (şi neobişnuit) atâtea instituții şi personalități de prestigiu, care să dorească succesul acestui proiect. Am trecut prin dificultăți financiare, prin reglementări legale, care nu au ajutat dezvoltarea rapidă a noii structuri a spitalului (restricții la angajări, modificări în legea spitalelor). Am avut temeri şi frustrări pentru pacienți gravi pe care nu i-am putut salva, pentru dificultăți în a asigura echipamente şi înzestrări, conform cu necesitățile secțiilor, sau în a găsi personal medical calificat în specialități dificile.

Au existat crize instituționale şi periodic a apărut întrebarea: de ce un spital mare de urgență este administrat de Academie? Răspunsul la această întrebare se află în prezența noastră şi a dumneavoastră, astăzi, pentru a sărbători succesul unui proiect.

În tot acest deceniu, conducerea Academiei Române, Fundația, au fost alături de noi cu expertiza înaltă, încredere şi respect. Universitatea „Carol Davila” a susținut consistent şi consecvent dezvoltarea universitară a spitalului. Nu în ultimul rând, nivelul înalt, multidisciplinar de asistență medicală n-ar fi putut fi susținut fără sprijinul Ministerului

**Alocuțiune susținută la Conferința aniversară „75 de ani de la înființarea Spitalului Elias şi10 ani de activitate sub egida Academiei Române“ (8 noiembrie 2013, Aula Academiei Române)*

***Prof. univ., director, Spitalul Universitar de Urgență Elias*

Sănătății, prin programele naționale de diagnostic şi tratament, de care beneficiază spitalul, şi prin susținerea instituțională a creării de noi specialități medicale şi recunoaşterea performanței spitalului prin acreditarea în categoria I.

Toți cei care au condus acest spital în ultimul deceniu – începând cu temerarul prof. dr. Sorin Oprescu, care ne-a schimbat destinele, convingându-ne să venim alături de el, continuând cu regretatul prof. dr. Şerban Marinescu, care a marcat cu distincție evoluția spitalului şi a restructurat complet Clinica de terapie intensivă, coloana vertebrală a oricărui spital de urgență, şi încheind cu noi, astăzi – şi-au legat existența profesională şi speranțele de acest proiect de dezvoltare a Spitalului Elias, ca fiind un centru de excelență medicală şi academică.

Spitalul Elias – o unitate medicală complexă*

Leonida Gherasim
Membru de onoare al Academiei Române

Spitalul Elias aniversează la Academia Română 75 de ani de activitate în slujba sănătății publice. Este un moment de bucurie, de analiză şi de privire spre viitor.

Operă testamentară a marelui filantrop Jacques Elias, spitalul este o parte a instituțiilor de cultură, asistență publică şi binefacere, aşa cum au fost gândite de Jacques Elias. Desemnarea Academiei Române ca legatar universal, înființarea Fundației „Menachem H. Elias" şi definirea obiectivelor acesteia, au constituit elementele juridice care au stat şi stau la baza funcționării spitalului. La realizarea marelui proiect, care este Spitalul Elias, Academia Română a fost, de la început, prezentă prin decizii, opinii şi activități ale membrilor săi, printre care sunt semnalați în documente academicienii: Grigore Antipa, Gheorghe Marinescu, Daniel Danielopolu, Nicolae Cajal.

De-a lungul celor 75 de ani de activitate, Spitalul Elias a marcat un progres substanțial. Cinci etape medicale importante subliniază acest progres şi se găsesc în istoria sa:

- etapa inițială (de numai câțiva ani), întreruptă de război – de spital „deschis" pentru sănătatea publică, aşa cum a fost stabilită testamentar;
- etapa de spital „închis" (peste 40 de ani), numai pentru autoritățile de stat şi instituții centrale;
- etapa de spital „deschis" asistenței publice (din perioada 1990);
- etapa de spital universitar (de zece ani) pe care o aniversăm astăzi;
- etapa de spital de urgență (în ultimii ani).

Desemnarea Spitalului Elias, ca spital universitar cu numeroase secții clinice, a fost opera, decizia comună a conducerii Academiei Române şi a profesorului Sorin Oprescu, care au gândit o structură medicală modernă, capabilă de progres important pentru sănătatea publică, învățământ şi cercetare medicală.

Zece ani de progres ca spital universitar au însemnat:

- personal medical nou, universitar şi neuniversitar cu experiență, tânăr şi dornic de afirmare şi cu şefi de clinică valoroşi;
- înființarea de secții şi servicii medicale noi (de exemplu: cardiologie, pneumologie, gastroenterologie, endocrinologie-diabet, recuperare medicală, numeroase alte compartimente);
- dotări tehnice cât mai apropiate de cerințele medicinei moderne.

Funcționarea Spitalului Elias ca spital de urgență şi cu un serviciu de ambulator a adus valențe noi în activitatea sa, dar în acelaşi timp obligații noi, nu totdeauna uşoare.

Astăzi, Spitalul Elias este o unitate medicală complexă, cu o activitate de bună calitate şi integrată în sistemul de asistență medicală publică. Personalul spitalului s-a adaptat – cu responsabilitate – tuturor funcțiilor care au devenit importante în ultimii zece ani.

Etapa actuală a spitalului este o etapă de stabilitate în activitatea medicală şi ştiințifică. Acesta merită, însă, un interes mai mare ca instituție de interes public, integrată în sistemul național de sănătate şi învățământ universitar.

Din punct de vedere juridic, Spitalul Elias face parte din structura Academiei Române, dar obligațiile sale pe linie de asistență publică, învățământ şi cercetare, nu pot fi susținute numai de Academia Română. Consider că Academia Română, Fundația Familiei „Menachem H. Elias", Universitatea de Medicină şi Farmacie Bucureşti, Ministerul Sănătății (împreună cu Casa de Sănătate) ar trebui să găsească modalități juridice şi legislative noi, astfel ca această unitate să funcționeze în condiții optime. Este vorba de investiții în infrastructură, dotări teh-

**Alocțiune susținută la Conferința aniversară „75 de ani de la înființarea Spitalului Elias şi 10 ani de activitate sub egida Academiei Române" (8 noiembrie 2013, Aula Academiei Române)*

nice, programe de dezvoltare, inclusiv programe universitare şi postuniversitare mai largi.

Prin aportul substanțial pe care-l aduce Spitalul Elias la problemele complexe de sănătate publică, cu o gamă largă de specialişti şi competențe şi pentru categorii sociale largi, spitalul are nevoie nu numai de idei şi proiecte, dar şi de condiții juridice şi financiare noi, în condițiile dezvoltării excelente a acestei instituții. Drumul parcurs de Spitalul Elias în 75 de ani, a marcat un progres substanțial. Să-i urăm activitate ascendentă, care să-l plaseze la un nivel constant de excelență.

Spitalul fondat de familia Menachem H. Elias. 75 de ani de la înființare. 10 ani de activitate sub egida Academiei Române*

Vasile Stănescu
Membru de onoare al Academiei Române

La orice aniversare – fie că este închinată unei personalități, fie unei instituții – este inevitabilă raportarea la istorie, în cazul de față la istoria Spitalului Elias. Cum toate vin şi se duc, nimic nu este etern, până şi lumile sunt efemere, avem datoria să conservăm şi să valorificăm memoria, neuitarea marilor valori culturale şi spirituale care înfruntă timpul, eternul uman.

Dinamica memoriei presupune unificarea trecutului, prezentului şi viitorului. Nu putem privi spre viitor, fără a păstra şi cinsti cum se cuvine memoria trecutului, ca singura modalitate de continuitate şi solidaritate între generații.

Acesta este şi rostul expunerii mele. Mă voi opri, foarte pe scurt, asupra câtorva momente semnificative din viața zbuciumată a spitalului, dar nu înainte de a readuce în memorie pe cel căruia îi datorăm această importantă unitate spitalicească: Jacques M. Elias.

Testatorul Jacques Elias

Evreu de rit spaniol, din ramura sefardă, s-a născut în Bucureşti în anul 1844. S-a remarcat prin înființarea primei bănci din România, ca întemeietor al industriei zahărului, deținător de moşii şi de mari suprafețe de păduri, iar în exterior ca posesor de fabrici, mine, valori mobiliare, imobile etc. pe toate continentele. A deținut o avere uriaşă, rod al unui talent pe măsură, însoțit şi de vocație umanistă.

Ca mărturie şi gratitudine pentru serviciile aduse țării, Regele Carol I i-a conferit cele mai înalte distincții, precum Steaua României, Coroana României ş.a., iar în anul 1880, prin decret regal i-a acordat împământenirea, cu dispensă de stagiu.

După moartea sa, care a avut loc în 1923, Primăria oraşului Bucureşti l-a declarat cetățean de onoare al oraşului şi i-a dedicat o stradă în centrul Capitalei care îi poartă numele, iar Academia Română i-a acordat titlul de membru post-mortem.

Scurt istoric în date al Spitalului Elias

În decembrie 1914, prin testamentul olograf – model de erudiție juridică şi de atitudine patriotică – Jacques M. Elias lasă întreaga sa avere Academiei Române, cu sarcina de a înființa o fundație de cultură națională şi de asistență publică, denumită „Fundația Familiei Menachem H. Elias“, pe care s-o înzestreze cu această avere, în vederea construirii în Bucureşti a unui spital cu cel puțin o sută de paturi, în condițiile cele mai moderne şi perfecționate, spital ce urma să poarte numele „Spital fondat de Familia Menachem H. Elias”.

În anul 1925, la doi ani după moartea testatorului, prin grija Academiei Române, a luat ființă Fundația „Familiei Menachem H. Elias“, fundație cu caracter testamentar.

La data de 15 noiembrie 1938, astfel cum a fost consemnat în Cartea de aur a spitalului, în prezența viitorului rege Mihai I şi a Reginei Elena, precum şi a altor personalități din țară şi din străinătate, a fost pus în funcțiune „Spitalul fondat de Familia Menachem H. Elias”. O coincidență fericită face ca astăzi să sărbătorim 92 de ani de viață a Maiestății Sale.

La vremea respectivă, Spitalul Elias a fost considerat una din cele mai moderne şi mai înzestrate unități spitaliceşti care „*nu are pereche în Europa*”. Spitalul era prevăzut cu secții speciale de hidroterapie, fizioterapie şi electroterapie; de asemenea, existau nouă laboratoare speciale pentru necesități practice şi ştiințifice.

Camerele bolnavilor – de câte două persoane – erau dotate cu sisteme de avertizare, cu instalații de ozonificare, purificare şi răcire a aerului, cu aparate de radio etc.

**Alocuțiune susținută la Conferința aniversară „75 de ani de la înființarea Spitalului Elias şi 10 ani de activitate sub egida Academiei Române“ (8 noiembrie 2013, Aula Academiei Române)*

Consiliul de conducere şi administrare al Fundației, având la acea vreme ca preşedinte pe prințul Barbu Ştirbey, secondat de vicepreşedinții Grigore Antipa şi Emil Pantazi, numeşte întregul personal medical, în frunte cu acad. Daniel Danielopolu.

Printre medicii care au făcut parte din prima garnitură a spitalului, semnalăm pe profesorii: Sergiu Stoicescu, Ion Făgărăşanu, C.C. Dimitriu, V. Tomescu, C.I. Parhon, Marcu Cajal, tatăl regretatului acad. Nicolae Cajal, el însuşi un mare sprijinitor al spitalului.

Printre chirurgii care au operat, pe lângă şeful chirurgiei Ion Făgărăşanu, remarcăm nume cum sunt cele ale profesorilor: Iacob Melcon Iacobovici, Nicolae Hortolomei, Traian Nasta, Gh. Marinescu, Dumitru Bagdasar, Constantin (Piky) Vasiliu, Virgil Racoveanu, Theodor Burghele şi alții, majoritatea membri ai Academiei Române.

De-a lungul timpului s-a recurs, de asemenea, şi la cadre medicale de înaltă ținută profesională din afara spitalului, solicitate în consult, precum academicienii profesori Vlad Voiculescu, Eugen Proca, Costin Carp, Dan Setlacec, Dănilă, Constantin Popa etc.

Dar n-au trecut nici trei ani de la ființarea spitalului, timp în care evenimentele politice s-au derulat cu repeziciune, şi spectrul războiului începuse deja să-şi arate colții, când la sfârşitul lunii noiembrie 1940 un etaj al spitalului, iar în iunie 1941 întregul spital, au fost rechiziționate de Marele Stat Major şi pus la dispoziția Misiunii Militare Aeronautice Germane.

Între anii 1944–1947, Spitalul Elias, considerat bun german, a fost preluat, ca pradă de război, de armata sovietică.

Anul 1948, al instaurării Republicii Populare Române, a fost, poate, cel mai dramatic moment din istoria țării: floarea intelectualității româneşti a fost decimată, personalități universitare au fost înlocuite cu cadre din învățământul preuniversitar, activişti de partid. Academia Română a fost decimată: unui număr de 131 de membri li s-a retras această calitate, 31 de membri fiind încarcerați, din care nouă sfârşindu-şi zilele în condiții umilitoare, greu de descris. Printre cei 131 de membri, se înscriu şapte medici şi anume: Sabin Manuilă, Dumitru Combiescu, Nicolae Ionescu-Şişeşti, Iuliu Moldovan, Marius Sturza, Alexandru Ciucă şi George Udrischi, ultimii doi au fost medici veterinari.

Drama Academiei Române a continuat, ea fiind practic desființată, rămânând cu un aparat de şapte persoane şi subordonată Consiliului de Miniştri. Astfel, prin Decretul nr. 76/1948, Academia Română a fost transformată într-o instituție de stat aservită noii puteri totalitare. Şi pentru ca această aservire să fie completă, prin Decretul nr. 198/1948 şi Deciziunea Consiliului de Miniştri nr. 1486/ 2.11.1948, bunurile mobile şi imobile ale Academiei Române au trecut în patrimoniul statului şi în folosința diferitelor ministere. Pe acest fond, Fundația a devenit un simplu serviciu în cadrul Academiei Române, iar Spitalul Elias a fost preluat fără titlu şi fără temei legal de Ministerul Sănătății şi introdus în rețeaua sa sanitară.

În anul 1977, Academia Română face obiectul celei mai drastice reduceri şi ciuntiri (desăvârşită apoi prin Decretul 97/1984).

Ca şi când nu ar fi fost suficient, în anul 1978, în mod abuziv, prin Decretul nr. 408/17.10.1978, nepublicat în Monitorul Oficial, Fundația a fost desființată, patrimoniul său trecând în administrarea mai multor ministere şi organe de stat.

La 18 mai 1992, a fost încheiat un protocol prin care Ministerul Apărării Naționale este abilitat de Academia Română şi de Fundația „Familiei Menachem H. Elias“ *„să gestioneze temporar şi cu titlu gratuit patrimoniul Spitalului Elias”.*

În sfârşit, în anul 2002, Spitalul Elias trece din subordinea şi administrarea Ministerului Apărării Naționale în subordinea şi administrarea Academiei Române, care, în 16 februarie 2004, prin Dispoziția nr. 92, dispune restituirea parțială a Spitalului Elias Fundației, recunoscându-i-se astfel dreptul de proprietate cu privire la terenul şi construcțiile edificate de aceasta.

Spitalul azi

În prezent, Spitalul Universitar de Urgență Elias are o capacitate de 913 paturi, cuprinzând 20 de secții medicale şi o secție exterioară – Sanatoriul Balnear Olăneşti.

Numărul anual al internaților este de 39 000 de bolnavi, ceea ce impune un efort deosebit din partea medicilor şi a personalului auxiliar pentru îngrijirea acestora, îndeosebi a bolnavilor internați în Secțiile de ortopedie şi terapie-intensivă, în majoritatea cazurilor într-o stare gravă, cu mari deficiențe funcționale ale organelor vitale, cazuri complexe de patologie chirurgicală şi medicală.

Spitalul numără 179 de medici, din care: 54 doctori în medicină, 49 cadre universitare şi 18 cercetători ştiințifici.

Rezultatele bune obținute se datorează muncii competente şi devotate a personalului de toate categoriile şi din toate compartimentele spitalului – medici, farmacişti, chimişti, cadre medii şi auxiliare – , care au manifestat răspundere şi promptitudine, trecând peste perioade mai dificile organizatorice, peste dotarea, în parte, depăşită şi peste lipsurile în aprovizionarea cu materiale sanitare şi medicamente.

Menționăm, de asemenea, contribuția celor care, în calitate de conducători, în ultimii zece ani, au adus un aport substanțial în dezvoltarea şi modernizarea spitalului. Este vorba, în primul rând, de prof. Sorin Oprescu, apoi de regretatul prof. Şerban Marinescu, căruia îi datorăm performarea principalilor indicatori de eficiență, ca şi echipei actuale, formate din managerul general, prof. Doina Dimulescu, şi directorul medical, dr. în medicină Dana Safta, care reuşesc, în condițiile date, să mențină spitalul la un nivel superior de performanță, în rândul celor câtorva unități spitaliceşti de elită.

Lor, medicilor, în special, le datorăm respectul şi prețuirea noastră, pentru că:

- medicina rămâne o provocare continuă la adresa destinului…

- plecând de la ideea că în această lume eternă nimic nu este etern, dintre toate categoriile de profesionişti, medicii realizează cel mai puternic ideea efemerului;

- nicio altă disciplină nu este confruntată într-o asemenea măsură cu nenumăratele ipostaze ale realității ca disciplinele ştiinței medicale şi medicina aplicată; este suficient să ne referim la câteva tipuri de realitate: obiectivă, existențială, virtuală, transcendentală, mistică, eshatologică, la care am putea adăuga realitatea onirică, din lumea viselor;

- se confruntă cu realitatea potrivit căreia gândirea rațională – fără a-i contesta legitimitatea – nu poate răspunde tuturor întrebărilor existențiale, mai ales în fața suferințelor şi a disperării. Cu atât mai mult cu cât sunt multe fenomene, unele de interes major, cum ar fi psihologia transpersonală, moartea clinică, întoarcerea din cealaltă viață, gândirea morții, spirit sau suflet, creier vs. minte sau vs. conştiință, cadrul etic al creierului uman sau chiar miracolul apariției vieții şi misterul morții, care nu sunt clarificate nici în prezent. Ceea ce a sesizat atât de inspirat Petre Țuțea „*ideea de limită trăită de om în univers nu poate fi depăşită decât religios*”[1], iar „*pentru a explica lumea, se dovedeşte că încă este nevoie de Dumnezeu*”, adică de o rațiune transcendentală. Diderot caracteriza religia ca fiind „*cel mai bun liman unde se poate odihni omul*”[2], iar Voltaire considera că „*dacă n-ar exista Dumnezeu, ar trebui inventat*”[3];

- trebuie să răspândească în jurul lor încredere, speranță, lumină, să redea oamenilor bucuria de a trăi, de a înnobila viața, privită ca valoare supremă, sacră, să aibă mereu conştiința faptului că sunt datori societății, oamenilor, vieții, că trăiesc pentru ceilalți.

Iată pentru ce, vă rog să primiți omagiile mele.

*

* *

Şi pentru că tot ceea ce se întâmplă frumos, aici, se consacră aniversării a 75 de ani de la înființarea Spitalului şi a zece ani de activitate sub egida Academiei Române, se cuvine să readucem în memorie, la 90 de ani de la dispariție, gestul de cald umanism şi de adânc patriotism de care a dat dovadă cel care a fost generosul testator Jacques Elias, patronul de fapt al acestui spital.

În numele Fundației „Familiei Menachem H. Elias“, felicit conducerea spitalului pentru această inițiativă şi urez succes deplin lucrărilor simpozionului.

Note

1. P. Radu, *Jurnal cu Petre Țuțea*, Bucureşti, Ed. Humanitas, 1992, p. 186.

2. C. Nifor, arhimandrit, *Cugetări şi maxime pentru viață,* Râmnicu Vâlcea, Tipografia Cozia, 1929, reproducere în facsimil, Bucureşti, Ed. Semne, 2011, p. 287.

3. C. Nifor, *op. cit.*, p. 100.

Dr. Nicolae Corneanu, membru de onoare al Academiei Române, la 90 de ani

Acad. ***Păun Ion Otiman***
Secretar general al Academiei Române

La 21 noiembrie 2013, ÎPS dr. Nicolae Corneanu a împlinit 90 de ani, din care peste jumătate de secol dăruiți arhipăstoririi Mitropoliei Banatului şi Caransebeşului şi 70 de ani neîntrerupți de slujire a bisericii ortodoxe, precizând faptul că tânărul student în teologie a fost hirotonit diacon celibatar în anul 1943, de către episcopul Veniamin Nistor al Caransebeşului, în biserica parohiei Obreja. Într-un cuvânt, putem spune, o viață pentru o credință şi o slujire. Acum, când privim înapoi, acum, când cu încuviințarea ÎPS Nicolae, încercăm, cu admirație să privim în oglinda preagenerosului său suflet, avem revelația unui om, unui pământean creat de Dumnezeu după chipul şi asemănarea Sa şi în slujba Sa şi a credincioşilor Săi.

Am mai scris şi cu alte prilejuri, dar repet şi acum, la 4 martie 1962, student fiind, participând la slujba de întronizare a Preasfințitului Episcop ca Mitropolit al Banatului de către Patriarhul Justinian Marina, moment în care l-am văzut prima dată pe Înaltul Nicolae, cu figura-i distinsă, caldă, calmă, blândă, de o frumusețe spirituală greu de imaginat, trăind revelația pogorârii din ceruri. Iar atunci când, peste ani, am văzut prima dată Capela Sixtină la Vatican, gândul m-a dus la mitropolitul nostru. Am văzut în lumina chipului lui Dumnezeu pictat de Michelangelo în Geneză, un chip uman frumos, luminos, de o bunătate de nemăsurat, lumina Înalt Preasfințitului Mitropolit Nicolae. Şi dacă nu ar fi trecut peste 500 de ani din momentul pictării Capelei Sixtine, eram tentat să cred că Michelangelo l-a avut în minte, în momentul realizării operei sale, pe mitropolitul nostru.

Născut la Caransebeş, într-o familie de preoți (tatăl a fost preot la Biserica „Sfântul Ioan“ din localitate, iar unchiul secretar al episcopului Miron Cristea, devenit ulterior Patriarhul României) la data de 21 noiembrie 1923, tânărul Nicolae Corneanu urmează şcoala primară, gimnaziul şi Liceul Traian Doda în Caransebeş. În perioada 1942–1946 frecventează, în paralel, cursurile Facultății de Teologie şi ale Facultății de Litere şi Filosofie ale Universității

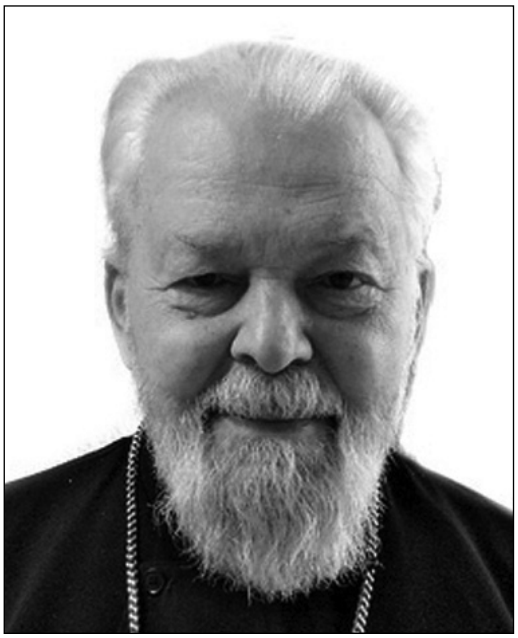

din Bucureşti. După absolvire, se înscrie la doctorat, avându-l conducător ştiințific pe eminentul profesor teolog Ioan Coman, iar la 30 iunie 1949 susține teza de doctorat cu tema *Viața şi petrecerea Sfântului Antonie cel Mare. Începuturile monahismului creştin pe Valea Nilului*, conferindu-i-se titlul ştiințific de doctor în teologie.

După terminarea studiilor universitare şi doctorale şi până acum, la împlinirea a 90 de ani, dr. Nicolae Corneanu îşi împarte viața şi opera între biserica ortodoxă, păstorind credincioşii săi, şcoala teologică ortodoxă, fiind, pe rând, profesor la Seminarul teologic din Caransebeş şi la Facultatea de Teologie din Sibiu, activitatea ştiințifică, academică, prin publicarea a numeroase cărți, studii, articole, cuvântări şi activitatea de om al cetății – spirit ilustru – trăitor contemporan al vieții frământate, căutător şi promotor al echilibrului interconfesional şi interetnic timişorean, bănățean şi românesc, exemplu de înțelegere a concordiei interreligioase pentru mulți înalți ierarhi ortodocşi români şi nu numai.

În anul 1960 este hirotonit preot de către PF Patriarh Teoctist, în acel timp episcop-vicar patriarhal, iar la 15 decembrie în acelaşi an, Colegiul Elec-

toral Bisericesc îl alege episcop al Aradului, Ienopolei şi Hălmagiului.

Se călugăreşte la Mănăstirea Cernica din apropierea Bucureştiului, la 12 ianuarie 1961, păstrând numele de Nicolae, iar la data de 15 ianuarie 1961, este hirotonit arhiereu în biserica „Sfântul Spiridon cel Nou“ din Bucureşti de către patriarhul Justinian, instalarea în funcția de episcop al Aradului având loc la 22 ianuarie al aceluişi an în Catedrala episcopală din Arad.

La 17 februarie 1962, Colegiul Electoral al Patriarhiei Române, îl alege în scaunul vacant de **Arhiepiscop al Timişoarei şi Caransebeşului şi Mitropolit al Banatului**. Întronizarea s-a făcut duminică, 4 martie 1962, în Catedrala mitropolitană din Timişoara de către patriarhul Justinian Marina şi alți membri ai Sfântului Sinod, în prezența multor preoți şi credincioşi din Banat. În cuvântarea rostită cu acest prilej, ÎPS Mitropolit Nicolae spunea: „*În clipele acestea solemne fac juruință în fața Lui Dumnezeu şi a voastră de a nu precupeți nimic pentru împlinirea tuturor îndatoririlor ce-mi revin ca arhiereu, îndrumător şi conducător al turmei duhovniceşti ce mi s-a dat spre păstorire, aşa încât să pot spune mereu, ca altădată Cel căruia ne închinăm: «pe cei ce mi i-a dat.... astfel i-am păzit că n-a pierit nici unul dintre ei* (Ioan 17,12)*»“* (Revista „Mitropolia Banatului“, anul XII, nr. 1–4, ianuarie-aprilie 1962, pp. 40–41).

În anul 1962 este ales membru permanent al „Grupului de studii patristice“ înființat de Comisia „Credință şi constituție“ al Consiliului Ecumenic al Bisericilor. În domeniul ecumenismului, poate fi amintită participarea în anul 1961 la lucrările Adunării generale a Conferinței Creştine pentru pace cu sediul la Praga şi la Simpozionul internațional *Căutarea păcii dincolo de diferențele ideologice* (1980). În anii ‘80, a colaborat cu Institutul Ecumenic Pro Oriente din Viena, susținând mai multe comunicări. Între anii 1978–1981 a fost ales membru în Comitetul Consiliului Ecumenic al Bisericilor. A fost delegatul Patriarhiei Române la instalarea papilor Ioan Paul I şi Ioan Paul al II-lea.

În calitate de Mitropolit al Banatului, a făcut parte din delegațiile Bisericii Ortodoxe Române care au vizitat: Patriarhia Bulgară (1966), Bisericile vechi orientale din Armenia, Egipt, Etiopia şi Siria (1969, 1979, 1997), Patriarhia Rusă (1971), Biserica Greciei (1971), Biserica din Etiopia (1971), Biserica romano-catolică din Belgia (1972), Biserica Luterană din Suedia (1987), Patriarhia Ecumenică de la Constantinopol (1978, 1981, 1989), Patriarhia Sârbă (1981, 1995) şi Patriarhia Ierusalimului (2000).

A răspuns din partea Bisericii Ortodoxe Române, o vreme, de comunitățile ortodoxe române de peste hotare, vizitând de mai multe ori SUA (1984) şi Canada, (1979), parohiile româneşti din Australia şi Noua Zeelandă (1984) şi parohiile din Europa occidentală.

În perioada aprilie-iunie 1967 a fost locțiitor de Mitropolit al Ardealului, iar în perioada octombrie 1977–aprilie 1978 locțiitor de Mitropolit al Olteniei. În repetate rânduri va suplini Eparhia Aradului şi o vreme pe cea a Caransebeşului.

Ca ierarh, s-a îngrijit de problemele administrative şi gospodăreşti din eparhie, având multiple inițiative, dintre care amintim: construcția unui nou corp de clădire la centrul eparhial, montarea şi sfințirea bisericii de lemn din incinta reşedinței (1972), reorganizarea tipografiei arhidiecezane şi înzestrarea cu un sediu potrivit (1982), organizarea unei colecții muzeale la Catedrala Mitropolitană din Timişoara, sprijinirea ridicării şi pictării a zeci de noi lăcaşuri de cult, restaurarea unor monumente istorico-bisericeşti din eparhie, construcția a numeroase biserici noi, sprijinirea mănăstirilor (ctitorirea în anul 1969 a noii biserici de la Mănăstirea Şag-Timişeni şi reînființarea Mănăstirii Cebza în anul 1993), înființarea Facultății de Teologie din Timişoara şi Arad (1993) ş.a.

De-a lungul timpului, a colaborat la mai multe reviste şi publicații: „Învierea“, „Altarul Banatului“, „Studii teologice“, „Ortodoxia“, „Jurnalul literar“, „Orizont“, „Gândirea“, „Vatra“ şi, de asemenea, la posturi locale şi naționale de radio şi televiziune.

A publicat următoarele cărți şi volume: *Învățătura creştină ortodoxă* (Editura Mitropolia Banatului, Timişoara, 1971), *Ieşit-a semănătorul. Culegere de predici* (Editura Mitropolia Banatului, Timişoara, 1974), *Pedobaptismul de-a lungul vremii* (Editura Institutului Biblic şi de Misiune a Bisericii Ortodoxe Române, Timişoara, 1975), *Fundamentarea teologică a pedobaptismului* (Editura Mitropolia Banatului, Timişoara, 1979), *Temeiurile învățăturii ortodoxe* (Editura Mitropolia Banatului, Timişoara, 1981), *Învățătura ortodoxă despre mântuire* (Editura Mitropolia Banatului, Timişoara, 1983), *Contribuția Banatului la teologia şi spiritualitatea românească* (Editura Mitropolia Banatului, Timişoara, 1983), *Culegere de predici* (Editura Mitropolia Banatului, Timişoara, 1984), *Biserica românească din nord-vestul țării în timpul prigoanei hortiste* (Editura Institutului Biblic şi de Misiune a Bisericii Ortodoxe

Române, Bucureşti, 1986), *Patristica mirabilia. Pagini din literatura primelor veacuri creştine* (Editura Mitropolia Banatului, Timişoara, 1987; reeditare Editura Polirom, Iaşi, 2001), *Quo vadis? Studii, note şi comentarii teologice* (Editura Mitropolia Banatului, Timişoara, 1990), *Viața şi petrecerea Sfântului Antonie cel Mare* (Editura Amarcord, Timişoara, 1998). A tradus din limba greacă: *Scara raiului* (Editura Amarcord, Timişoara, 1994, ed. II, 1997; ed. III 2000), *Viața Fericitului Pahomie* (Editura Anastasia, Bucureşti, 1995), *Origen şi Celsus* (Editura Anastasia, Bucureşti, 1999), *Pe baricadele presei bisericeşti*, volumele I-II (Editura Mitropolia Banatului, Timişoara, 2000), *Credință şi viață* (Editura Dacia, Cluj, 2001), *Pe firul vremii – meditații ortodoxe* (Editura Jurnalul literar, Bucureşti, 2000), *Popasuri duhovniceşti de la Crăciun la Paşti* (Editura Mitropolia Banatului, Timişoara, 2001), *Miscelaneea patristica* (Editura Dacia, Cluj, 2001), *Farmecul scrierilor patristice* (Editura Anastasia, Bucureşti, 2002).

Este inițiatorul şi coordonatorul colecției „Comorile pustiei" ce apare în cadrul Editurii Anastasia.

În anul 1992 a coordonat apariția lucrării *Ortodoxia românească*.

Cu privire la activitatea de **om al cetății**, trebuie să subliniem curajul, spiritul de toleranță şi echilibru, totodată referitor la rezolvarea raporturilor dintre Biserica Ortodoxă şi Biserica Greco-Catolică, pe de o parte, şi raporturilor generale interconfesionale din Timişoara şi din Banat şi exemplu de urmat pentru ceilalți ierarhi din România. Prin înțelepciunea sa proverbială, înaltul echilibru interior, înțelegerea creştină a aproapelui, toleranța şi capacitatea excepțională de dialog, ÎPS Nicolae Corneanu a avut o contribuție de necontestat cu privire la ceea ce, îndeobşte, numim şi trăim în Banat – **armonia interconfesională şi interetnică**.

În fiecare an după Revoluția din 1989, ÎPS Nicolae Corneanu, Mitropolitul Banatului, cu prilejul marilor sărbători ale Paştelor, Crăciunului şi ale Anului Nou, ale Rugii Timişoarei a organizat la Mitropolie întâlniri ale conducătorilor tuturor confesiunilor, cu responsabilii vieții politice, administrative, cultural-ştiințifice şi academice timişorene. Prin slujbe comune multiconfesionale la Catedrala Mitropolitană a comemorat pe eroii neamului şi pe cei ai Revoluției din Timişoara şi din toată țara.

I-a fost acordat titlul de *doctor honoris causa* de către Institutul de Teologie Protestant din Cluj (1978), Universitatea Aurel Vlaicu din Arad (2003), Universitatea de Medicină şi Farmacie din Timişoara (2003) şi Universitatea de Vest din Timişoara (2003) etc.

Urmare a neobositelor preocupări cărturăreşti, este ales în anul 1992 membru de onoare al Academiei Române. Ca membru de onoare al Academiei Române trebuie să subliniez prodigioasa activitate academică a Înalt Prea Sfințitului dr. Nicolae Corneanu în cadrul Filialei Timişoara a Academiei Române. Prezența Domniei Sale în Academia Română, ținuta ştiințifică remarcabilă, puntea trainică între ştiință şi religie, a fost resimțită în permanență la toate manifestările ştiințifice prilejuite de Zilele Academice Timişorene, sau cu alte ocazii, dr. Nicolae Corneanu expunând lucrări remarcabile.

Iată numai câteva din titlurile expunerilor ÎPS dr. Nicolae Corneanu, membru de onoare al Academiei Române, la festivitățile de deschidere a Zilelor Academice Timişorene:

- *Cultură şi religie în Banat de-a lungul veacurilor*, 1991;
- *Ştiința şi religia*, 1993;
- *Aspecte filosofice ale cercetării raportului spirit-corp*, 1995;
- *Credința şi ştiințele*, 1997;
- *Bisericile şi diviziunea lumii contemporane*, 1999;
- *Contribuția unor reprezentanți ai Bisericii din Banat la întemeierea şi dezvoltarea Academiei Române*, 2001;
- *Savantul Nicolae Paulescu şi religia*, 2003;
- *Perspectivă religioasă privitoare la reproducerea umană asistată*, 2005;
- *Cărturarul bănățean Iosif Popovici*, 2007.

Dr. Nicolae Corneanu este preşedintele de onoare a numeroase fundații şi societăți. În anul 1992 devine membru al Uniunii Scriitorilor din România. I s-a conferit, în decursul timpului, titlul de cetățean de onoare al municipiilor Timişoara, Lugoj, Caransebeş ş.a.

Am avut ocazia să aflu, în mod direct, părerile despre Mitropolitul Banatului, dr. Nicolae Corneanu, de la cea mai înaltă personalitate a lumii ortodoxe, Prea Fericitul Bartolomeu I, Patriarhul Ecumenic al Constantinopolului, cu ocazia unei vizite efectuate în Turcia.

În momentul în care m-am prezentat Prea Fericitului Patriarh Ecumenic Bartolomeu al Constantinopolului şi i-am spus că sunt din Timişoara şi că reprezint județul Timiş în Senatul României, a

început să vorbească în cuvinte calde, admirative despre confratele Nicolae, Mitropolitul Banatului. Pentru noi, cei care reprezentam Timişoara la întâlnirea cu Prea Fericitul Patriarh al Constantinopolului, faptul că a zăbovit în discuție despre excepționala lucrare a Înalt Prea Sfințitului Nicolae Corneanu, Mitropolitul Banatului, a fost un moment de mândrie şi de admirație față de arhipăstorul nostru şi confratele nostru de la Academia Română.

Acum, cu prilejul împlinirii a 90 de ani de viață şi a peste jumătate de veac de când se află în fruntea Bisericii ortodoxe a Banatului, comunitatea academică românească, membrii Filialei Timişoara a Academiei Române, îi dorim Înalt Prea Sfințitului dr. Nicolae Corneanu, Mitropolitul Banatului, viață îndelungată, plină de împliniri în arhipăstorirea Mitropoliei Banatului, în viața academică şi a cetății.

La mulți şi luminoşi ani !

Profesorul Cassius Tocqueville Ionescu Tulcea la 90 de ani

Nicolae Dinculeanu
Membru de onoare al Academiei Române

Anul acesta, profesorul Cassius Tocqueville Ionescu Tulcea împlineşte 90 de ani. Este cel mai în vârstă matematician român în viaţă.

S-a născut la 14 octombrie 1923 în Bucureşti. Tatăl său, un avocat cunoscut din Bucureşti în perioada interbelică, i-a asigurat matematicianului o copilărie şi o adolescenţă privilegiate. Numele de Tocqueville i-a fost dat de tatăl său, un admirator al marelui gânditor francez Alexis Tocqueville. În familie şi între prietenii, i se spune Toc.

A urmat şcoala primară la „Sfântul Gheorghe" şi la „Sfântul Iosif", iar Liceul „Sfântul Sava" l-a absolvit în 1942. În anul 1946 a obţinut diploma de licenţă la Facultatea de Ştiinţe a Universităţii Bucureşti, Secţia matematică.

După absolvire, a fost numit asistent la Catedra de teoria probabilităţilor. În 1951, Ionescu Tulcea a fost numit conferenţiar, iar în 1957 profesor la Catedra de analiză matematică. În perioda 1949–1957, a fost cercetător la Institutul de Matematică al Academiei Române.

Cursul de analiză matematică, pe care l-a predat studenţilor, era de un înalt nivel ştiinţific, de o claritate şi de o eleganţă excepţionale. Profesorul Ionescu Tulcea a introdus în facultate „spiritul Bourbakist" de rigoare matematică, pe care l-au adoptat şi l-au continuat generaţiile următoare de matematicieni din ţara noastră.

În anul 1957, a fost invitat, de renumitul profesor Einar Hille, să participe la un program special de analiză funcţională, organizat la Yale University în Statele Unite, împreună cu o echipă de distinşi analişti din diverse colţuri ale lumii.

În perioada scurtă cât a funcţionat la Facultatea de Matematică, Ionescu Tulcea a avut o activitate de cercetare remarcabilă. Două lucrări, publicate devreme în activitatea lui de cercetare matematică, au avut un răsunet puternic şi l-au lansat în comunitatea matematică internaţională. Numele Ionescu Tulcea a devenit un nume cunoscut în lumea probabiliştilor din Occident, în special în lumea probabiliştilor francezi din jurul lui R. Fortet şi a probabiliştilor americani din jurul cunoscutului matematician J.L. Doob.

În anul 1949 a publicat articolul *Mesures dans les espaces produits* în revista „Atti Accademia Nazionale dei Lincei", ca urmare a unei afirmaţii eronate dintr-un articol al lui J.L. Doob. În articolul său, Ionescu Tulcea dă condiţii suficiente pentru valabilitatea afirmaţiei lui Doob. Ulterior, teorema lui Ionescu Tulcea a fost folosită şi extinsă de alţi matematicieni. În anul următor, Ionescu Tulcea a publicat, împreună cu Gheorghe Marinescu, articolul *Theorie Ergodique pour des classes d'operations completement continues* (în prestigioasa revistă americană „Annals of Mathematics"), care s-a bucurat de un succes remarcabil, fiind citat în numeroase alte lucrări. Folosind contribuţia sa din acest articol, Gheorghe Marinescu şi-a susţinut teza de doctorat în 1949. Ionescu Tulcea ar fi putut să-şi susţină şi el teza de doctorat în 1949, dar a amânat. În anul următor era însă prea târziu. Avusese loc reforma învăţământului, după modelul sovietic. Titlul de *doctor* fusese înlocuit cu titlul de *candidat în ştiinţe*, iar

pentru obținerea acestui titlu trebuiau trecute anumite examene, printre care un examen de limba rusă şi un examen de marxism-leninism. Ionescu Tulcea nu putea concepe să sacrifice timpul său de cercetare pentru pregătirea acestor două examene. Totuşi, datorită prestigiului său de cercetător, a fost numit repede conferențiar şi apoi profesor la facultate. Alături de Octav Onicescu, a îndrumat pe Nicolae Dinculeanu, George Ciucu şi Radu Theodorescu pentru obținerea titlului de doctor.

În anul 1956, a publicat prestigioasa monografie *Spații Hilbert,* la Editura Academiei. Această monografie a stat la baza pregătirii mai multor serii de matematicieni în domeniul teoriei operatorilor, printre care menționăm pe eminentul matematician Ciprian Foiaş. De asemenea, influența acestei cărți a condus la ceea ce avea să fie cunoscută ca „Şcoala românească de algebre de operatori", de renume internațional. Printre membrii acestei şcoli, menționăm pe Şerban Strătilă, László Zsidó şi Dan Voiculescu (membru al Academiei Americane de Ştiințe). Pentru această monografie, Ionescu Tulcea a obținut Premiul „Gheorghe Lazăr" al Academiei Române pe anul 1956. Tot în anul 1956, a publicat, împreună cu Octav Onicescu şi Gheorghe Mihoc un tratat de *Calculul probabilităților şi aplicații* la Editura Academiei. Pe baza acestui tratat, Octav Onicescu şi Gh. Mihoc au obținut Premiul de stat în 1962.

După ce s-a stabilit în Statele Unite, a susținut teza de doctorat în 1959, cu titlul *Semi-groups of Operators*, sub îndrumarea lui Einar Hille. Chiar înainte de a-şi susține teza de doctorat, a fost el însuşi îndrumător al unor matematicieni mai tineri pentru titlul de doctor. Printre aceştia, Robert Langlands, care a devenit unul dintre cei mai proeminenți matematicieni din lume.

În anul 1961, profesorul Ionescu Tulcea a fost numit *associate professor* la University of Pennsylvania din Philadelphia, iar peste doi ani profesor la University of Illinois în Urbana. În anul 1966 i s-a oferit postul de profesor la Northwestern University din Evanston, Illinois, unde a funcționat până la pensionare.

Activitatea de cercetare a lui Ionescu Tulcea a continuat cu succes şi după stabilirea în Statele Unite. Contribuția lui cea mai importantă constă în dezvoltarea Teoriei liftingului, într-o serie de mai multe articole, publicate împreună cu Alexandra Ionescu Tulcea. Teorema de existență a liftingului a fost demonstrată inițial de renumitul matematician, John von Neumann pentru măsura Lebesgue. Cassius Ionescu Tulcea şi Alexandra Ionescu Tulcea au extins acest rezultat pentru măsuri generale, dând o demonstrație ingenioasă şi elegantă de analiză funcțională, în care au folosit Lema lui Zorn şi Teorema martingalelor. Meritul autorilor constă şi în aceea că au aplicat rezultatul lor în topologie şi în alte domenii ale matematicii şi, dintr-o teoremă, Teorema liftingului, au dezvoltat o întreagă teorie, Teoria liftingului.

De la început, aceste rezultate au avut un răsunet puternic în lumea matematică. Ca urmare, Ionescu Tulcea a fost invitat să prezinte rezultatele la *meeting*-ul Societății Americane de Matematică de la Chicago din 1965, ceea ce a constituit o mare onoare (articolul *On the Lifting Property and Desintegration of Measures*, „Bulletin of the American Mathematical Society" 71, 829–842, 1965). Importanța acordată Teoriei liftingului este marcată şi prin faptul că revista „Mathematical Reviews", revistă de referate a articolelor publicate în toate revistele de matematică din lume, a dedicat acestei probleme o secție separată intitulată *The Lifting Theory*. Rezultatele privind Teoria liftingului au fost apoi publicate într-o monografie, *Topics in the Lifting Theory*, în anul 1969, de către renumita Editură Springer. Această monografie a fost citată în numeroase lucrări ale altor autori.

De menționat şi articolele despre teoremele ergodice abstracte publicate în colaborare cu Alexandra Ionescu Tulcea.

În perioada când era profesor la University of Illionois din Urbana, Ionescu Tulcea a publicat împreună cu Robert Bartle *Introduction to Calculus*, un Curs de analiză matematică pentru studenți. Tot cu Robert Bartle a publicat în 1970 *Honours Calculus*, un Curs de analiză matematică de un înalt nivel matematic pentru studenții avansați. În anii 1970 şi 1971 a publicat împreună cu William Fairchild două cărți, *Sets* şi *Topology*, care au fost reeditate de cinci ori.

În ultima parte a activității sale, s-a ocupat de aplicațiile Teoriei probabilității la jocurile de noroc şi a scris mai multe cărți de popularizare.

Cassius Ionescu Tulcea a avut întotdeauna o afecțiune specială pentru țara din care a plecat. Toți cei asupra cărora s-a răsfrânt influența sa în cercetarea matematică, îi sunt recunoscători şi îi urează să trăiască încă mulți ani de acum înainte.

Noiembrie

4 noiembrie: La **împlinirea vârstei de 90 de ani, academicianul Dan Berindei**, vicepreşedinte al Academiei Române, a fost sărbătorit în cadrul unei **sesiuni omagiale** desfăşurate în Aula Academiei Române. În deschidere, acad. Ionel Haiduc, preşedintele Academiei Române, a prezentat personalitatea ştiinţifică şi academică a academicianului Dan Berindei, care la această vârstă este „*în deplină putere de muncă şi în neobosit proces de creaţie*". Opera sa ştiinţifică este impresionantă şi înfăţişează „*un om minunat pentru care Academia Română este,* potrivit propriei mărturisiri, *patria cea mică, pe care o slujeşte cu mult devotament şi dăruire*". Au urmat comunicările susţinute de acad. Ioan-Aurel Pop, acad. Dinu C. Giurescu şi acad. Marius Sala. În încheiere, a vorbit acad. Dan Berindei.

5 noiembrie: A avut loc **Adunarea generală a membrilor Academiei Române,** în cadrul căreia au fost aleşi, prin vot secret, noi membri ai Academiei Române:

Membri titulari:

- Lucian Liviu Albu – Secţia de ştiinţe economice, juridice şi sociologie;
- Daniel Dăianu – Secţia de ştiinţe economice, juridice şi sociologie.

Membri corespondenţi:

- Irinel Popescu – Secţia de ştiinţe medicale.

Membri post-mortem:

- Monseniorul Vladimir Ghika;
- Petre Pandrea.

7 noiembrie: În Aula Academiei Române a avut loc **o sesiune omagială** dedicată **academicianului Mircea Săndulescu, cu prilejul împlinirii vârstei de 80 de ani**. După Cuvântul de deschidere rostit de acad. Ionel Haiduc, preşedintele Academiei Române, au susţinut comunicări:

- acad. Dan Bălteanu: – *Acad. Mircea Săndulescu – un model de gândire şi colaborare în Ştiinţele Pământului;*
- dr. Dorel Zugrăvescu, membru corespondent al Academiei Române – *Acad. Mircea Ioan Valentin Săndulescu împlineşte 80 de ani;*
- prof. Ioan Bucur, membru corespondent al Academiei Române – *Acad. Mircea Săndulescu – un destin şi o operă;*
- prof. Alexandru Ungureanu, membru corespondent al Academiei Române – *Moldova în opera ştiinţifică a academicianului Mircea Săndulescu.*

În încheiere, a luat cuvântul acad. Mircea Săndulescu.

8 noiembrie: În Aula Academiei Române a avut loc **Conferinţa aniversară „75 de ani de la înfiinţarea Spitalului Universitar de Urgenţă Elias şi 10 ani de activitate sub egida Academiei Române"**, eveniment organizat de Academia Română şi Spitalul Universitar de Urgenţă Elias. După Cuvântul de deschidere rostit de acad. Ionel Haiduc, preşedintele Academiei Române, au avut alocuţiuni: prof. univ. dr. Doina Dimulescu, director general al Spitalului Elias; Ion Iliescu, fost preşedinte al României şi Emil Constantinescu, fost preşedinte al României; acad. Păun Ion Otiman, secretar general al Academiei Române; prof. univ. Vasile Stănescu, membru de onoare al Academiei Române şi prof. univ. dr. Leonida Gherasim, membru de onoare al Academiei Române.

8–9 noiembrie: La Institutul de Istorie „Nicolae Iorga" al Academiei Române s-a desfăşurat **Conferinţa internaţională** cu tema **„The Status of Minorities in the Balkans, 1814–1914"**. Evenimentul a fost organizat de Institutul de Istorie „Nicolae Iorga" şi Center for Historical Studies, Central European University din Budapesta. În cadrul conferinţei, au prezentat comunicări 15 cercetători din România, Grecia, Turcia, Ungaria, Israel, Franţa, Germania şi Rusia.

12 noiembrie: În Aula Magna „Teoctist Patriarhul" a Palatului Patriarhiei Române a avut loc **Sesiunea de comunicări ştiinţifice cu tema „Secularizarea averilor mănăstireşti (1863). Motivaţii şi consecinţe"**, organizată în colaborare de Academia Română şi Patriarhia Română. Sesiunea a început cu deschiderea unei expoziţii tematice de documente şi fotografii de epocă în Sala „Europa Christiana". Cuvântul de deschidere a fost rostit de PF Daniel, membru de onoare al Academiei Române, care a condus lucrările, urmat de acad. Ionel Haiduc, preşedintele Academiei Române, care a susţinut o alocuţiune. În continuare, au susţinut comunicări:

- acad. Dan Berindei, vicepreşedinte al Academiei Române – *Motivaţii contextuale europene şi româneşti;*

- pr. prof. Ionuț Moldoveanu, Facultatea de Teologie Ortodoxă „Justinian Patriarhul“ a Universității din Bucureşti – *Reacțiile bisericeşti naționale şi internaționale privind secularizarea averilor mănăstireşti;*

- conf. pr. Mihai Săsăujan, Facultatea de Teologie Ortodoxă „Justinian Patriarhul“ – *Situația mănăstirilor româneşti secularizate (a doua jumătate a secolului al XIX-lea – prima jumătate a secolului al XX-lea).*

În partea a doua a sesiunii, conduse de acad. Ionel Haiduc, preşedintele Academiei Române, au avut loc discuții pe marginea comunicărilor susținute şi au fost expuse concluziile lucrărilor.

20 noiembrie: În Aula Academiei Române s-a desfăşurat **Sesiunea ştiințifică „Seven most endangered monuments and sites“** (**„Şapte dintre cele mai periclitate monumente şi situri“)**, eveniment organizat de Organizația pentru Patrimoniu „Europa Nostra“. Este vorba de monumente care au fost selectate pentru *Programul 7 Most Endangered*, inițiat de „Europa Nostra“ în colaborare cu Banca Europeană de Investiții şi Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei. Între cele şapte situri se află şi Roşia Montană. Au prezentat alocuțiuni acad. Ionel Haiduc, preşedintele Academiei Române, şi prof. Denis de Kergolay, preşedinte executiv al „Europa Nostra“.

21 noiembrie: În Sala de consiliu a Academiei Române a fost lansat **ciclul de conferințe „Colocvii matematice“,** prima sesiune fiind dedicată academicianului Romulus Cristescu, cu prilejul împlinirii vârstei de 85 de ani. Au prezentat comunicări:

- acad. Solomon Marcus – *Pornind de la câteva axiome fundamentale;*

- acad. Gheorghe Bucur – *Asupra unui rezultat de compacitate de tip Grothendieck-Eberlein-Cornea;*

- Nicolae Popa – *Latici Banach de matrici infinite;*

- Constantin Niculescu – *Legătura dintre inegalități şi identități;*

- Ion Chițescu – *Spațile Köthe – o clasă importantă de spații reticulate normate;*

- Lucian Beznea – *Traiectorii cadlag şi capacități Choquet;*

- Gabriela Marinoschi – *O teoremă de convergență de tip Trotter-Kato în topologia slabă;*

- acad. Viorel Barbu – *Ecuația Fokker-Planck în metrica Wasserstein.*

25 noiembrie: În Aula Academiei Române a avut loc **Sesiunea ştiințifică „150 de ani de la naşterea profesorului Ion Cantacuzino“**, care a încheiat seria manifestărilor din „Anul Cantacuzino“, organizat de Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Microbiologie şi Imunologie „Ion Cantacuzino“.

Sesiunea a fost deschisă de acad. Ionel Haiduc, preşedintele Academiei Române, după care au rostit alocuțiuni: prof. Irinel Popescu, preşedintele Academiei de Ştiințe Medicale, membru corespondent al Academiei Române; dr. Stanislas Pieret, directorul Institutului Francez, care a transmis mesajul Institutului Pasteur; Victor Olsavszky, raportor OMS; acad. Răzvan Theodorescu; dr. Aurelia Grațiela Drăghici, director general al Institutului „Ion Cantacuzino“.

28 noiembrie: În Sala „Theodor Pallady“ a Bibliotecii Academiei Române a fost deschisă **Expoziția „Presa veche din România. 100 de ani de bibliografie“**, organizată de colectivul de periodice din cadrul Serviciului de bibliografie națională din Biblioteca Academiei Române. Au prezentat alocuțiuni: prof. Marian Petcu de la Facultatea de Jurnalism şi Ştiințele Comunicării şi bibliograful Stanca Desa.

29 noiembrie: Aula Academiei Române a găzduit **Adunarea festivă dedicată împlinirii a 95 de ani de la Marea Unire din 1918.** Adunarea a fost deschisă şi moderată de acad. Dan Berindei, vicepreşedinte al Academiei Române. Au urmat comunicările susținute de:

- PF Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române – *Cuvânt de 1 Decembrie;*

- acad. Dan Berindei, vicepreşedinte al Academiei Române – *Națiunea română şi unitatea sa;*

- prof. Nicolae Edroiu, membru corespondent al Academiei Române – *Semnificația Marii Adunări Naționale de la Alba Iulia de la 1 Decembrie 1918 în istoria poporului român.*;

- prof. univ. Ion Agrigoroaiei, Universitatea „Al. I. Cuza“ din Iaşi – *Moldova în vechile ei hotare – de la Carpați la Nistru, de la Marea Neagră la Ceremuş – unită cu România;*

- prof. univ. Valentin Ciorbea, Universitatea „Ovidius“, Constanța – *Unirea Dobrogei cu România. 1878 în contextul făuririi statului național;*

- prof. univ. Aurel Ardelean, Universitatea de Vest „Vasile Goldiş“ din Arad – *Rolul mişcării de emancipare națională a românilor din Transilvania în pregătirea Marii Uniri de la Alba Iulia;*

- prof. univ. Dumitru Acu, preşedintele ASTRA, Sibiu – *ASTRA şi Marea Unire.*

DOCUMENTA ROMANIAE HISTORICA
B. ŢARA ROMÂNEASCĂ
VOLUMUL XXVII

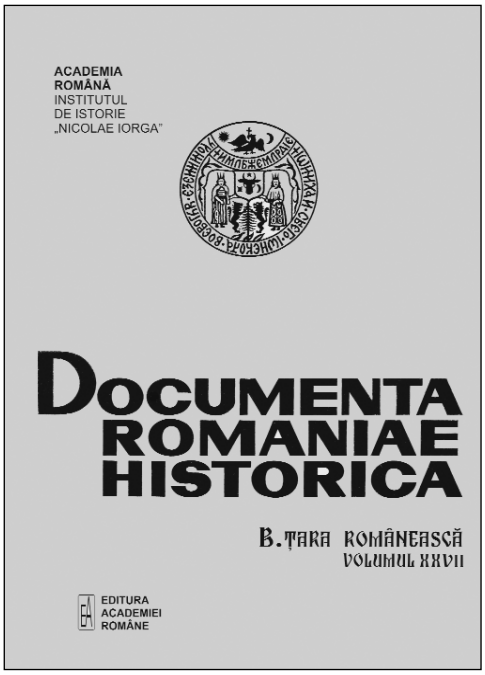

Volumul XXVII însumează 535 de documente române şi slavone, originale şi copii, şi rezumate de documente emise în Ţara Românească între anii 1639 şi 1640, plus 12 menţiuni de documente. Majoritatea documentelor româneşti este inedită, ca şi cele 73 de acte întocmite în limba slavonă. Transcrierea documentelor întruneşte toate normele filologice de transcriere interpretativă.

EMINESCU ÎN EDIŢII INTEGRALE

D. VATAMANIUC

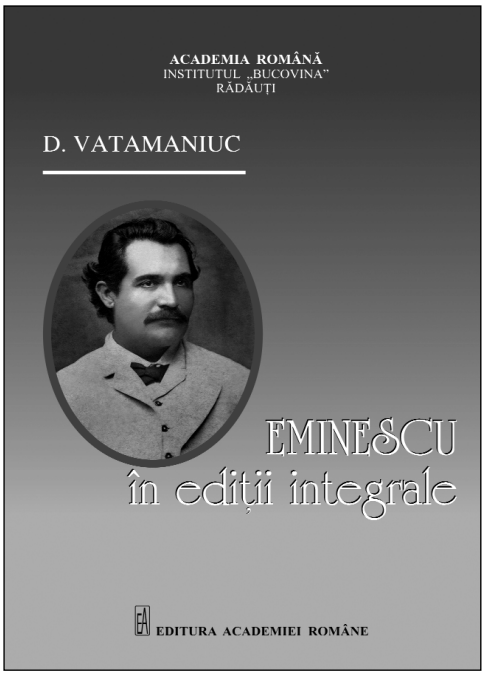

Lucrarea face istoricul ediţiei academice integrale a operei lui Eminescu, de la fondarea ei de către Perpessicius, în 1939, şi până la ediţia integrală a operei lui Eminescu, elaborată de D. Vatamaniuc în 11 volume şi apărută în anii 2010–2011.

Cartea este însoţită şi de bogate informaţii privind biografia poetului nostru naţional.

Alături de buna documentare şi problemele puse în discuţie având o mare însemnătate pentru cultura română, volumul are meritul de a se opri şi la ediţia academicianului Eugen Simion privind editarea manuscriselor poetului Mihai Eminescu.

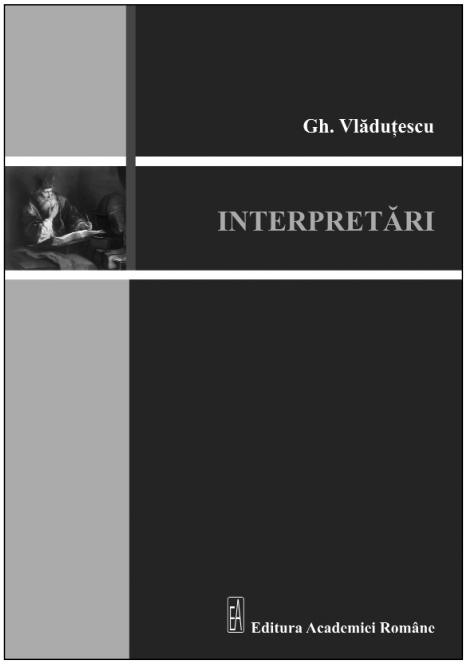

INTERPRETĂRI

Gh. VLĂDUȚESCU

Volumul reuneşte „încercări”, în cea mai mare parte, de hermeneutică a textului, mai vechi şi mai noi, unele publicate în reviste, cele mai multe inedite, tematica fiind foarte variată, de exemplu: *Visele lui Descartes, Cicero şi Cantemir, Preliminării la Thoma, Între Platon şi Seneca.*

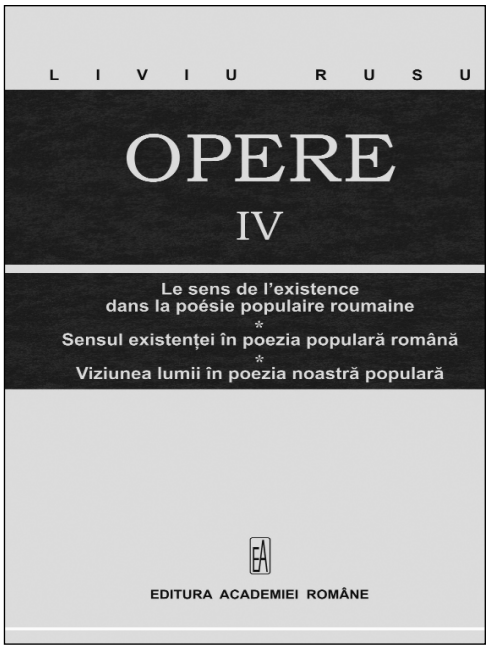

OPERE
IV
Sensul existenței în poezia populară română
Viziunea lumii în poezia noastră populară

Liviu RUSU

Volumul este consacrat contribuției autorului la cercetarea poeziei populare româneşti. Pentru prima dată, se editează în România textul tezei secundare de doctorat, susținute la Sorbona în 1935 şi apărute în acelaşi an la Editura Félix Alcan din Paris. Cartea conține şi traducerea în limba română apărută la Editura pentru Literatură în 1967.

GHID PENTRU AUTORI

Propunerile de articole se predau la redacție în format electronic (CD, stick) sau se trimit prin e-mail, ca fişiere ataşate.

Sunt returnate autorilor propunerile de articole care nu corespund indicațiilor din prezentul ghid, care nu sunt culese cu toate semnele diacritice pentru limba română sau franceză şi care nu sunt corect scrise în limba română sau străină.

Sunt respinse propunerile de articole care au fost publicate (parțial sau integral), care nu au conținut ştiințific pertinent, elemente originale, resurse bibliografice relevante şi de actualitate.

Consiliul editorial decide acceptarea sau respingerea manuscrisului. Autorii sunt singurii responsabili asupra opiniilor şi ideilor exprimate.

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază!

Din cauza volumului mare de lucru, nu se primesc materiale dactilografiate sau scrise de mână care necesită culegere.

Pentru a scurta timpul de pregătire editorială, lucrările trebuie redactate, după cum urmează:

- Redactarea manuscriselor va respecta standardele precizate de Dicționarul explicativ al limbii române – DEX (ediția 2007, Editura Univers Enciclopedic sau http://dexonline.ro/), Dicționarul ortografic, ortoepic şi morfologic al limbii române – DOOM (ediția 2005, Editura Univers Enciclopedic), Hotărârea Adunării generale a Academiei Române din 17.02.1993 privind revenirea la grafia cu „â„ şi „sunt„ în grafia limbii române (www.acad.ro/ alteInfo/pag_norme_orto.htm).

- Cuvintele străine inserate în textul în limba română se vor culege italic.

- Se menționează referințele despre autori: titlul ştiințific, prenumele şi numele de familie ale autorilor, funcția, locul de muncă, localitatea, țara şi datele de contact (telefon, e-mail etc.).

- Referințele bibliografice se scriu la sfârşitul articolului, în ordinea citării în text, numerotându-se cu cifre arabe, urmate de punct.

- Citările se scriu cu caractere italice. Fiecare citare trebuie să fie însoțită de sursa bibliografică, obligatoriu, menționată în lista de referințe bibliografice.

- Materialul ilustrativ se va prezenta separat de textul articolului, scanat cu rezoluția de 300 dpi, alb-negru cu extensia TIFF, sau se vor prezenta originalele ilustrațiilor, care vor fi scanate şi prelucrate la redacție, după care se vor înapoia sub semnătură, autorului.

- În cuprinsul articolului se va menționa locul unde se va plasa figura sau tabelul, precum şi legenda figurilor sau titlul tabelului.

- Tabelele trebuie să fie alb-negru fără coloane evidențiate cu alte culori.

De asemenea, dacă există scheme nu trebuie să aibă evidențieri în alte culori. Dimensiunile unui articol trebuie să fie 5–6 pagini calculator, corp 12 şi 3–4 ilustrații.

Redacția revistei „Academica“
Casa Academiei – Calea 13 Septembrie nr. 13, sector 5, București, tel: 021.318.81.06/2712, 2713

Abonamentele la revista „Academica“ se pot face prin mandat poştal pe adresa revistei „Academica“, serviciul difuzare (Popa Aurora) sau cu ordin de plată în contul RO64TREZ7055005XXX006462, Trezoreria sector 5, Bucureşti.
Prețul unui abonament pentru 12 luni este 36 lei.

ISSN 1220-5737 76 PAGINI

PREȚUL 3 lei